НАША ПРАВДА

Ціна 2 зол.

ЖОВТЕНЬ-
ГРУДЕНЬ

1930

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

НАША ПРАВДА

ВИДАЄ
КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ

Рік XI | Львів, Жовтень—Грудень 1930 | Ч. 5—6

Ю. Лєнський

V З'ЇЗД КОМПАРТІЇ ПОЛЬЩІ

Від часу IV з'їзду Компартії Польщі пройшло три роки, за яких партія пережила тяжку смугу фракційної боротьби, що поставила її перед прямою небезпекою розламу.

У з'їзд Компартії Польщі, що відбувся в другій половині вересня ц. р. покінчив з фракційністю, повернув партійну єдність і створив необхідні передумови для піднесення боєздатности партії.

В цьому перш за все є величезне значіння з'їзду, який припав на час наростання світового революційного піднесення, як з'їзду секції, що займає один з найбільш відповідальних постерунків в Комінтерні.

Існує принципова ріжниця між періодом IV і V з'їзду в відношенню до об'єктивних умов, клясових зрушень і полівіння працюючих мас у всій Польщі.

Коли IV з'їзд констатував де-які досягнення часткової капіталістичної стабілізації і тимчасове зміцнення фашистівської диктатури, то V з'їзд мав справу з далеко рушеним процесом розкладу першої і другої.

IV з'їзд сигналізував на основі загострення внутрішніх протиріч цієї стабілізації *поступовий* зріст революційних настроїв в масах, підкреслюючи одночасно поважну диспропорцію між рухом в місті і в селі. V з'їзд міг вже говорити про загальний ре-

волюційний прилив, про майже одинаковий рівень полівіння робітничих і селянських мас.

IV з'їзд говорив про консолідацію буржуазії, про консолідацію цілого фашистівського табору, тоді коли V з'їзд міг відзначити загостренні тертя і внутрішню боротьбу в цьому таборі, які послаблюють фашистівську диктатуру.

Вперта економічна криза, швидке наростання елементів загально-політичної кризи, прискорений процес розкладу в фашистівському таборі вимагали від з'їзду грунтовної оцінки, ясної перспективи і чітких тактичних вказівок.

V з'їзд виявив себе на висоті цих вимог.

Вже самий склад з'їзду — переважно робітничий, загартований в боротьбі і вязницях — свідчить про поважний боєвий досвід, що найшов свій вияв в дискусії з'їзду.*)

Двохтижнева робота з'їзду дала докладну відповідь на основні питання революційного руху і головні болячки партії.

В оцінці ситуації з'їзд відзначив особливу гостроту економічної кризи в Польщі в наслідок пережитків феодалізму, земельного голоду, крайньої нужди селянських мас, невільничої заборгованности, все зростаючих податків на мілітаризм і на розбухший апарат фашистівської диктатури.

Поставивши належним чином питання про *вихід з кризи*, з'їзд підкреслив, що нинішня криза значно глибша, положення польської буржуазії тяжче, чим 1925—26 р. — напередодні травневого перевороту. Світова економічна криза все сильніще ударяє Польщу, як одно з найбільш слабих звен світового капіталізму. Надії отримати необхідну допомогу від закордонного капіталу зменшились, фашистівська диктатура, яка повинна була зміцнити клясове панування польської буржуазії, сильно похитнулась. Власний досвід мас вже де-кілька разів обманутих, ощуканих на історичних поворотах, збогатів. Посилився також вплив соціялістичного будівництва в Радянському Союзі...

Робітничі маси починають ламати перегорожі, що їх висуває фашизм та соціял-фашизм. Майже кожна демонстрація і кожний

---

*) На з'їзді були представлені майже всі місцеві організації, при чому більшість (2/3 делегатів) було вибрано округовими конференціями, в яких приймало учсть 130 товаришів.

страйк робітників перетворюються в криваві бої з поліцією. Досить згадати, що за останній рік в 70 містах польська буржуазія збройною силою розганяла безробітних. Сильно зворушені також низи соціял-фашистівських партій, про що свідчать страйкові маневри їхніх проводирів, що намагаються опанувати настрої маси, щоби не допустити до страйкової хвилі.

Глибоке зворушення, кипіння в селянських масах провадить до надзвичайно бойових виступів на грунті податків і фашистівського землепорядкування. Зростає активний опір селян проти податкових екзекуцій. Все частійше застосовуються душливі гази проти «бунтуючих сіл».

В національно-визвольному русі виявляються елементи громадянської війни. Заграва пожарів на Західній Україні, де голодний селянин і робітник подвійно пригнічений і визискуваний палить маєтки обшарників, поселення осадників і податкові установи — говорить про героїчну боротьбу на життя, і на смерть з польським імперіялізмом. З цим рухом не може вже дати собі раду поліція. Фашистівський уряд примушений звертатись до помочі армії, стрілкових і др. загонів. Тисячі поліції і вибирані військові віділи, в виді «експедиційних колон» запроваджують окупаційний «порядок», люто, по звірячому розправляючись з широкими масами українського народу.

Революційне напруження в працюючих масах припадає з загостренними роздорами, зі своєрідною внутрішньою боротьбою в таборі фашизму із за методів переборення кризи. Характеризуючи цю боротьбу, як частковий відбиток групових інтересів, незадоволення дрібної і частково середньої буржуазії, а також перегрупування сил у фашистівському таборі, з'їзд підкреслив, що сварки і тертя, хоча б і крайньо загострені, поміж піл судчиною і центролівом разом з націонал-демократією залишаються в межах принципіяльно спільної клясової основи. Фактично справа йде про найбільш успішне виконання *програму всієї буржуазії* розгрому революційного руху, перекидання всіх тягарів кризи на спину працюючих і підготовки війни проти СРСР.

Всякий найменший відхід від такої оцінки клясово-програмової суті внутрішньої суперечки у фашистівському таборі неминуче провадить, як показала багаторічна практика правих ухильників на чолі з Варським і Костржевою, до відродження їх

концепцій про самостійну ролю дрібної буржуазії, про буржуазно-демократичний етап революції і об'єктивно революційної ролі соціял-фашизму.

Застерігаючи партію перед відродженням правих демократичних ілюзій, особливо небезпечних в період швидкого наростання революційної ситуації, *з'їзд визначив чітку перспективу пролетарської революції і основні моменти її програму в Польщі.* Польський пролетаріят може раніш чим пролетаріят инших країн, ввійти в смугу безпосередньої боротьби за владу.

В цих умовах надзвичайно зростає роля Компартії, яка повинна памятати що перелом в бік рішучої самовіданної боротьби, що відбувається в широких масах, не йде по прямій лінії і що розміри колибань в масах залежать перш за все від її мобілізаційних здібностей і уміння викрити на живих, наочних прикладах соціял-фашистівських шахраїв.

Широкі маси хочуть революційного виходу з кризи. Знаючи, одначе, що революція, що її вказують комуністи, вимагає великих жертв, ці маси ще хитаються перед вступом на тяжкий шлях, прислухуючись одним вухом до повідань соціял-шахраїв про безкровну революцію в межах законности. «В значній частині робітничих і селянських мас — жаліється пепесівський «Роботнік» — відбувається розрив з державою, зростають бунтарські течії, *зростає без сумніву комунізм*, моральний розклад суспільства значно посунувся вперед». Во імя спільної боротьби проти цієї небезпеки старий вождь ППС-Дашинський закликає Пілсудчиків «до розумного компромісу» виступаючи проти всяких спроб в партійних низах, відповідати насиллям на насилля, порушити правовий порядок і шукати помсти».

Яке ж головне звено, за яке Компартія Польщі повинна схопитись в переживаючий період перелому?

Головним звеном в ланцюгу завдань партії з'їзд зробив *організацію сил для революційного розвязування кризи*, швидке завоювання рішаючої більшости пролетаріяту і основних мас селянства для соціялістичної революції. В цьому відношенню Компартія Польщі не розпоряжається довгими реченцями, тому що події розвиваються з незвичайною швидкістю.

Тепер справа йде, висловлюючись словами тов. Сталіна, вже не лише про те,

«щоб авангард зрозумів неможливість збереження старих порядків і неминучість їх повалення. Справа йде про те, щоб маси, мільонові маси зрозуміли цю неминучість і *виявили готовість підтримати авангард*. Але зрозуміти це можуть маси лише шляхом власного досвіду. Дати мільоновим масам можливість розпізнати на свому власному досвіді неминучість повалення старої влади, висунути такі способи боротьби і такі форми організації, які б полегшили масами на досвіді розпізнати правильність революційних гасел, — в цьому завдання» («Вопросы ленинизма» стр. 144).

Розворушити мільйони працюючих, прищіпити в їх свідомість на повсякденному досвіді революційний вихід з кризи шляхом збройного повстання робітників, селян і жовнірів, розгорнути перед ними, в тісному повязанню з наболівшими нуждами, конкретний програм радянської влади, перебороти демократичні ілюзії і паралізувати контрреволюційну диверсію соціял-фашизму — такий узловий пункт партійної тактики.

Звідсіль необхідне піднесення активности партії в боротьбі навколо пекучих нужд мас (безробіття, раціоналізація, податки, фашистівский терор і т. д.), а також зміцнення парторганізацій в току цієї боротьби. Це питання стало вихідною точкою роботи з'їзду, який піддав грунтовній критиці всякі прояви хвостизму, вказав на недостатню активність партії, на величезну розмичку поміж впливами партії і організаційним охопленням, на слабість приводних ремнів до мас, особливо революційних профспілок, на далеко незадовільний стан парткадрів.

З'їзд розробив низку керуючих вказівок що до *тактики единого фронту*, яка тепер більш чим коли б то небудь, є могутнім засобом завоювання більшости робітничої кляси. Єдиний фронт знизу на фабриках, копальнях, фільварках, застосовуваний до кожної акції, що спиратиметься на сітку комітетів. вибраних масами повинен стати віссю повсякденної діяльности партії. Можливість відходу мас від соціял - фашистів ніколи не була так великою, як нині, в час яскравого протиріччя поміж їх фразою а ділом, поміж настроями боротьби в низах і опозиційними маневрами верхів соціял - фашистівських і народньо - фашистівських партій.

Тактика єдиного фронту знизу повинна знайти широке застосовання в теперішній виборчій кампанії, якій З'їзд надав ударного характеру, зробивши її підоймою мобілізації мас на боротьбу проти фашизму і соціял - фашизму, за революційне розвязання кризи.

З'їзд відвів особливу увагу посиленню керуючої ролі партії в економічній боротьбі. Виходячи з рішень V Конгресу Профінтерну, З'їзд поклав особливий натиск на розвиток *революційних профспілок і профсоюзній лівій*, на організаційне охоплення і керовництво боями, наростаючими в основних ділянках промислу, на повязання цієї боротьби з рухом безробітних і спрямовування її проти фашистівської диктатури.

Загострення клясових конфліктів на фабриках, які облягає поліція, утворює сприятливий грунт для *організації масових політичних страйків, страйків* солідарности і протесту проти терору, разом з вуличними демонстраціями. В цій ділянці партія робить лише перші кроки. Остання спроба загального страйку Варшаві в звязку з подіями 14-го вересня довела, що за більшої активности комуністів можна підняти на демонстративний страйк низку не лише дрібних, але й великих фабрик. Всяка пасивність, всяка боязнь перед труднощами повинна бути зломлена. Політичний страйк в Польщі стає дійсністю сьогоднішнього дня. Основна директива, що її дав З'їзд — це широка організація політичних страйків навколо подій, що живо зачеплюють маси, умасовлення демонстрацій, які ще носять переважно авангардистський характер, перетворення окремих фабричних страйків в групові і округові страйки з курсом на загальний страйк, часткові проби якого вже не виключені тепер.

Партія повинна слідувати вказівкам Леніна про політичний страйк, як про «єдиний серіозний засіб розворушити, розпалити, підняти на революційну боротьбу селянство і кращу частину селянського війська», про те «щоб глуха злість і стримане нарікання села разом з обуренням касарні знайшли собі центр притягання в революційному страйку робітників». Для цього необхідно *все частійше* організовувати політичні страйки і все частійше виводити маси на вулицю, так щоб з часом «страйки, віча, демонстрації йшли неперервно».

Від уміння партії звязатись з фабриками і керувати робітничою вулицею на якій маси безпосередньо знайомляться з питаннями влади, залежить спрямовання часто стихійного руху мас в русло організованої боротьби проти фашистівської диктатури— за диктатуру пролєтаріяту. І навпаки — кволість або відсутність компартії під час таких подій, як 14 вересня, полегчить соціял - фашизмові пхати маси на безпуття опозиційних маневрів.

Відзначивши, що партія «не завоювала ще основної маси в низці рішаючих велико - промислових центрів» і не закріпила свого пануючого впливу в инших,—З'їзд спрямував головні організаційні зусилля партії в бік великих фабрик, як опорних пунктів боротьби проти фашистівської диктатури.

Клич «лицем до великих фабрик» з'їзд повязав з другим гаслом: «*ближче до мільйонових мас працюючого і визискуваного селянства.* Спрямовування боєвої енергії селянських мас в русло організаційної боротьби *за землю без викупу, за робітниче-селянський уряд* — буде рішати про побіду пролєтарської революції. Боротьба проти всяких податків, податкових екзекуцій і карних експедицій повинна стати підоймою, яка підніматиме рух селянських мас на вищий щабель. Ні гроша фашистівському урядові голоду, безробіття, терору і війни! — такий загальний клич кинутий з'їздом.

Грунтовна аналіза клясових зрушень в селі, його розшарування по лінії єдиного фронту сільської бідноти і руйнованої маси середняцтва проти обшарників і куркулів, аналіза лівіння селянських мас під тнітом податків, терору і аграрної політики фашизму — дозволило З'їздові розробити тактично-організаційні форми діяльности партії серед працюючого і визискуваного селянства. Головне — це рішучий зворот від сектантського пропаґандизму до керовництва повсякденною боротьбою, до утворення її масових органів (селянських комітетів), до зміцнення парторганізації, до умасовлення і поліпшення соціяльного складу селянських революційних організацій.

Одночасно з'їзд загострив увагу партії на роботі серед сільсько - господарського, рільного пролєтаріяту, що є головною її опорою в селі.

Поважне місце в дискусії З'їзду заняло *національне питання.* З'їзд дав подробну аналізу клясових зрушень в національно-

визвольному русі, що йдуть по лінії загострення боротьби не лише поміж польською, але й своєю буржуазією з одного і працюючими масами притнічених народів з другого боку. Такий характер боротьби українських і білоруських мас *проти польської окупації, за самовизначення* аж до відірвання і приєднання до УСРР та БСРР. Ця боротьба своїм вістрям спрямована проти «федералістичних» планів польського фашизму, а також українського і білоруського націонал-фашизму. З'їзд виробив необхідні вказівки що до зміцнення керовництва національно-визвольною боротьбою і її повязання з загально-революційним рухом в Польщі. Компартія Польщі провадить зараз широку кампанію солідарности з українськими робітниками і селянами, закликаючи працюючих до демонстрацій і політичних страйків, жовнірів до відмови стріляти і до братання, пятнуючи фашистівських катів і спрямовуючи спільний бойовий фронт проти польського імперіялізму, проти його соціял-фашистівських проводирів і націонал-фашистівських прихильників.

В протиставлення анти-німецкій травлі з'їзд підкреслив бойову солідарність пролєтаріяту Польщі і Німеччини, ще сильніще висунувши гасло самовизначення аж до відірвання для Горішнього Шлезька. Принцип самовизначення повинен бути застосований до мішаних, в національному відношенню, місцевостий Поморя.

В центрі всіх завдань партії З'їзд поставив боротьбу проти антирадянських военних приготувань польського фашизму і його спільників, на *захист соціялістичної батьківщини — СРСР*. З'їзд конкретизував методи і форми цієї боротьби в ріжних її стадіях. Питання про те, як популярізувати величезні досягнення пятирічки, особливо колективізації, найшло свій вияв у всіх резолюціях з'їзду.

Мобілізація мас проти імперіялістичної війни повинна відбуватись в повсякденній боротьбі з податками, з конкретними проявами воєнної підготовки, з провокаційними випадами проти Радянського Союзу.

«Підкреслюючи нашу принципову позицію в момент війни (перетворення імперіялістичної війни в громадянську війну) — говорить резолюція З'їзду — ми повинні вже сьогодня прищіпити в свідомість мас, що на випадок збройного нападу на СРСР, робіт-

ники, селяне і жовніри в Польщі, на Західній Україні і Білорусі повинні бути готові вжити всі можливі способи масової боротьби проти війни (масові антивоєнні страйки, особливо на воєнних фабриках аж до загального страйку, організована відмова залізничників від перевозу зброї, масові демонстрації робітників і робітниць під касарнями і збірними пунктами, під потягами, які відправлюють жовнірів на фронт і т. п.). Там, де завдяки нашій боротьбі проти війни утворились передумови для масової збройної боротьби (масовий опір, особливо селянських мас, мобілізації, реквізиціям, военно - окупаційній системі, стихійне стремління в ліс, як, приміром, в 1920—24 р. на Зах. Україні і Білорусі), партія виявляє ініціятиву і бере в свої руки організацію партизантського руху, спрямовуючи його в русло масової революційної боротьби і підкорюючи його інтересам перемоги Червоної Армії і завданням переможного збройного повстання в Польщі».

Одночасно З'їзд постановив розгорнути кампанію захисту Китайської революції, проти імперіялістичної інтервенції.

V З'здз анявся грунтовно *питаннями оргполітики.* Прийняті рішення дають низку практичних вказівок в ділянці організаційного будівництва партії, її звязку з масами, організація партосередків і всяких опорних пунктів на підприємствах, в ділянці системи парткеровництва, висунення кадрів знизу, масової самооборони, по роботі в армії, нарешті визначують більшовицький *підхід до питань озброєння мас і збройного повстання, пропаганда якого, як єдиного виходу* з кризи, поставлена на чолі завдань партії.

Необхідно, щоб кожна акція провадила до вирішення і організаційного закріплення впливів партії серед мас.

Боротьба за армію повинна провадитись не лише при допомозі нашої агітації, але й шляхом організованного впливу робітничої вулиці і революційних селян на жовнірські маси (листування, братання і т. д.).

Викорінюючи всякі прояви пучизму і пережитки люксембургізму (теорія стихійности) в питаннях збройної боротьби, партія зобовязана присвоїти своїм лавам ленінське розуміння технічно - організаційних потреб революції і підготовляти свої кадри до практичного керовництва боротьбою мас з озброєними

силами фашизму. Вже тепер завданням самооборони є організація технічних перешкод проти нападів поліції, масових контратак, роззброєння масами поліцейських загонів і т. д.

З'їзд пройшов під знаком більшовицької самокритики, яка виявила головні браки і помилки партії з верху до низу, створивши основу для корінного перелому в партійній практиці.

V З'їзд був першим в історії партії З'їздом більшовицької спаянности, що досягнута була в боротьбі на два фронти, проти правого ухилу і правої групи, як головної небезпеки, а також проти всяких проявів лівого опортунізму, сектантства і мародерства.

Підвівши грунтовній критиці систему опортуністичних поглядів групи Варського і Костржеви, З'їзд підкреслив, що боротьба з ними повинна продовжуватись. Натиск дрібнобуржуазної стиції і демократичних ілюзій на партію існує далі. Старі праві погляди відроджуються під новими виглядами. Загострення терть у фашистівському таборі і репресії урядової групи фашизму по відношенню до її центро-лівих конкурентів викликують нові хитання в партійних лавах.

Тому то З'їзд подробнійше зупинився на характеристиці згаданих терть, виступивши проти їх правої переоцінки, проти всяких відмін опортуністичного наставлення на третю демократичну силу, с. т. на боротьбу між табором демократії і фашизму, на «демократичне інтермеццо» (переходову стадію — Варський) перед пролетарською революцією. Завдання компартії активно використати сімейну гризню в таборі фашизму для викриття його складових частин, для розхитування основ капіталістичного устрою. Підводючи маси до рішаючих боїв за владу, Компартія повинна — за словами Леніна — уміти з часом «правильно вибрати такий момент максимального розпаду поміж всіма цими опорами» «священно приватньої власности», щоб рішучим наступом пролетаріяту розбити всіх їх і завоювати політичну владу.

Боротьбу проти правих концепцій Варського і Костржеви З'їзд рішив актуалізувати і повязати з всякими проявами опортунізму на практиці, особливо плентання в хвості соціялфашизму.

Під барабанним вогнем критики всього з'їзду і на його тверду вимогу капітуляції, права опозиція в ЦК, після довгого роздуму-

вання, після дальших маневрів і атак на лінію партії, після невдалих спроб шантажу, в останній момент капітулювала, як група збанкротованих вождів без армії. Товариші Прухняк, Стефанський, Краєвський, Гвяздовський відмовились від своїх оговорок по відношенню до резолюції ЦК КПП і Виконкому Комінтерну. З'їзд признав, що заяви цих товаришів не дають гарантії дійсного переходу на лінію партії. Лише їх грунтовна самокритика і послідовна боротьба з поглядами Костржеви, Варського, які ухилились від присутности на З'їзді а також повне самороззброєння може створити грунт для переходу від право-фракційної на партійну позицію *).

Ідеологічні досягнення партії в боротьбі на два фронти дозволили З'їздові намітити *загальні напрямні програми партії,* як основу дискусії і проєкту, що його розроблює ЦК.

Підсумки твохтижневої роботи З'їзду будуть без сумніву величезним фактором піднесення боєздатности партії і ще більшої спаяности її рядів навколо вибраного з'їздом керовництва. Партія отримує зброю, необхідну в період швидкого назрівання революційної ситуації, зброю мобілізації мілюнових *мас на боротьбу за повалення фашистівської диктатури, за диктатуру пролетаріяту, за Радянську Польщу.*

———

*) Тов. Прухняк зробив недавно крок в цьому напрямку, голосуючи без застережень за резолюцію ЦК, яка осуджує останній виступ тов. Варського (в виді т. зв. меморандума), як «найбільш яскравий прояв правого ухилу в Компартії Польщі», як «фракційний атак на лінію партії і спробу дискредитування партійного керовництва, яка веде до «явного ренегатства».»

Ю. Косар

В БОРОТЬБІ ЗА ЛІНІЮ ПАРТІЇ

III-ий Плєнум ЦК КПЗУ став *поворотним* моментом в процесі зросту більшовицької загартованности та ідейности нашої партії. Слідуючи, не тільки що до часу, але й що до своєї засадничої настанови, щільно за VI-им Плєнумом ЦК КПП, — III-ий Плєнум поставив перед всією партією — як найважливійше, бойове, чергове завдання — *боротьбу* за принципову, лєнінську *чистоту партійної* лінії проти всіх і всяких від неї ухилів, зокрема в першу чергу проти найнебезпечнійшого зараз серед цих ухилів, проти ухилу в бік ліквідаторства.

Саме під цю пору ярко виявилась в цілій КПП (тоб то і в КПЗУ) наявність *правого, опортуністичного збочення групи* т.т. Кострժеви, Стефанського, Бранда і інших. Ідейне обґрунтовання цього збочення в постаті теоретичних правих концепцій зводилось в основному до недооцінки контр-революційної ролі соціял-фашизму (зокрема ППС) та переоцінки ролі дрібноміщанства — його «самостійна» роля —, поруч з недооцінкою польського імперіялізму та переоцінкою релятивної стабілізації капіталізму. Як бачимо, ці концепції, вкладались цілковито та йшли щільно по лінії плятформи міжнародньої правиці. Правий ухил в КПП і в КПЗУ не обмежився, розуміється, тільки до витворення опортуністичних ідейних «цінностей» — себ-то тих чи инших явно правих, заражених ліквідаторством концепцій і теорій, а почав (до цього веде-ж льоґічно кожне збочення) оформлятись *організаційно*. Пропаганда і оборона цих концепцій набрали фракційного характеру, й фракційної роботи. Водночас процвітала «тактика оговорок і заяв». *Правий ухил переріс реально в праву фракцію.*

Цю загрозливу, я-б назвав смертельно небезпечну дійсність, стрінула КПП в цілому у повному озброєнні і завдала правому ухилові не тільки рішучого, але вбивчого удару. VI-ий Плєнум ЦК КПП, розкривши ідейно підмурря правого ухилу, розгорнув безпощадну боротьбу цілої партії проти правої небезпеки, проти наявного ухилу, проти його конкретних носіїв. На плятформі боротьби за лінію Комінтерну, проти ухилу правої групи, т. Кострževи проти правої фракції, змобілізувалась вся партія під керовництвом обновленого проводу, почали заникати і мусіли відумерти старі фракційні перегородки.

Започаткована VI-им Плєнумом ЦК КПП тверда й безкомпромісова лінія боротьби проти правого ухилу, за ідейну та організаційну консолідацію партії на засадах ленінізму, за революційне убойовлення партії та її усправнення як гегемона пролєтарського руху — була згодом дальше розвинена та уточнена VII-им Плєнумом ЦК КПП та низкою директивних ухвал ЦК.

В одних, спільних лавах виступила і йшла в боротьбі за лінію партії також і наша КПЗУ, складова частина всієї КПП. III-ий Плєнум ЦК КПЗУ з однодушністю, не тільки беззастережно і цілковито схвалив лінію і всі ухвали VI-го Плєнуму ЦК КПП, але завізвав всю КПЗУ стати *передовим* загоном КПП в боротьбі проти правого ухилу, проти творення правої фракції, в боротьби за консолідацію і більшовизацію партії. Зокрема в свойому власному середовищі КПЗУ під проводом свойого ЦК, з часу III-го Плєнуму, як вся КПП ще міцнійше розгорнула боротьбу проти правої небезпеки, проти правих концепцій і помилок.

В умовах Зах. України праві концепції поруч з формами *ідентичними чи анальогічними* до форм загально-польських концепцій групи т. Кострževи, приймали собі ще й *своєрідний* відбиток в *націонал-опортунізмі*, що в більшости випадків поєставали під безперечним впливом ідейних положень польської правиці. Націонал-опортуністичні концепції і виступи йшли в нас по обох лініях, є. т. по лінії улягання натискові польського імперіялізму і по лінії улягання натискові українського націоналізму. Сюди треба зарахувати отже відверто націонал-опортуністичні концепції, що маються в брошурі т. Вінярського, такий

же націоналістичний виступ на суді Кавфмана, а також скриті форми улягання польському націоналізмові у виді ріжнородних нацнігілістичних і наплювістських тверджень і установок (недооцінка нацвизвольного руху аж до резигнації з клича відірвання ЗУ — Дрогобицька організація, неслушні твердження і концепції т. В. і др.). По лінії улягання натискові українського націоналізму за останні часи ми відмічаєм поруч з низкою тактичних помилок (бльоки з шумськістами, квола боротьба з УВО) теж певні теоретичні натяки (н. пр. стаття т. О. Б.), по цій же лінії була по суті наставлена і фракційна діяльність т. Ков., автора листів до тюрми.

Розуміється, що звертаючи головний свій вогонь проти наявного правого ухилу групи т. Костржеви, проти правої фракції, КПП і КПЗУ — ніколи не забували необхідности рішучої боротьби проти всяких «лівих» тенденцій і заскоків, знаючи добре, що ленінізм вимагає завжди *боротьби на два фронти*, а також не забували боротьби проти всяких відтінків примиренства до ідейних збочень та фракційности.

З часу III-го Пленуму ЦК КПЗУ пройшло вже чимало часу, партія повинна отже підвести вже певні підсумки цієї завзятої і послідовної боротьби за свою ленінську лінію. Треба відверто, по більшовицьки вияснити та оцінити наші досягнення, а так же само наші неуспіхи, помилки чи браки, щоб знати гаразд наші досягнення, а так же само наші неуспіхи, помилки чи браки, щоб знати гаразд наші сильні і слабі місця, щоб надолужити пропущене, виправити помилкове, щоб ще краще та успішнійше вести і довести боротьбу до перемоги.

IV-ий Пленум ЦК КПЗУ, саме й головну увагу присвятив оцінці досягнень і стану нашого внутріпартійного положення, зокрема він подробно перевів критику всієї, започаткованої III-им Пленумом, боротьби за відстояння лінії партії проти ухильників і фракціонерів.

Як же велась ця боротьба, які перемоги партії, де ще неуспіх, де ще загроза, які найблищі завдання? Всі ці питання природньо стають і мусять стояти перед кожнім партійцем, що боліє судьбами своєї партії. Постараємось по мірі сил відповісти на ці питання так, як це оцінив останній Пленум ЦК.

Як знаємо, негайно після закінчення ІІІ-го Пленуму ЦК, керовництво партії зарядило переведення повсемістно широкої, загально-партійної справоздавчої (з Пленумів КПП і КПЗУ) і вияснюючої кампанії. Було складено напрямні для переведення цієї акції, що давали загальну настанову для постановки цих питань на партійних зборах.

І дійсно, справоздавчо-вияснююча кампанія охопила буквально *всю* партію від верху до низу. Скрізь і всюди, на всіх партійних інстанціях розгорялась після рефератів *жвава, деколи й горяча дискусія.* Обговорювалось, що дуже важно, не тільки загальні, я-б сказав «абстрактні» прояви правої небезпеки, але партійці стремілись також конкретно підійти і знайти прояви правого опортунізму в реальній дійсности навколо себе, в роботі своїх організацій.

Таким чином наслідки цієї проведеної внутрі-партійної кампанії незвичайно *важливі і цінні* для партії, для її дальшого розвитку і зросту. Партійне життя було розбурхано і кожний партієць мусів призадуматись над судьбою своєї партії, мусів приняти колективу участь в боротьбі за ленінський розвиток, за більшовицьке загартування партії. Партія як колектив мобілізувалась до рішучої і безпардонної боротьби проти смертельної правої загрози. Від часу завзятої боротьби проти шумськізму, проти зрадницького б. керовництва партії, — КПЗУ оце вдруге також широко і глибоко виступила на боротьбу за лінію КІ, за лінію ЦК КПП і ЦК КПЗУ. Цього великанського політичного значіння проведеної акції не треба недооцінювати, бо виразно виявилось *зростання політичної свідомости і партійної колективної відповідальности* за лінію і роботу партії. Значна настороженість загалу партійного організму до всяких проявів збочень і хитань, відпорність проти прикритих ухильників, проти примиренців, гостре реагування на найменьші спроби фракційности — такі безперечні позитивні результати проведеної кампанії. Зокрема цей зріст політичної активности і більшовицької нестерпимости широких масивів партії виявився *з особливою яркістю тоді,* коли парторганізації дружно виступили на боротьбу проти фракційного виступу т. Ков. Вони не тільки цілком солідарно приєднались і підтримали ухвалу свого ЦК, обсудивши її широко на осередках, не тільки одобрили застосовані ЦК попередні орг-

висновки до т. Ков., але завзято і по бойовому дали відпір цьому активному проявові досі скритих правофракційних тенденцій, що найшли собі місце навіть в керуючому проводі партії. Це дає найкраще свідоцтво, що до *задовільних* результатів попередньої підготовчої роботи. З також-ж завзятістю партія, в цілому, станула на оборону свого ЦК та його лінії також і проти невідповідальних наклепів і фракційної роботи т. С.

Такі досягнення в переведенні цієї широкої середпартійної вияснюючої кампанії. Але поруч з досягненнями, слід зазначити і навіть підкреслити недостатки і браки її. Таким недостатком треба признати перш за все *спізненість* в самому переведенню акції. КПЗУ дещо запізнилась в темпі розгортання справоздавчої з Плєнумів кампанії, а тим самим в вияснючій ідеольогічній боротьбі. Ціла низка причин вплинули, правда, на це, але факт остається фактом, і ЦК партії даючи в січні м-ці ц. р. першу оцінку ходові кампанії, вже мусів це явище підкреслити. Згодом на це вказав і ЦК КПП, даючи оцінку роботи КПЗУ. Треба признати, що партійні організації після того напімнення підтягнулись і *надолужили* задовільно запізнене.

Другим недостатком, що виявивсь у де-яких організаціях, було те, що вони обмежились до проробки матеріялу чисто механічно, с. т. зясування загрози правого опортунізму і засудження правих помилок взагалі, але не проведено самокритичної перевірки своєї власної роботи, виявити праву небезпеку у своїх власних лавах, (хвостизм, вузький економізм в акціях, лєгалізм, недооцінка боротьби на практиці проти соціял-фашизму за більшість працюючих мас, випадки тактичних бльокувань з «лівими» соціял-фашистівськими угрупованнями і т. п.).

По цій самій лінії йшов і цей брак, що часто мав місце, а саме, невміння найти органічний звязок між правими помилками в практичній роботі, а теоретичними узасадненнями правиці. Тут теж виявилось недостатне політичне вироблення значної частини нашого активу, зокрема низового. Бо були такі випадки, коли парторганізації з одного боку навіть досить різко самокритикували свої помилки, давали їм вірну оцінку, засуджували їх, знаходили міри для їх вижиття, з другого займали зовсім вірне, партійне становище до правого ухилу в КПП і КПЗУ, — але одно і друге існувало у них якось окремо, поруч себе, про-

тиставно ,не було одно з другим повязано, не було виявлено *впливу* право-опортуністичних ідеольогічних концепцій на конкретну практичну діяльність партії. Ці організації не усвідомили собі нерозривного звязку опортуністичних концепцій правої групи з опортуністичними помилками на практиці. Не зрозуміли, що недооцінка контр-революційної ролі соціял-фашизму, і переоцінка самостійної ролі дрібно-міщанства становить теоретичне усправедливлення, теоретичну підставу правих помилок в практиці, бльоків з соціял-фашистами, спільних лист при виборах і т. п., незалежно від того чи в кожному окремому випадку дотичний товариш, це собі усвідомляє. Не зрозуміли, що переоцінка зглядної стабілізації, мусить в консеквенції, в практиці провадити до послаблення боєвого розмаху в партії, до звуження перспектив в кожній конкретній боротьбі, до цофанняся перед клясовим ворогом. До чого-ж довела-б була партію віра в «обосічність» «лівої» фрази соціял-фашизму, в нинішній період, в період посиленого тертя в фашистівському таборі і арештувань соціял-фашистівських послів? Товариші і організації, що підходили так механічно до боротьби з правими концепціями не могли себе належно озброїти до боротьби проти специфічних форм тих відхилень на ЗУ, проти недооцінки контр-революційної ролі української буржуазії і переоцінювання її спорів з польським фашизмом з одного, і проти недооцінки кольоніяльної політики польського фашизму на ЗУ, з другого боку. А прецінь ці помилки вяжуться і стисло вяжуться з загально-правими концепціями, становлять по частині їх розвинення на новому терені. Через механічне трактування загублювалось *спільне* джерело опортуністичних правих концепцій і опортуністичних помилок на практиці: натиск клясового ворога на ряди партії, уляганння впливам клясового ворога.

Поруч з тими недостатками треба теж згадати окремі випадки «лівих» заскоків та перегибів при переведенні кампанії, випадки (правда одиночні) критики помилок для критики, «пришивання» правих поглядів і помилок і т. п. З цими викривленнями, партія в цілому зуміла собі скоро і легко дати раду.

Ця справоздавчо-вияснююча кампанія змобілізувала всю партійну масу до боротьби за ленінську лінію партії, проти ухильників і примиренців, проти правого ухилу в КПП і КПЗУ.

Чи була і в КПЗУ права група, права фракція? Зараз після переведеної вже досі боротьби, після її перебігу, нам легко відповісти на це питання позитивно. Вже III-ий Пленум відмітив деякі випадки або упертого спротиву або невиразного пасивного чи опортуністичного невралітету в боротьбі проти правого ухилу, яку позицію виявили ряд т.т. (в тому числі і відповідальних), що у своїй консеквенції мусіло вести до фракційного оформлення правого ухилу. До таких явищ прямого протиставлення ухвалам VI Пленуму ЦК КПП треба віднести м. и. виступ т. Г. на ОК КСМЗУ в Дрогобичі, в сполученню з двома членами ОК. Що більше на самому III-му Пленумі ми мали до діла з виступом т. Е., що був обєктивно протиставним лінії ухвал VI-го Пленуму, і хоч т. Е. старався зробити крок вперед для виправлення цієї політичної помилки (під ударами всього складу Пленуму), крок цей не був достатнім. Розгорнена після III-го Пленуму широка боротьба під проводом ЦК КПЗУ і ЦК КПП всієї партії проти правого ухилу в КПЗУ і його конкретних носіїв виказала, що організаційною, людською базою цього ухилу в КПЗУ була *значно ширша група,* чим перелічені вище т.т. Вже під час пробки ухвал III-му Пленуму, коли руба стануло питання про засадниче устосункування до лінії партії на боротьбу проти правого опортунізму і конкретно проти ухилу Костржеви — декількох товаришів заняло неспівзвучне з партією становище а інколи супротивне. Партія розуміється цього стерпіти незмогла особливо, коли це відносилось до відповідального партактиву і ці т.т. мусіли бути *усунені* з своєї роботи (т.т. Г. С. Ст. Л. і др.). Згодом виявилось, що окремі з тих т.т. не обмежились до словесного протиставлення себе ухвалам і лінії партії, але поважились зовсім реально спробувати сколотити праву групову фракцію на Зах. Україні (н. пр. діяльність т. Ш., зокрема не терені КСМ ЗУ).

Але цим оргвисновкам, що були застосовані до цих непоправних ухильників та впертих фракціонерів не завжди товаришили одночасові *політичні умотивовування* з боку партінстанцій. Низку цих політичних знятть з відповідальної роботи не було тут же як слід і широко зясовано загалові партії, чому, з яких політичних міркувань цей чи инший товариш усувається з займаного ним партстановища, не вияснено партмасам, яку конкретну за-

грозу несе для партії їх політичне становище та фракційна робота. Цей брак відмітив Пленум ЦК КПЗУ і доручив секретаріятові його в майбутньому усунути.

Але найбільш виразно і реально станула перед партією *загроза* утворення *правої опозиційноої фракції на ЗУ* в звязку з ганебним фракційним вчинком (листи до тюрми) т. Ков. Т. Ков. належав до найвищого керівного активу партії і міг мати безперечно великі звязки та вплив на ширші кола партії. Ці листи лиш відкрили те, що досі було скрите. На справді виявилось, таким чином, що в партії і навіть в її проводі знайшла собі місце загроза правої фракційности, ворожого, опозіційного (хоч скритого за словесне однодушне голосування за) ставлення до лінії ЦК КПП і ЦК КПЗУ. Ці листи своїм наставленням та своїм змістом цілковито *вкладуються в річище і становлять собою специфічну форму боротьби правої опозиції проти ЦК КПП і ЦК КПЗУ* (гл. дотичну ухвалу ЦК КПЗУ). Своєрідною їх особливістю і через те особливо загрозливою є те, що т. Ков. намагавсь, як видно з листів *протиставити цілу КПЗУ*, протиставити її тому політичному і організаційному курсові, що його проводить обновлене керовництво КПП після переломового VI-го Пленуму ЦК. Така трактовка лінії КПЗУ, при всьому другому, черевата ще тим, що вона давала би грунт для оживлення решток шумськістівських (хоч як вони вже злидені), настроїв. При всій своїй політичній ворожости лінії партії, листи т. Ков. є ще проявом недопустимої тактики *обману* партії, що вже само по собі несовмістиме з перебуванням в партії.

Виступ т. Ков, не тільки відкрив наявність але й сам став організуючим центром всіх тих правофракційних елементів і тенденцій, що проти них з часу III-го Пленуму змобілізувалась вся партія до рішучої і безпощадної боротьби. І тому то реагування партії починаючи від ЦК до низового осередку на підступно фракційну роботу т. К. мусіло бути і було незвичайно *живе та гостре*. І треба з задоволенням підкреслити безперечний факт, що відпір цьому фракційному виступові було дано всією партією *негайно і найбільш солідарно*. На скороости темпу, на однодушности та повсемістности бойового зареагування парторганізацій на фракційну вилазку, можна перевірити і оцінити цей великанський зріст політичної чуйности та більшовицької непри-

миримої відпорности партії проти загрози фракційности та правого опортунізму.

Тов. К. було негайно не тільки організаційно, але й політично ізольовано самими парторганізаціями. Змагаючись ратувати себе перед політичною смертю т. К. пробував було маневрувати перед партією (його перша заява до ЦК, неслушно визнана «кроком вперед» його перший виступ на IV-ому Плєнумі). Але партія під проводом свойого ЦК *розкусила всю підноготню політичної позиції*, т. К. IV-ий Плєнум ЦК з найбільшою однодушністю засудив як найсуворійше т. К., назвав його систематичне ошукування партії нестерпимим в лавах партії. Плєнум обмежився вправді до виключення т. К. лише зі складу ЦК, а то по тій причині, що т. К. вкінці визнав ізасудив свою помилку. Розуміється, що партія не може після попередньої тактики т. К. зразу повірити в щирість його самоосудження, і тому т. К. усунено з всякої роботи в КПЗУ.

Треба зазначити, що окремі одиниці, які так або инакше були звязані з фракційним виступом т. К. скапітулювали перед партією ще ранійш (т. Г.) і деякі з них допомогли у викриттю всіх умов фракційної вилазки.

В розгляди боротьби проти правого ухилу на ЗУ, боротьби проти правоопортуністичних концепцій не можна оминути одного *істотного і важливого* браку. Ходить про переведення критики і самокритики в партійній пресі націонал-опортуністичних помилок, що їх зробив в своїй брошурі т. Вінярський. III-ий Плєнум започаткував цю критику конкретного прояву правих теоретичних концепцій в умовах ЗУ, але цієї критики не було продовжено і *не закінчено*. Вже ЦК КПП в своїй ухвалі по справозданню ЦК КПЗУ відмітив цей факт, що не дивлячись на рішення III-го Плєнуму і покладене на т. Вінярського завдання самокритики нац.-опортуністичних помилок в його брошурі, помилки ці в партійній пресі не скритиковані. IV-ий Плєнум ЦК був примушений теж відмітити брак такої критики і доручив ЦК і редакції негайно розгорнути вичерпуючу критику цих концепцій. Водночас Плєнум визнав поважною помилкою редакції «Нашої Правди» те, що вона вмістила першу частину «самокритичної» статті т. Вінярського без критичної оцінки, чи навіть зауваження з боку редакції. Саму-ж «самокритику» т. Вінярського Плєнум слуш-

но оцінив як *фракційну вилазку проти керовництва партії.* Бо це-ж є по суті не тільки спроба замазати і перенести на всю партію свій яскраво опортуністичний блуд, але крім того «самокритика» т. Вінярського поставила собі ще й чисто фракційну мету: відвернути увагу від фактичної ідеольогічної підстави цієї його помилки, якою є якраз праві теоретичні концепції (теорія буржуазно-демократичної революції в Польщі) групи т. Костржеви.

Ведучи боротьбу проти правої небезпеки, проти правого ухилу і фракційности на ЗУ, проти їх конкретних носіїв — наша партія мусіла давати і давала одночасово належну відсіч і атакам з «ліва» на партію, на її лінію і провід. В підоснові цих «лівих» атак та заскоків лежав звичайно *спротив сектанських елементів* лінії партії на умасовлення роботи і на зробітничення активу. Партія за цей час мала до діла з кількома проявами «лівизни», з гострими випадками проти партії і її керовництва під машкарою «лівих» фраз. Псевдорадикалізм прикривав тут дрібно-буржуазну *опортуністичну* суть, часто грімкі «ліві» слова кінчились ярко опортуністичною практикою. Ці «ліві» збочення крім загрози (їм своєрідної) сектанського відриву партії від пролетарських мас, череваті ще додатково важливою небезпекою того, що обєктивно *відкривають двері* правому опортунізмові, не говорячи вже про те, що в боротьбі з партією та її керовництвом вони вживають дуже часто цілковито недопустимих і нечуваних способів *діскредитації*, ослаблюючи, тим самим, боротьбу партії проти найгрізнійшого ворога — правого ухилу.

До найбільш недопустимих, виходячих геть далеко поза рамки партійности, розмірів виріс дрібно-буржуазний лівий опортунізм у т. Сухого (його фракційна робота проти парткеровництва, низка нечуваних по тоні і по змісту «заяв») що закінчився завішенням через Плєнум ЦК т. Сухого на один рік в правах члена партії (гл. ухвалу IV-го Плєнуму в цій справі). За те тов. Ем., що на III-му Плєнумі підтримував т. Сухого виявив в останньому часі відворотний, як у т. Сухого, процес наближення до партії, хоч він ще не зовсім ґрунтовно відмежувавсь від своїх поглядів на III-ому Плєнумі. Майбутнє покаже, як активно т. Ем. буде боротись за лінію партії, зокрема проти тих «лівих» тенденцій, виразником яких він став в партії і саме цим буде змірятись *темп*

його ассиміляції в партії. Це саме відноситься і до решти поодиноких бувших однодумців т. Сухого.

Крім цих збочень «лівого» характеру ми мали за останні місяці ще цілу низку ярко «лівих» заскоків в практичній діяльности, при часткових спробах їх теоретичного узасаднення. Зокрема по лінії КСМ ЗУ приходиться відмітити окремі прояви пучівських настроїв. Крім того ціла низка практичних помилок в організаційній роботі може бути клясифікована як така, що йде по руслу «сектанства», «масобоязни» і т. д. (зокрема це характерно для роботи на профтерені і в керовництві економічними боями). В умовах загострення політичної ситуації, піднесення революційної хвилі з одного боку, в умовах «ножиць» між зростом боєвої активности мас, а організуючим охопленням їх з боку партії, — такі «ліві» заскокові тенденції мають під собою деякий ґрунт. На далі партія мусить отже ще більш чутко такі настрої уловлювати і паралізувати.

Треба згадати рівнож ще одну, своєрідну, *форму боротьби проти партії*, проти її проводу та її лінії, яка за останній час виявилась у кількох випадках і зразу стрінула боєву відсіч партії. Це є ширення *розговорів про «кризу партії»*, про «генеральне відставання» і т. п.

Партія констатувала диспропорцію поміж політичним впливом, поміж зростом активности робітничих мас, а організаційним охопленням, партією, руху. ЦК КПЗУ і ЦК КПП не раз вже підкреслювали, що не дивлючись на значний зріст партії і зріст організації, небезпека відставання партії від революційних подій є основною небезпекою для даного моменту. Цьому твердженню партії намагались опозиційні елементи з права і з ліва протипоставити «теорійки» про організаційну кризу про «генеральне відставання».

Даючи відпір цим намаганням вся партія зверху до низу, від ЦК до останнього осередку, повинна невтомно вести саму безпощадну боротьбу з відставанням, з пасивністю і трусістю, викриваючи їх самою рішучою самокритикою, бо вся небезпека відставання особливо різко виступає зараз. Питання поліпшення методів партійної роботи, питання викриття джерела переборення недостатків і хиб її мусить як найгостріише поставити перед собою всякий партієць, всяка партійна організація.

Такі дефетистичні наклепи на партію мали і мають своїм джерелом не критичний партійний підхід до партії з метою підняти активність партійних рядів, але навпаки є *формою ворожого фракційного ставлення до партії*.

Подібно як в КПП, так само і в нас, праві (особливо), а також «ліві» опозиціонери і фракціонери вживають залюбки таких деморалізаторських антипартійних злобно-фракційних прийомів «критики» — як ширення закидів про кризу, про скоре банкруцтво проводу і т. п. Згадати хоч би ширення таких настроїв низкою викритих вже в КПЗУ правих елементів з одного боку, або нечувані закиди т. С. з другого. Крім того може бути ще одно джерело для таких песімістичних наставлень при оцінці стану партії і її роботи. Це рештки не вижитих до кінця напівшумськівських настроїв (жалі за «кращими» часами, що були до III зїзду, будьто би тільки завдяки шумськівському керовництву).

Партія як найбільш *різко виступила* проти такого рода ворожих наклепів деморалізацій і панікерства і ухвалами свого IV Пленуму ЦК осудила їх як найбільш гостро.

Безперечно, що головний вогонь в боротьбі на два фронти за лінію партії мусить бути звернено тако само як і досі на *боротьбу проти ліквідаторського опортунізму*, проти правого ухилу та примиренства до нього, проти опортунізму на практиці, як проти *найбільшої небезпеки* на всьому сучасному історичному етапові розвитку комуністичного руху в Польщі і на ЗУ.

Загальні результати впертої боротьби всієї партії проти правої небезпеки, проти правого ухилу в КПП і КПЗУ на сьогодня вже достатньо чітко зарисувались. IV-ий Пленум ЦК КПЗУ даючи загальні підсумки цим результатам говорить в своїй ухвалі, між иншим так:

> «Під одностайним напором цілої партії правицю розбито і ізольовано. Але правиця не скапітулювала, не склала зброї і продовжує свої вихватки проти партії та її керовництва, будучи, тим самим, мобілізаційним центром для всіх одверто опортуністичних елементів партії, для всіх явних і прихованих капітулянтів.
>
> Ця роля правиці, продовження від неї боротьби проти лінії партії і Комінтерну, є в сучасних умовах не до витримання і вимагає від партії проведення боротьби проти неї

до кінця, до цілковитої капітуляції її та ідейного і організаційного роззброєння».

До моменту IV Пленуму ЦК КПЗУ, ми були свідками нового посилення правої фракційної діяльности, організованої правою опозицією в ЦК КПП. Польська правиця і її західно-українська частина не думали скласти зброю перед партією, вони намагались зібрати всі свої сили, дати їм розгорнуту платформу для атаки на партію в підготовчий до зїзду період та на самому зїзді.

Правиця йшла на зїзд партії з обвинуваченням партії в тому, що вона (партія) не ставить перед масами проблєми влади, в той час коли соціял-фашизм висуває перед масами питання влади і політичного устрою, правиця йшла на зїзд з твердженням про «ґенеральне відставання», про банкроцтво партії. В пасквільних, меморіялах, повних нечуваних фракційних нападок на партію, намагалась правиця підірвати авторітет керовництва, на ново розгорнути фракційну боротьбу.

Партія дала одностайну відсіч на V зїзді правій опозиції, примусила її капітулювати. Т.т. Прухняк, Стефанський, Гвяздовський і Краєвський, після невдалих спроб атаки на партію, повинні були признати свої помилки. Зараз на роботі цих товаришів партія буде мати можливість перевірити наскільки щирі були їх заяви, в якій мірі вони дійсно перейшли на лінію партії.

В своїй ідеольогічній та організаційній боротьбі за принципи ленінізму партія мусить одначе зорко слідкувати і винищувати окремі випадки так зв. «уклоношукательства» с. т. вишукування і пришивання помилок і збочень часто не існуючих або роздування дрібних помилок в «ухили», особливо коли це торкається не досить ще виробленого, низового робітничого партактиву. Такі випадки (одиночні) мали місце і йшли, звичайно, як раз з тих кругів, що самі хворіли сектанством чи ультралівими загибами, що недооцінювали вагу, для партії, робітничого активу та звязку, через його, з широкими робітничими масами.

З другого боку партія мусить бути на сторожі і зразу виполювати можливі заскоки чи спроби *діляцько-бюрократичного підходу* до боротьби партії на два фронти проти ідейних збочень і практичного опортунізму. Цей факт, що і в центральному органі партії «Наша Правда» в передовій статті (зглядно в дописаному додаткові до неї — гл. відповідні матеріяли опубліковані

в цьому нумері) появилась така неправильна формуліровка, що дає можливість толкувати боротьбу партії проти збочень, як таку, що «мішає» або зриває масову агітаційно-організаційну роботу партії, — говорить вже сам по собі досить виразно про живучість таких тенденцій. Ідейна і організаційна боротьба за більшовицьку лінію є одночасно нерозривно звязана і обумовлена з посиленням і убойовленням масової роботи партії. *Не може бути належної і вірної роботи партії серед мас без одночасного переборення до кінця всіх ідейних збочень, без переборення опортунізму на практиці.* Одно і друге являється нерозривною цілістю, одно без другого викривляє і зриває вірну лінію партії.

Вірно політично наставлена масова робота партії є отже нашою зброєю в боротьбі за лінію партії, є смертною стрілою проти ухильників і фракціонерів. Хто цього недооцінює, цей *фактично заперечує необхідність* ще більш посиленої, ще більш інтенсивної боротьби партії за лінію, цей демобілізує партійні маси від чуйности до помилок, цей знижує її політичну, ідеольогічну настороженість, рекомендуючи замість того «поворот» до, по суті, діляцької, бо політично не освідомленної «практичної» роботи.

Масова робота партії, її умасовлення, убойовлення, мусить бути проведено негайно у всю широчінь. Це мусить *бути отже повязано, а не протиставлено боротьбі партії на два фронти.* На грунті і через посилення своєї боротьби, ідеольгічної й організаційної проти правих і «лівих» збочень та помилок проти примиренства і «невтральности» партія буде переводити і переведе цей, доконечний зараз, зворот до масової роботи (переведення тактики єдиного фронту з низу, умасовлення і генералізація економічних і політичних боїв на ЗУ і в Польщі, завоювання більшости робітничої кляси і т. д.). Треба зрозуміти це, що як раз ухильники, як праві так і «ліві» (сектанство) *зривають і унеможливлюють нам довершення такого звороту* і лише по їх ідейних трупах партія дійде до належного виконання своїх завдань.

Треба *довести до кінця критику і самокритику* помилок і помилкових концепцій, як правих, так і «лівих» і в теорії і в практиці. Від часу III Пленуму зроблено в цій ділянці, як згадано

вже вище, ще *не все* і IV Пленум, звертаючи на це увагу, підкреслив негайність викінчення цієї роботи. Треба сміливійше, чим досі, підходити до викриття причин тих помилок та зясування факторів, що їх обумовлюють, треба ще краще навчитись шукати звязку між окремими помилками, шукати *підґрунтя* тих помилок в певних правих чи може ультра-лівих ідейних концепціях, зокрема виясніти цей безперечний *вплив правих концепцій групи Костржеви на цілу низку помилок в практичній роботі партії.* При цій роботі широкого самоконтролю на засадах самокритики ідейної і практичної роботи треба керуватись інтересами партії. Треба як найбільш гостро виступити проти завзятих, непоправних фракціонерів і безпощадно примінювати проти них всі міри практиковані в більшовицькій партії. Треба очищувати й надалі (як це було й досі) партійні кадри від тих, хто не хоче і ніяк не може вижити своїх грубих помилок і своєї фракційности. Але з другого боку треба по товариськи, виховуючо, підходити до *молодих*, ще виростаючих, робітничих кадрів, для яких в процесі росту майже неминучі є помилки в роботі. Саме на критиці і виживанню тих помилок, ці кадри мусять і будуть *вчитись і гартуватись*. Партія з великими труднощами підбирала і виховувала після шумськістівської зради свій новий керівний актив і мусить і на далі як найбільш дбайливо слідкувати за його *поступовим зростом і поширенням та освіженням.* А партія буде їм дружно допомагати, як що з їх боку наявна щирість *боротись* вкупі з партією за партійну лінію.

Всім організаціям слід в найближчому часі перевести свого рода самоперевірку ходу і результатів боротьби на два фронти за лінію партії, повязавши її з генеральною перевіркою всієї своєї роботи під кутом зору її *умасовлення і убойовлення*, як цього вимагають останні директивні ухвали керівних органів. Треба дбайливо і уважно вивчити всі недостатки, помилки та «заскоки», треба організувати більшовицьку *самокритику* цих браків та дружню колективну роботу за їх вижиття.

Треба ще більш дбайливо як досі слідкувати, як за зізницею ока, за єдністю партійних рядів, винищуючи всяку груповість і фракційність. Лиш одностайна монолітна, здисциплінована партія під твердим проводом свого авторітетного ЦК може виконати поставлені перед собою завдання. Треба з місця організувати

бойову відсіч всім злобним опозиціонерам, що прагнуть захитати чи підірвати авторітет ЦК чи инших керівних інстанцій партії, або своєю фракційною «критикою» чи неузасадненим панікерством деморалізують партію, не допомагають, а мішають виявити і вижити недостатки.

Треба зберегти і *закріпити затиснення органічного звязку КПЗУ з КПП*, а також посилення проводу ЦК КПП в КПЗУ, що склались в процесі спільної одностайної боротьби з правицею, з правим ухилом і з «лівим» сектанством. Треба цей боєвий, провірений вже на практичній боротьбі звязок, поширити та міцнійше закріпити. КПЗУ мусить і буде надалі брати *як найактивнійшу участь у всьому внутріпартійному і політичному життю цілої КПП*, по більшовицьки допомагаючи (починаючи перш за все від себе) її більшовизації та консолідації, допомагаючи уодностайненню кадрів і проводу партії.

V-ий зїзд закінчив консолідацію партії, цілковито ізолювавши праву групу, він підвів підсумки довгорічній ідеольогічній боротьбі на два фронти, а особливо з правим, найбільш небезпечним, в сучасний період, ухилом.

Ситуація покладає на нашу партію в цілому і на всі її партійні організації підготовку до виконання її історичних завдань — організації сил революції, на чолі керовництва революційним рухом.

Це завдання партія зможе виконати лише в непримиримій боротьбі за чистоту своєї лінії, в боротьбі проти всякого опортунізму і ліквідаторства, як з права так і з ліва.

Консолідація партії закінчена. Ми повинні, реалізуючи постанови V-го зїзду КПП і IV Пленуму ЦК КПЗУ, зробити нашу партію монолітною, спаяною, просякнути її одною думкою, одною волею революційної боротьби за диктатуру пролєтаріяту, за збройне повалення фашистівської диктатури.

Гр. Бараба

ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКЕ ПРАЦЮЮЧЕ СЕЛЯНСТВО В БОРОТЬБІ З ОКУПАЦІЄЮ

Від жнив над селами Зах. України уноситься заграва пожарів. Горять панські стирти і фільварки, горять стоги і обороги осадників. Вже почали займатись стодоли і комори українських пан-отчиків і куркулів. По два-три підпали денно досягають у вересні свого кульмінаційного пункту по 12 до 18 підпалів що ночі. Пожари охопили майже всі повіти Сх. Галичини, перекотились на Волинь, зачепили Зах. Білорусь. Горить награблене, дрожать обшарники і куркульня, хитається окупація.

А за димом і луною пожарів піднялась курява від кінських копит карних військових експедицій, від важких чобіт поліційних тисячок «пацифікаторів» і усмиритилів революційної боротьби селянської бідноти. Мов дика орда, мов новий наїзд тунів над селами Зах. України. Понісся стогін, крик розпуки битих, грабованих і мордованих. Пустіють села — населення втікає в ліси.

Карними експедиціями, кулею і багнетами, стричком і руїною осель та нищенням всього культурного доробку зах.-українських працюючих намагається польський фашизм удушити зрив визвольної боротьби зах.-українського селянства. Розгорілась боротьба не на життя, а на смерть, боротьба до побідного кінця над окупацією над пануванням буржуазії. Тільки вперед, тільки в побіді над фашизмом бачать працюючі маси ЗУ вихід з катастрофи, до якої довела їх дванадцяти річна окупація і панування буржуазії.

Десятирічна грабункова господарка польської буржуазії приспішила поглиблювання і заострювання процесів павперизації і поляризації зах.-укр. села, яке терпить великий голод (90% сіль-

ських господарств без і малоземельні) Занепад і цього мізерного промислу, який був до війни (нафтовий, деревний салінарний і горільняний, здержання всякої еміграції, а передовсів до Америки, усування українських робітників з державних підприємств (залізниця, военний промисл, нища служба) вкінці військове осадництво, фашистівська ліквідація сервітутів, та кулацька рабункова комасація вивласнювали з рештки шматків землі сільських нуждарів і позбавляли широкі сільські маси варстату праці, павперизували їх та гнали в найми на фільварки. Про темпи полярізації, про зріст і загорстрення клясової боротьби на селі ЗУ та голод землі свідчать часті випадки боротьби бідноти проти дуків куркулів за толоки, пасовиська (Підбуж, Дорожів, Яворівщина, Брідщина). Боротьба проти комасації в Городенщині, Кременеччині, Оріхово-Ковельщина і остатньо на Горохівщині, де бідняцька маса на сходах в справі комасації вирішує проти волі старостинської комісії, щоб в сході брало участь все доросле населення села, а не лише власники землі господарі та узалежнює свою згоду на комасацію від того, чи оба сусідні фільварки будуть обняті комасацією і розділені без викупу між селянами, чи ні. Процеси радикалізації і активізації сільської бідноти охоплюють не тільки українські села, але й польські на З Учого приміром є випадок в Качанівці.

Сільська господарча криза в Польщі, звалилась цілим своїм тягарем на українські села. Податкові тягарі, адміністраційні кари, визиск обшарниками і лихварами затягали і затягають що раз міцнійше шнурок на шиї широких бідняцьких і середняцьких мас ЗУ. Соціяльна неволя, посилювана ще національним гнітом і режимом окупації. Поліціянт став всевладним паном в завойованім краю — управляє, судить, карає, керує школою, церквою, самоврядуманням, господарчими і культурними установами.

Рільні страйки та підпали.

Бідняцькі маси села Зах. України, загнані окупантом в неволю, замкнені герметично поліційним режимом в свому пеклі — нужді села, раз за разом, шляхом боротьби з насильниками шу-

кають виходу з положення, пориваються на окупантів і «рідного» спільника їх украін буржуазією. За весь час влади польської буржуазії і обшарників Зах. Україна є все тим невгасаючим вульканом, який вічно димиться і бурлить, який час від часу потрясає цілими основами диктатури капіталу і окупації. Придушений і погашений кровю, тюрмами і розстрілами в одному місці, вибухає в другому, зломлений в одній формі боротьби, хапається другої, а все сильнійше, ширше і грізнійше. Все труднійше і з більшим зусиллям вдається окупантам опанувати положення, удержатись в сідлі.

По широкій стихійній хвилі т. зв. саботажів, підпалів обшарників 1921—23 років, задушених в крови наглими судами, розстрілами (Мельничук, Шеремета, Золочівські розстріли, Дітріх, Солоненко та сотні других) маємо 1924—25 року на Волині так як на Зах. Білорусі так. зв. диверзійну боротьбу. Озброєні селянські відділи нападають на фільварки забирають худобу, палять, розганяють поліційні станиці, відбирають хліб від екзекуторів, зібрані податки і т. п. Повстають ватаги, які експропріюють богатих та допомагають бідним.

Ще не затих добре стогін мордованих по льохах дифензив тисяч волинського робітниче-селянського активу, ще не заросли могили розстріляних борців і ще свіжі в памяти каторжні безтермінові тисячорічні вироки волинських судів, а вже селянська бідняцька маса ЗУ підноситься знову до боротьби. Вже свідоміша, краще зорганізована — в страйковій боротьбі. Клясово усвідомлені, зорганізовані в революційних організаціях, і охоплені їх впливами, сільський пролетаріят, сільська біднота зі стихійної, переходять на вищий щабель, клясової зорганізованої боротьби. Боряться за свої щоденні економічні домагання проти визиску і експлоатації, за землю без викупу, висувають політичні кличі, мобілізують навколо них широку селянську масу. На чоло руху висувається вже пролетаріят, як гегемон та керовник спільної боротьби.

Починаючи від 1927 року зі Самбірщини, хвиля страйків рільних робітників і сільської бідняцької маси, зростає в слідуючих роках, охоплює другі повіти і терени краю. Через масакри страйкуючих Гребенного і Батятич 1928 року хвиля страйків

1929 року зростає, охоплює вже, біля 20 повітів, до 120 сіл, та біля 50 000 страйкуючих сільських пролетарів і селян - заробітчан. Страйкова боротьба уперта, бойова, часто уполітичнена і безпосередньо звернена проти фашистівської диктатури. На селі твориться одноцілий фронт рільного пролетаріяту, українсько-польського в спілці з середняком, що виміряний не лише проти польського обшарника і капіталіста, але й проти українського буржуа, та кулака. Боротьба на селі піддержана промисловим робітництвом і часто під його безпосереднім керовництвом (Сокаль).

1930-го року страйкова боротьба на селі не устає, хоч кількість страйків значно меншає, і тягнеться безперервно через цілу зиму до жнив. Боротьба гостра, уперта. До якого завзяття доходять в цьогорічній страйковій боротьбі обі сторони, свідчить перебіг одного страйку на Горохівщині. Обшарник волить, щоб пшениця пропала на пні, а «лайдаком ані гроша подвишкі не дам». Пшениця висипується і гниє, а робітники до роботи не йдуть. Або другий випадок — вже машиноборства. Обшарник, щоб зломити страйк, спроваджує жниварки. Одну жниварку страйкуючі нищать на полі, а другу — нападають громадою на двір і на фільварку ламають.

Шарварковий страйк в селі Далява 1930 р. і виступи радних в громадській раді у Волі Якубовій дрогобицького повіту 1929 р. проти шарваркових тягарів проти польонізації, за права української мови в урядах і т. д. — все те свідчить про неперервну, невгасаючу боротьбу селянських мас.

Щоби зрозуміти нинішній стан клясової боротьби на зах.-українському селі її форму і силу, щоби вияснити чому такий, а не инший її перебіг — в першу чергу слід ствердити, що ані страйкова боротьба, яка переважно була організована, як не від початку то в самій акції, охопила в 1929 році біля 120 сіл, ані инші організовані виступи сільської маси, не обнімали всього сільського терену ЗУ. Цілого сільського відтинку клясової боротьби ЗУ за весь час окупації наша партія та други революційні масові організації, мимо значних успіхів, досягнень і проробленої роботи, мимо широких своїх впливів та добутого довіря пра-

цюючих мас міста й села ЗУ — не охоплювали і тим самим не були домінуючим, організуючим на ньому чинником. Були цілі полоси краю, ціле Поділля, найбільш спавперизоване та обняте нині найширше хвилею підпалів, яке має за собою традиції славної страйкової боротьби 1902-го року — де нас, як організаторів щоденної боротьби бідноти на селі, не було роками. Суб'єкт — наша партія в боротьбі на селі і там, куди сягали наші впливи та організаційні звязки і там, де велась нами боротьба, не все виявлялась, як слід зі свого завдання, не все вміла координувати боротьбу на селі, поширювати її, поглиблювати, розвивати та втягувати що раз ширші шари за що раз нові і ширші домагання. Організувати не тільки боротьбу проти визиску обшарника й кулака, але проти всяких инших форм експлоатації (податки, кари та другі драчки) проти всіх форм поневолення і гноблення. Не все уміла оцінити вірно настрої на селі, пізнати силу ворога та його тактику і відповідно до цього приймати заходи. Не все уміла підносити боротьбу на вищі щаблі. Зі страйкової боротьби 1929 року наші клясові вороги на селі навчилися багато, фашизм з цілим своїм апаратом гніту став на охорону обшарників. Ми, знаючи може про це, не зуміли протиділати, наставляти масу, проробити організаційні заходи на переборення нових труднощів, на переломлення терору. Сама сільсько-господарча криза, яка з одної сторони, всім своїм тягаром била по працюючих і пхала їх до боротьби, з другої викликувала опір у поміщиків (приміром Горохів). Тільки найгрунтовнійша підготовка страйкової боротьби на поширення страйкуючого фронту і розгорнення боротьби на селі за всі болячки сільської бідноти та спрямовування її проти основного лиха капіталістичного ладу і окупації могло поширити рільні страйки, охопити революційні настрої та дати можність нашій партії стати на чолі боротьби працюючих села ЗУ. Суб'єктивного чинника в одному місці не було, а там де був, часто не дописував. Селянська маса доведена до крайности в цьому році знов рішуче піднімається на боротьбу проти своїх клясових ворогів. Невпинне наростання елементів революційної ситуації піднімає революційні настрої мас до все вищого і вищого напруження, а в боротьбі все частійше виявляються елементи громадянської війни.

Після обчислень одної польської варшавської газети по кінець серпня, спалено в Сх. Галичині 62 доми, 67 стоділ і инших господарчих будинків та 112 стирт збіжжа і сіна на шкоду 6 743 000 зл. У вересні місяці підпали зросли ще більше до 18 підпалів денно. Згодом ці цифри вже подвоїлись і потроїлись.

Масовість та широкість хвилі підпалів. Ціла Сх. Галичина і Волинь та почасти Зах. Білорусь. Горять панські стирти та фільварки і там, де селянська людність находиться ще під впливами українських націоналістичнкх угруповань, серед яких жирує і УВО і по селах під впливами КПЗУ та революційних партій, по селах, які ще цього самого року вели з обшарником страйкову боротьбу (Волинь, Любомщина, Горохівщина). Палення вже не тільки стирт і фільварків польських дідичів і осадників, але й українських попів і кулаків, та сільських дуків, які допомагають карним експедиціям,говорять самі за себе про класовий, соціяльний, революційний їх характер. Що стихія ця охопила все бідняцьке населення села дорослих і дітей свідчать про випадки, де 10—12 річні хлопці підпалюють панські та попівські стирти (Заболотці пов. Жидачів, або сільські 10-річні пастушки наносять купи каміння на залізничні тори, щоб виколіїти поїзд (Корчин, Скільщина, Коломия). В підпалах приймає участь і фільварочна служба. Цей стихійний рух селянських мас своїм вістрям скерований не тільки проти окупанта польського фашизму, а також і проти власної буржуазії і куркуля. Тому то всі партії укр. буржуазії від УНДО до УСДП так рішуче його засуджують, як комуністичну анархію — тому то вони так услужливо допомогають польському фашизмові утопити в крові героїчну боротьбу мас села.

Чи не найкраще свідчать про це, що підпали не є ділом української буржуазії, чи там її бойового загона УВО, а масова стихійна революційна боротьба сільської бідноти — голоси української буржуазної преси : «Діло», «Новий Час», деклярація зблькованих партій УНДО-УСРП і УСДП та так авторітетних фіґур, як граф Шептицький і його клєр.

Розумієтся, що тимже загальним шляхом всієї української буржуазії йде і її загін УВО. Щоб завоювати маси на свій бік, щоб їх відтягнути від революційної боротьби, Уво підмазується до

селянського руху, оперує націоналістичною фразою. Вона нищить польські памятники, здирає орли, навіть убиває деколи представників влади (Собінський). Є випадки підпалів, які були ділом УВО, але це не може значити, що рух підпалів та нищення державних обєктів були визвані та організовані УВО-ю. Безперечно, що низові сільські организації УВО, які давались уносити сільській стихії, які ще національно-революційну фразеольоґію УВО приймають за добру монету, денеде і підкладали вогонь під панські стирти. Але це говорить лише про силу, розгін стихії, яка захоплює навіть членів організації, яка на свойому прапорі виписала гасло оборони приватної власности. Це якраз свідчить що хвиля підпалів і низка актів нищення державного майна не є роботою УВО, як то хоче вмовити вся польська преса і урядові чинники для прикриття терору, який буцімто стосують не до зах. українського населення, а до одної терористичної організації.

Паліїв в «Новому Часі» з 25 серпня 1930 р., щоб не було ніякого сумніву-заявляє: «пеертяття дротів біля Львова доканала УВО. — Це не є виключене, так само, як не є виключене, що це діло комуністичної організації. Але натомість в голові не може нам поміститись, що підпали фільварків можуть бути ділом УВО, —цеб то революційної організації, яка має голову і ноги, яка переслідує якийсь розумний плян»... а кому краще знати що робиться в українській фашистівській сімі, як не йому.

Погоджуємося з паном Паліївим, що УВО ніяк не може піти разом з революційним селянським рухом, що захитує підвалини польського фашизму, бо цеж значилоби піти на боротьбу проти самого себе, а завданням УВО, як і всієї української буржуазії — це організація бльоку спілки з польською буржуазією. Розуміється, що серед одної буржуазної сімі є свої родинні тертя, незгодини та суперечки.

Тертя, а навіть може в певних размірах и боротьба польського фашизму зі загоном української буржуазії УВО є внутрішньою боротьбою одної и тої самої кляси за кращу позицію української буржуазії в межах фашистівської Польщі, за поділ зиску, за експльоатацію українських працюючих, подібо, як тертя і кон-

фишизм вже е раз давав пізнати, що він розуміє гаразд власну ціль і завдання УВО він може навіть чекати і приглядатись спокійно до роботи УВО (слова п. Сухенка на пресовій конференції). — За то польський фашизм, шукаючи вихоцілого загально-польського фашистівського фронту. Польський фашизм вже не раз давав пізнати, що він розуміє гаразд власну ціль і завдання УВО. За то польський фашизм, шукаючи виходу з кризи своєї господарки в нападі на СРСР і готуючись приспішеним темпом до нього, ані одної години не може чекати і надумуватись, що робити, коли українська працююча селянська маса піднімає голову, посягає рукою по панську землю, починає стрясати зі себе галапасів, рвати кайдани окупації, коли теренвоєнного нападу на Рад. Союз і бази воєнних операцій починає заливати революційна хвиля — всією силою свого закутово чобота та залізного пястука вдаряє по ній мечем і вогнем, шибеницями та гвалтами старається приборкати гидру бунту українського «хамства».

Не тірше, як буржуазія і фашистівський уряд оцінила і зрозуміла завдання своєї боротьби, як проти польської так і проти української буржуазії, селянська маса. Низка фактів відмови сільської бідноти вартовання панських стирт і фільварків, відмови від плаченя кар за неявку на варти (Курівці, Посада) говорять самі за себе. Селянська маса приглядалась спокійно пожарам і не знаємо випадку, де б село та його пожарничі організації спішили з помічю гашенню панських стрит та будинків. Та не тільки не спішила добровільно гасити фільварки, але чинний ставила опір поліції, яка примушувала і гонила до гашення (Львівський повіт). В Чортківщині на поміч утікаючим перед поліційною погонею підпалячам поспішає визване нагло церковними дзвонами населення двох сіл і не дає їх зловити. Характерним напримір є випущена листівка в с. Запитові коло Львова, в котрій нескладними селянськими реченнями закликається до боротьби проти окупації, до підпалів фільварків, а також загрожується смертю буржуазії і богачам взагалі.

І хоч вже другий місяць бушують по селах ЗУ «пацифікаційні» загони Пілсудського, по три і більше разів завертають до сіл, б'ють і убивають десятки і сотні і арештують тисячі селянського

активу — підпали все таки тривають дальше. Клясовий фронт на селі ще яркійше увиразнюється.

Українська буржуазія і її «соціялістичні» прислужники УСДП, УСРП та шумськівські ренегати.

Революційний стихійний, ярко клясовий виступ зах.-українських працюючих до боротьби за своє соціяльне і національне визволення став, як би вододілом між революційними і контрреволюційними силами і на ЗУ, між працюючими, а українською буржуазією та її політичними угрупованнями від УНДО через УСРП до УСДП включно. УНДО перше вдарило в дзвін тривоги, перше через свої пресові органи «Діло», «Новий Час», «Свобода» та другі, виступили проти цієї селянської боротьби, засудило її, напятнувало і як «шкідливі не тільки для нашого краю, але й для української (читай — буржуазної) справі взагалі». «Ми — пише «Діло» — засаднично і з принципіяльних мотивів противимось всякій руїні і анархії, звідкіль би вона не походила, зокрема ж *осуджуємо нищення приватного добра* без огляду на те, хто являється його справником». «Діло» за конструктивну працю і розбудову, розумну самооборону культурними засобами». На так підлий, нікчемний голос про підпалі не здобулась ені одна найчорнійша польська рептилька, ані один «куріерок» на що спромоглося «Діло» і «Свобода». Виття раненої звірюки польської реакції і мобілізація її сил проти бунтуючого укр. села, нагінка і погром нею українських культурних та господарчих установ, для «Діла» «лише по формі звернені проти українських працюючих, а по суті проти уряду». Для «Діло» і «Свободи» хвиля підпалів це ніякі акти нац.-визвольної боротьби—це помилка, обман, це сугестія польських голосів «широке польське і українське громадянство (у великій мірі засугестіоноване польськими голосами) останні підпали уважає якимось актом української визвольної боротьби». («Діло» ч. 201).

Попи з казальниць сиплять громами на «більшовицьку анархію».

Заляканий куркуль з УСРП — верещить: безумці, анархія і біжить під пасторал Шептицького благословити карні експедиції

тисячок поліції на погром сільської бідноти і на оборону своїх стогів. А за ними вірна собачка висулупивши язика жене УСДП. Приятель Гавзнера, Микола Ганкевіч в органі «оброньцув Львова» «Дзеннiку Людовем» обурюється: як же так, нелегально палити, навіть без дозволу влади, «на власну руку, без найменшої контролі громадянства та його організацій (с. т. поліції)». Це недоцільно, позбавлене змислу і політичного розуму, для української справи прямо шкідливе».

І шумськівські ренегати не лишаються позаду. Для них цей рух пересяклий «фашистівською ідеольогією УВО» та спішать на поміч фашистівським силам диверзійними випадами проти Комуністичної Партії і саме в цей момент загострюють агресивність своїх зрадницьких атак на нашу партію, щоби утруднити її стати на чоло боротьби селянської маси.

Де бій, там гієни виють. Підлазить тихцем чорносотенне РСО і в вогні боротьби стараються спекти свою печеню. Вдає обурену на українську буржуазію за її вороже ставлення до руху і приймаючи маску «приятеля» хоче вкрастись в довіря сільської бідноти, щоб відтак відтягнути її від боротьби та всякими обхідними стежками довести до фашистівського табору, а рівночасно звертається до УНДО з пропозицією одноцілого виборчого фронту. І то таке виписують шмати «Землі і Волі» однофронтівці Санації з РНО, Копистянські з карпатороссов, які 1918—20 рр. з Колчаками і Денікінами йшли боронити обшарничу землю перед російським бідняком.

УВО деклярує свої позиції в тій боротьбі по понтрреволюційнім боці ще яркійшими актами. Нападає на робітничо-селянські організації, домівки (Сила), солідаризується з Галущинським, який кличе поліцію на укр. шкільну молодь. «скажемо отверто і не скриваючи свого обурення, — пише голова «Просвіти», ундівський Сенатор п. Галущинський — що виновники, але направду дійсні, в обох випадках (викинення з укр. гімназії у Львові портрету Мосціцкого, та облятя чорнилом памяткової таблиці) без огляду на те, хто вони — українські чи инші, а навіть ті, що дораджували, чи приглядалися цьому *повинні бути належно покарані* (підкр. наше Гр. Б.). Навіть, колиб це мало виходити з «ідейних» мотивів на думку тих, що провинилися, то навіть і в такому ви-

падку є це непрощеною провокацією», та називає її вчинки і вирази протесту проти окупації «діявольскими».

Гашення революційного пожару.

Зах. Україна від 1914 року була постійним тереном війни. Перекотились по ній всякі армії, «свої» і ворожі, але за винятком окупантських орд Пілсудського 1919—20 року такого гвалту солдатески і руїни всього дорібку і майна зах.-української сільскої маси, нищення всіх культурних і господарчих установ Просвіт, кооперативів, замикання українських шкіл, нищення бібліотек, памятників, як це зараз виправляють карні військові експедиції і поліційні «тисячки» польського фашизму — ще не зазнала. Неоголошений, але фактично заведений виімковий, воєнний стан запанував на Зах. Україні. Збірна відповідальність цілого населення майном і життям, якої ніколи не знали навіть мадярські вішателі та погромщики Бобринські в часі війни, стала примінюватись культуртрегерами, польською окупаційною владою. Руїнами сіл, мордами і насилуваннями жінок, грабунком, контрибуціями і шибеницями рішив кривавий кат Пілсудський приборкати «зухвале хлопське хамство». З гаслом без пардону і пощади рушили на зах. українські села поліційні «тисячки» та кавалерійські дивізії. Гірше, як колись дика татарва, окупаційні банди сунуть від повіту до повіту від села до села. Оточують село зі всіх кінців, зганяють людність на одно місце і роздягають до нага і «щоб опричники не помилились» не б'ють на скількість ударів, а на час. По 15—30 мінут січуть безборонну селянську масу чоловіків, жінок, старців та дітей. Б'ють ціпами мов снопи на тоці. Під буками багато гине на місці (6 убито в с. Курівцях), а сотні догоряють по шпиталях. Зганяють з хат жінок на майдани і кидаються «валєчні рицерже» на переляканих жінок і насилуют їх.

А потому кидаються від хати до хати і все перевертають догори дном. Ломлять, нищать, розбивають, висипають збіжжя в болото і перемішують зі землею, забирають кури, гуси, свиней і худобу, збіже і сіно й вивозять зі сіл. Рівняють будинки кооперативів і Просвіт та товар і майно їх, зі землею. Накладають

контрибуції на села та беруть закладників. По відході пацифікаторів, село, мов по урагані. Не даром на вістку про надхід карної експедиції населення кидає хати на ласку судьби і тікає та ховається по лісах. Експедиції вертають до цих самих сіл по три і більше разів. Сплюндровані повіти Підгаєцький, Рогатинський, Бережанський, Збаражський, Бучацький та Перемиський, Самбірський, Равський та другі.

А в той саме час український фашистівський табор з панами Левицькими, Макухами і Ганкевичами стає «позір» і «ласкаво» просить Пілсудського «провірити надужиття». Своїм ганебним комунікатом трох партій УНДО, УСРП, УСДП, як 1918—20 рр. стає по стороні окупанта, насильника, поліційних тисячок і осуджує боротьбу українських сільських працюючих мас та спішить через Шептицьких, Левицьких і Галущинських помагати «пацифікувати» країну, бо:

> ... «Всяка влада покликана до того, щоб з такими явищами боротись, щоби боронити порядку, щоб винних у його нарушенні потягати до карно-судової відповідальности. Все це в порядку і в повній згоді з льогікою. Так у світі все було і так буде». («Діло» з дня 29. IX. ц. р.).

Цей голос української буржуазії не вимагає ніяких коментарів — більше сказати не можна. Вона вже наперед дає свою згоду і поміч на розгром українського національно-визвольного руху, наперед усправедливлює терор та заохочує фашистівських суддів до проголошування каторжних вироків, бо «це в порядку і в повній згоді з льогікою» клясової боротьби, бо «так у світі все було і буде», так вона сама робила 1918—20 рр. і так робить і робити думає.

Боротьба триває і буде тривати мимо всіх зусиль фашизму задушити її. Горять вже ліси. Поліційні і військові ватаги витає стрілами, утікає в ліси і маємо вже елементи оружної боротьби в формі обстрілювання поліції і війська, та розоружування жовнірів і биття осадників і т. д. Подавлене в нинішнім виді, виявляється в иншій формі, бо сильнійші за фашистівський терор причини, які її викликують, усунути які зможе лише побідна революція в Польщі і на Зах. Україні. Комуністична партія, ви-

суваючись на чоло революційної боротьби селянських мас, охоплюючи її організаційно та увязуючи її з боротьбою промислового пролетаріяту і революційними силами в Польщі зможе повести її на вищий ступінь, через збройне повстання, до повалення фашистівської диктатури.

Гасла та форми організації боротьби на селі.

Боротьба ця, яку зараз веде зах.-українське працююче селянство проти окупації, в цілому, є офензивною, є наступом працюючих. В нинішній стадії цієї боротьби офензивність маси виступає в безпосередніх виступах сільского активу, та широкої маси селянства в геройській обороні і боротьбі з терором, які піддержують виступи активу, але ще всією своєю масою, цілою лавою, не перейшла безпосередньо до наступу, до штурму на фільварки і проти окупаційної влади. Треба її тільки підняти до наступу, вказати дороги широкі для мас, вказати видні і замасковані об'єкти і позиції ворога. Це може зробити лише наша партія, взоруючись на революційній боротьбі працюючих Рад. Союзу 1905 і 1917 року.

Наші чолові кличі: земля без викупу селянам і рільним робітникам геть з окупацією — повинні стати власне дороговказами для революційних сил зах.-українського села. Для мобілізації і організації селянської маси до боротьби дозріла пора висунення і реалізування гасла: ані гроша податку фашистівській владі. Не виконуйте розпорядження влади, не плачення лихварських довгів і боргів банкам, лихварам. Геть екзекуторів і коморників зі сіл! Боротьба проти всякого визиску, організування страйкової боротьби за підвишку платні рільним і лісовим робітникам, за 8-годинний день праці. Боротьба проти невільництва по селах Зах. України в формі нечуваного закріпащення кулаками наймитів і батраків. Висунення гасла: — беріть з лісів дерево на відбудову знищених війною будинків та опал, організування масового вирубування на ці потреби сільською біднотою ліса та випашування двірських пасовиськ і лісів. Проти шарварків, комасації і рабункової ліквідації сервітутів. Боротьба з попівськими і церковними здирствами. Боротьба зі всіма

клясовими ворогами на селі. Боротьба за часткові домагання селянської маси.

Організування страйків українською дітворою і родичами в зпольщених і утраквістичних школах та прогонювання польонізаторів учителів зі сіл. Проти замикування українських гімназій і шкіл. За українську школу, за робітниче-селянську школу. Явочним порядком — сходами й сільськими зібраннями запроваджувати українську мову в громадськім урядуванню.

Ці кличі нашої партії повинні дотерти до всіх цих сіл, по яких гуляли криваві банди Пілсудського.

Кличі неплачення податків і кар, та другі з ділянки пропаганди і популяризації, повинні стати осередком нашої організаційної роботи, кличами акцій. Це вже кличі діла, кличі організування маси до боротьби і в боротьбі за їх реалізування. Створення в процесі боротьби керуючих органів її на селі обезпечить спрямовування в організоване русло стихії, розгорнення масового наступу на цілому фронті, на всіх економічних, політичних і національних відтинках боротьби, надасть їй сили, видержаности, зуміє змобілізувати і пустити в рух весь селянський масив, а не лише його авангард. Такими органами боротьби на селі можуть бути Селянські Комітети боротьби, вибрані всією масою працюючих села на вічах і зібраннях як вираз одноцілого фронту знизу всіх елементів, здецидованих боротись проти окупації.

Ніколи ще на ЗУ не було таких можливостей для організування нами на селі всієї працюючої селянської маси, випирання з терену працюючого селянства ріжних буржуазних партій УНДО, радикалів та инш., відвойовання мас зпід їх впливу, — як зараз. Коли на нинішньому щаблі боротьби, яку зараз веде українське селянство з фашизмом ярко уявнилось в цілій наготі буржуазне, антинародне, клясово вороже обличче українських націоналістичних угруповань, коли кожному працюючому ЗУ легко можна виказати і переконати, хто йому приятель, а хто ворог, хто помагає йому в боротьбі, а хто виступає проти нього і єднається з ворогом до спільного наступу проти нього. Одноцілий фронт боротьби знизу це незамінимий засіб для революційного руху, для організування всіх клясових сил, всіх революційних елементів. Це одинокий засіб відтягнення несвідомих елемен-

тів з під впливу фашистівської УВО і переконнаня їх, що УВО, радикали УСДП це лише агенти української буржуазії і капіталізму, що одиноким оборонцем працюючих і організатором та керовником визвольної боротьби є Комуністична Партія.

Селянські Комітети повинні стати на чолі всієї боротьби на селі, керувати виступами революційних громадських радних, які вже повинні перші піднести голос — ані гроша податку владі окупантів! Організувати страйкову боротьбу за підвишки і другі права сільської бідноти, організувати боротьбу за українську школу, проти польонізаторів, організувати шкільні страйки, боротьбу за права української мови і т. д. Селянські комітети для боротьби проти терору, проти боївок Стржельца, осадників та поліційних банд, для оборони перед екзекуціями, повинні створити *селяські відділи масової самооборони.* Організувати чинну боротьбу з реквізиціями, масовими побоями та арештуваннями, за землю без викупу, проти окупації, за побідну революцію в цілій Польщі. Це одна з передумов побіди.

Треба ствердити, що зорганізовані ряди революційного табору зах.-українського села стали відставати в боротьбі. Не стали на чолі боротьби, не зорганізували масових виступів проти визиску і окупації. Черга тепер за ними. Пора вирівняти прорив. пора розширити терен боротьби, пора поспішити на поміч тероризованим, битим і мордованим поліційними ватагами, своїм братам в Східних повітах. Ціла партія, всі її організації і члени, масові революційні робітниче-селянські організації, на фронт боротьби, на чоло руху! Де ділись революційні радні, навіть цілі сільські ради? Ще мовчать робітниче-селянські «Просвіти» та другі культурно-освітні організації! Мовчати довше не можна і не вільно більше! Пасивність, особливо в цю пору, — це найгіршого сорту опортунізм. Оправдування пасивности аргументами загрози легальности наших революційних установ, є фактичним ліквідаторством, найгіршого рода легалізму, усправедливлює погромницькі виступи українського контрреволюційного табору. Саме в той час, коли весь український націоналістичний табор до спілки з польським фашизмом виступив проти боротьби українського селянства, коли всякі РСУКи нарівні з українським націоналістичним бльоком УНДО-УСРП і УСДП осудив цю бо-

ротьбу повинен прогомоніти голос протесту свідомих революційних радних Холмщини, Волині, Ревщини, Дрогобиччини, Покуття та других сторін, протест повинен бути Просвіт, Лугів, Рідних Хат та всіх инших роб,сель. організацій. Зорганізований, грімкий виступ Просвіти чи сільрадних на Холмщині чи Дрогобиччині де боротьба не прибрала такі гострі форми, як в східніх повітах, може стати сигналом до неї в цих сторонах. Голос такої Просвіти чи громадських радних зверне на себе увагу всіх працюючих мас ЗУ і навіть Польщі. Неорганізоване селянство, що веде боротьбу зараз побачить, що воно не саме, що в поміч йому спішать і зорганізований авангард, організатор і керовник боротьби — Компартія.

Організовані революційні лави — вперед!

На тлі революційного зриву працюючих села ЗУ, побіч стихійности цього руху, неорганізованости, виявилися великі недостатки та слабі сторони революційного руху на ЗУ і в Польщі та поважні недомагання по стороні революційного авангарду, комуністичної партії.

На сільському революційному відтинку боротьби зорганізовані революційні загони зах.-українського села стали відставати від темпів боротьби, яка разгорілась зараз.

Другим слабим місцем цього відтинку фронту є неувязка боротьби зах.-українських селянських працюючих мас з боротьбою сільської бідноти і середняка самій Польщі і на ЗБ. Працюючі польські і зах-білоруські робітниче-селянські маси не відгукнулись достатньо на боротьбу зах.-українських народніх мас, не підтримали своїми виступами, не поширили фронту боротьби за землю без викупу, боротьби проти обшарників і сільських дуків та лихварів. Спільний виступ селянської маси цілої Польщі на фашистівську диктатуру має, крім політичного, ще й стратегічно-революційне значіння. Він розпорошує сили фашизму, відтягає сили фашизму від одного терену, розпорошує по цілій Польщі, через що послаблює їх наступ, облегшує виступи міському пролетаріятові.

Не відповіло в належній мірі на боротьбу зах.-українських своїх братів в їх геройській боротьбі з спільнім окупантом й зах.-

білоруське працююче селянство. Завданням революційних сил Польщі і Зах. Білорусі є зараз вирівняти фронт боротьби селянської маси ЗУ за землю, проти обшарників і кулаків, проти окупації і поширити її на цілу Польщу і Зах. Білорусь.

Але найслабшим місцем революційного фронту боротьби на ЗУ і цілої Польщі під цю пору є неувязання геройської боротьби селянських працюючих мас з боротьбою промислового пролетаріяту. Це зараз одна з найбільших загроз революційним силам і революційній боротьбі на Зах. Україні. На революційному фронті на ЗУ маємо зараз великий розрив між боротьбою промислового пролетаріяту і боротьбою селянських бідняцьких мас. Партія мусить повести пролетаріят в боротьбі проти наступу капіталістів на його платню, проти наступу одноцілим фронтом всіх фашистівських сил на ЗУ на його ряди, на обєднання з вірним його союзником, сільськими працюючими, які ведуть геройську боротьбу зі своїми смертельними ворогами обшарником, кулаком і окупацією, боротьби не на життя, а на смерть.

На великопромисловому терені точуться поважні бої. Стоять в боротьбі металівці в Сяноці, в Перемишлі (Польна), у Львові, гірники, салінарі в Калуші, Стебнику, Косові, тютюневі робітники у Винниках. На тартачному терені від весни ми мали частинні страйки проти редукцій, проти обнижки платень на 10%, в Бориславі, Долині, Сколім, Синевідську, Дрогобичі Підбужжі. замкнення тартаку Квятковських в Стрию і редукції в тартаці гредлів в Сколім. Серед залізничників переведені масові тисячні редукції. У всіх цих акціях не було дотепер скоординовання, увязання всіх їх в одну спільну, зорганізовану боротьбу, всього зах.-українського пролетаріту.

Перед партією стоїть зараз в цілій широчині завдання охоплення та координації боротьби промислового пролетаріяту по фабриках, копальнях та тартаках проти капіталістичної раціоналізації, редукції, проти визиску, за підвишку платень, увязати цю боротьбу з рухом безробітних та об'єднати їх з боротьбою працюючих селянських мас ЗУ до спільного наступу проти диктатури фашизму і окупації.

Останні випадки в Польщі, господарча і політична криза фашизму порушила цілу робітничу клясу. На революційних на-

строях працюючих пробує жирувати соціял-фашизм. В пролетаріяті ростуть революційні і бойові настрої. Перед Компартією стають великі завдання. В найблизшому часі мусить наступити повна ліквідація розриву між боротьбою поодиноких лав пролетаріяту. Боротьбу селянської маси мусять поперти масові виступи на вулицях міст та боротьбою промислового пролетаріяту. Белике діло стоїть перед комуністичною партією, перед нашою КПЗУ і цілим революційним табором. Проти одноцілого буржуазного табору, на чолі з фашистівським правительством, мусять стати солідарно революційні сили промислового пролетаріяту і селянської працюючої маси, на чолі з Комуністичною Партією.

Наша партія стоїть зараз перед історичними подіями, перед великим іспитом революційного авангарду.

Успіх боротьби зах.-української працюючої селянської маси залежить, як сказано, від об'єднаної боротьби з боротьбою промислового пролетаріяту на ЗУ і його керовництва спільною боротьбою за цілковите соціяльне й національне визволення, за повалення окупації, за здобуття землі без викупу для сільської бідноти. Успіх цієї боротьби залежить рівночасно від нерозривної боротьби польського пролетаріяту, боротьби з фашистівською диктатурою працюючих цілої Польщі. Без побіди революції в Польщі не може бути побіди революції на ЗУ. Лише тоді працюючі Зах. України і Зах. Білорусі скинуть ярмо окупації, коли одночасно піде з ними до наступу на фашистівське панування польський пролетаріят і працююче селянство і спільними зусиллями повалять владу буржуазії та її уряд, — фашистівську диктатуру Пілсудського.

Польський пролетаріят і працююче селянство не зареагувало, як слід на боротьбу зах.-української сільської бідноти, але вони це роблять і зроблять і фронт клясової боротьби вирівняється від Львова — Тернополя до Варшави — Познані, Сосновця, Вільна, Білостоку. Польський пролетаріят виявив свою клясову свідомість і солідарність в боротьбі з працюючими других народів 1905 та 1918-го року. Працюючі Польщі не раз вже відзивались на боротьбу працюючих ЗУ і оказували їм свою поміч та симпатії. І цим разом революційні сили ЗУ не полишаться самі в боротьби з спільним фашистівським ворогом. Працю-

ючі маси ЗУ вірять, що польский пролетаріят і всі працюючі підуть спільно з ними під одним керівництвом нашої партії КПП, до наступу на владу буржуазії і обшарників, за революцію в Польщі за повалення влади окупанта на ЗУ і ЗБ.

Стихійний революційний зрив селянських мас та зорганізований революційний табор.

Які недостатки уявнили послідні випадки на Зах. Україні в організованому революційному таборі?

Ці недостатки дадуться спровадити до пяти основних:

1) Деяка політична недооцінка, та незрозуміння окремими членами, а навіть організаціями нашої партії та революційного табору, революційної ваги цієї стихійної боротьби селянських мас.

2) ножиці між революційними настроями і активністю мас та нашими політичними впливами, а організаційним охопленням.

3) Невміння наших організацій своєчасно реагувати на політичні події, організувати і керувати роботою і боротьбою на селі та увязувати її з боротьбою міського пролетаріяту.

4) Слабість нашої роботи серед української шкільної сільської і студентської молоді.

5) Недостаток нашої роботи серед війська.

Недооцінка або повне незрозуміння цього руху йде по двох основних лініях. Перше цілковите заперечення революційности цього руху і друге про правильність чи неправильність методів боротьбі селянської стихії, у формі підпалів, нищення державних об'єктів і т. д.

Яркий примір незрозуминня цього руху виказав ОК Station Станіславівської організації, який оцінив його, як боротьбу двох націоналізмів — польського і українського. І вже в иншій формі, в скритій формі, селянська газета «Сельроб» в сконфіскованій статті «УВО саботажі та карні експедиції». (Помилковість цієї статті виправлено самокритикою в наступних числах «Сельроду»). Автор цієї статті назвав боротьбу українського селянства з окупацією і обшарником та куркуль-

нею коротко саботажами, став на становищі, що «започаткувало оті саботажі УВО», уважає їх провокацією УВО і українських соція-фашистів, щоб в цей спосіб стягнути терор і розгром визвольного руху на селі. Автор вдоволений, «що в протиставленню до 1923—25 року наш клясовий табор не дав себе цього року дезорганізувати саботіжівською ідеольогією ані саботажівськими виступами, так неначеб в 1923—25 році в партійній дискусії розходилось про осудження боротьби селянської маси в формі підпалів чи других актів т. зв. саботажу, а не про те, чи Комуністична партія має стати масовою революційною організацією, керовником і организатором революційної боротьби, чи терористичною заговірницькою сектою. Що «саботажівська акція не є в наших умовах ніякою революційною роботою» і. т. п.

Оцінюючи ці випадки, автор зійшовся з оцінкою української буржуазії бо «створюють анархістичні настрої» не загрожують пануванню буржуазії і т. д., що ці селянські виступи є навіть бажані для фашистів і т. д. нісенитниці. Згадана стаття, як дальше видно, з дальших статтів «Сельробу» в слідуючих числах зовсім не покривається з вірною оцінкою і підходом до подій партії Сельробу. Але, мимо всього, в пору не скритикована і не осуджена, може внести дезорганізацію і замішання в революційному таборі ЗУ. Стаття ця, крім фальшивих і ворожих рухові оцінок, є опортуністична вказівками: «домагається негайного відкликання з сіл загонів війська і поліції».

В наведених випадках ми маємо діло до кінця з невіджитими ще в комуністичних і революційних рядах люксембургіянства, незрозумінням національно-вильзольної боротьби, як революційного чинника. Маємо вияви піддавання ся деяких звен нашої партії натискові польського великодержавного націоналізму. В Station Станіславівському і сельробівському випадкові зідентифіковано революційний селянський рух з контрреволюційним УВО. Поза одинокими випадками підпалів організацією УВО, вони не бачили широкої хвилі зриву до боротьби селянства проти його ворогів. Не розуміли, що низові організації УВО, підпалюючи, виконували це під впливом революційних настроїв, що атентати УВО і окремі, організовані нею, підпали, мали на меті переловлювати ре-

волюційні настрої, опанувати рух, щоб зломити його та спрямувати в контрреволюційне русло.

Таке пасивне, негативне і «невтральне» відношення до того руху, в консеквенції позбавляє пролетаріят керовництва цим рухом, створює передумови для дальшого галапасування на рухові контрреволюційної УВО.

Другого рода помилкова є недооцінка методів боротьби селянської маси. Така помилка найшлась навіть в листі ЦК КПЗУ до партії в справі подій на ЗУ, з вересня ц. р.

При слушнім наставленню партії що до завдань, цю стихійну боротьбу в формі підпалів названо в листі неслушно «помилковими шляхами», які «не зближують дня побіди над клясовими ворогами».

Такі форми селянської боротьби, як підпал, нищення маєткової підстави свого обшарника і куркуля — є природні. Вони випливають зі самих умов села і завжди супроводжують масові селянські рухи. А завдання партії в тому, щоб стати на чоло цього руху з його формами.

З розпорошености об'єднати між собою і увязати з боротьбою робітничої маси фабрики, копальні та робітничим містом взагалі. Піднимати цей рух а вищі щаблі щоб спрямувати в русло організованої революційної боротьби цілим фронтом.

Цей засіб боротьби є однак тим недостатнім, що принимає в нім участь лише селянський актив, а основна селянська маса не входить в ньому безпосередньо в рух. Нищення державних об'єктів т. зв. саботажі на певному ступні боротьби, в безпосередньо-революційній дії зривання телеграфічних і телефонічних получень захоплювання фільварків і з місця ділення землі, будуть примінювати і зорганізовані революційні лави.

Другого рода фалшивими поглядами на рух є думки, т. Бл. які по суті покриваються з концепціями одноцілого національного фронту с. т. працюючих з буржуазією, та розриву союзу між українською буржуазією й польським фашизмом, то є покревні з теорією безбуржуазности української нації. Ці погляди небезпечні саме тепер, коли українська буржуазія бореться зорганізовано з визвольними змаганнями українських працюючих і

спільно з польським фашизмом готується до нападу на Рад. Союз і УСРР. Тов. Бл. мав скритикувати свої погляди, але це ще не значить, що таких поглядів в партії більш немає, або не може бути. Навпаки, арештування серед української буржуазії та прочі прояви терть між українською і польською буржуазією, можуть і дальше родити такі думки. Наша партія мусить звернути бачнійшу увагу, посилити боротьбу проти всяких таких проявів, що є виразом улягання натискові укр. буржуазії деяких звен революційного табору, а навіть партії.

Революційність боротьби, яку зараз провадить зах.-українське селянство з окупацією стверджує ЦК КПП своєю резолюцією, в якій говориться: «КПП разом з КПЗУ є одинокою партією, яка признала теперішню боротьбу українських мас з великими обшарниками, польськими кулаками-осадниками і польским окупаційним режимом, своєю боротьбою».

Слабість нашої партійної організації на селі, слабість сітни парт-осередків, головно, в східніх повітах, слабість работи на селі, виявились дуже гостро.

Треба нам признатись, що маючи слушну лінію на розбудову парторганізацій серед промислового пролетаріяту, на скріплення пролетарського ядра в партії, ми не дооцінювали ваги розбудови наших організацій на селі. Ми йшли на село лише там, де не піти вже не могли, де без нашої помочі повставали комуністичні гуртки, навязували контакти з нашими міськими організаціями і я-б сказав, заставляли нас признати їх і включити до парторганізації. Ми йшли «самотьоком» на село. Ми не проявили належної ініціятиви ані зусиль, щоб охопити на селі революційний сільський елємент в наші партгуртки. Це саме не в меншій, а навіть в більшій мірі, відноситься до революційних селянських партій. На селі, поза додатнім організуванням страйкової боротьби ми на инших ділянках життя села не провадили послідовної, консеквентної роботи, ані в кооперативах, ані в Просвітах чи др. організаціях. Ми — цілий революційний табор, які перевели сотні революційних радних до громадських рад, а навіть здобули декуди цілі ради, не уявнили своєї роботи на цих важних стійках — майже дослівно. Ми не організували на селі, як

слід, боротьби з податковими тягарами, які крім держави накладали багатії села т. зв. громадські податки, не вели боротьбу з екзекуціями, а вже про широку боротьбу за українську школу, українську мову, в урядуванню села, нема що й згадувати.

Ця проталина в роботі нашій на селі весь революційний табор, щоб не лишитись поза сільською масою, щоб стихію спрямувати в одно революційне русло боротьби працюючих ЗУ і Польщі, мусить тим скорійше бути заповнена.

Другим слабим місцем нашої партійної роботи та КСМЗУ є терен української сільської молоді, а зокрема зовсім запущений терен шкільної і студентської молоді.

Стан роботи нашого КСМЗУ серед шкільної української молоді є жалюгідний. Не хочеться вірити, що комуністичні та революційні молодечі організації в країні окупованій, серед гнобленої нації і так спролєтаризованого селянства, як на ЗУ не мали в своїх рядах тисяч і тисяч молоді української національности.

Клясова боротьба в Польщі загострюється, маси виступають на вулицю, фашизмові вже не стає поліції і він мусить посилати проти революційних лав цілі полки і дивізії війська. Партія повинна звернути увагу і всі свої зусилля на здобуття жовнірських мас, щоби ударемнити фашизмові уживати військо, до подавлювання революційних виступів робітників і селян. Партійні установи звертають раз по раз увагу цілої партії на цю ділянку нашої роботи. Мимо того значного зрушення в цій роботі поки що немає. Військо, польські жовніри, як бачимо гнані офіцерами плюндрують українські села, підносять руку на свого брата українського селянина і бідняка. Лицем до касарень, живійший контакт революційного робітництва і селянства з жовнірами, втягнути в справи болячки і боротьбу працюючих, жовнірську масу, помочи її в боротьбі з офіцерами та військовим режимом, братання робітників і селян зі жовнірами не тільки на вулицях і демонстраціях, карних експедиціях та маневрах, але братання день в день, переломити ізольованість жовнірів від «цивільних» — це засоби, якими революційний табор мусить дійти до жовнірської маси і здобути її на свою сторону.

Час робить для революції, але ні хвилі не чекає на спізнених. Перед компартією і революційним табором стоять важкі і відпо-

відальні завдання. Терор, сконсолідованість цілого фашистівського табору утруднює працю і боротьбу революційним лавам на чолі з КПЗУ і КПП, але з другої сторони виразний вододіл між революційними силами і контрреволюційними так в українському суспільстві, як і в цілій Польщі. Спільний фронт української буржуазії і всіх її партій з польським фашизмом і соціял-фашизмом, від НД, Санації до Стронніцтва Хлопского і ППС який на тлі боротьби українських працюючих мас з окупацією виступив в повній своїй наготі, дають змогу нашій партії повести успішну боротьбу за відвойовання зпід впливу соц.-фашизму і всяких других укр. націоналістичних партій працюючих мас, організування їх в єдині революційні ряди до спільномо дальшого наступу на владу буржуазії і окупації.

Зах.-українські селянські працюючі маси не самі в боротьбі. На їх змагання з окупантом відгукнувся не тільки пролєтаріят ЗУ і Польщі але братерське революційне робітництво світа, пролєтарський Берлін, Париж, Прага, Відень. Навіть далекий англійський і американський робітник підносить грімкий голос протесту проти кровавого терору польського фашизму, висказує своє співчуття і симпатії борючимся зах.-українським революційним лавам. Комуністичні посольські фракції до парламентів Німеччини і Франції з парламентарних трибун, в імени працюючих своїх країн, висказують своє співчуття працюючим ЗУ і заповідають пімсту польському і світовому імперіялістизмові за його розправу над революційним селянством Зах. України, та шлють своє революційне привітання сільським біднякам ЗУ, мордованих поліційними «тисячками» і «пацифікаторськими» дивізіями. А вже бурею поніссvolume по землях Рад. України і цілого Союзу по фабриках і селах батьківщини працюючих, голос гніву братнього робітництва і селянства колгоспника, бідака і середняка проти польського окупанта його українських спільників Шептицьких, Луцьких та др. Тисячі, мільйони робітників і селян Рад. України і цілого Союзу шлють братерське привітання зах.-українським працюючим в їхній боротьбі і виказують готовість активно підтримати їх змагання до визволення, шикують свої ряди на оборону своєї, і світового пролєтаріяту батківщини, перед нападом імперіялістичних хижаків, в обороні своїх соціяль-

них і культурних досягнень, в обороні свого соціялістичного будівництва в місті і на селі.

Завдання КПЗУ є роз'яснити всім працюючим шарам ЗУ про те хто з ними проти буржуазії і окупації, а хто проти них. Розкрити до решти контрреволюційну ролю УНДО, УКНО, РСО, УСРП і УСДП та недобитків шумськівських ренегатів, які в огні боротьби розбивають революційні лави своїми свистками «Культури» вводять дезорганізацію, провадять юдину роботу. Клеветою і обманом хотять протискавити проводові КПЗУ партійні маси, дискредитують в очах мас компартію.

Посилити боротьбу в рядах партії зі всяким опортунізмом, з українським та великодержавним польським націоналізмами і його відмінами! Мобілізацією всіх сил, виправленням помилок і недостатків, КПЗУ справиться зі своїм завданням та стане на чолі боротьби працюючих ЗУ і під керовництвом КПП поведе їх до побідної революції в Польщі за диктатуру пролетаріяту за землю без викупу для рільних робітників і селян, за прилучення Зах. України до Радянської України.

ПІДСУМКИ ПАРТІЙНИХ З'ЇЗДІВ

XI Всеукраїнський та XVI Всесоюзний з'їзд проходили в обставинах розгорнутого соціялістичного наступу в СРСР по всіх фронтах, і глибокого економічного занепаду в капіталістичних країнах.

Першим з'їздом, який накреслив програму практичного здійснення ленінських заповітів щодо індустріялізації країни, щодо перетворення СРСР із країни аґрарно - індустріяльної в країну індустріяльно - аґрарну, був XIV з'їзд. Цей з'їзд проходив під гаслом розгорнутого й рішучого наступу по всьому фронту промисловости та торгівлі.

XIV з'їзд, всупереч об'єднаній троцькістсько - зінов'ївській опозиції, відстояв ленінське вчення про можливість будівництва соціялізму в одній країні, сказавши, що єдиним шляхом до будівництва соціялізму є шлях індустріялізації СРСР.

XV з'їзд був з'їздом, що накреслив соціялістичні шляхи розвитку сільського господарства.

Без переведення дрібних індивідуальних бідняцько - середняцьких господарств на шлях колективізації, без ліквідації капіталістичних тенденцій на селі, що базою для них є дрібне товарове виробництво — неможливе переможне соціялістичне будівництво в СРСР. От чому XV з'їзд партії головним завданням часу визнав колективізацію та кооперування дрібного селянського господарства, так фомулювавши це завдання: «В сучасний період, завдання об'єднання й перетворення дрібних індивідуальних селянських господарств на великі колективи повинно бути поставлене як головне завдання партії на селі. Рішуче зазначаючи, що цей перехід можна провадити лише за згодою на те трудящого селянства, партія визнає невідкладним завданням — широко розгорнути пропаґанду конечної потреби й вигідности для селянства поступового переходу до великого громадського сільського господарства та всебічно стимулювати на практиці еле-

менти великого колектиного господарства, що вже є й помітно зростають». (З резолюції XV з'їзду ВКП).

На основі постанов XV з'їзду, партія повела політику посиленого обмеження та витиснення куркульства.

Отже, цілком зрозуміло, що лише дякуючи більшовицькій послідовності й рішучості, з якою партія під керівництвом ЦК перетворювала в життя постанови попередніх з'їздів, борючись проти всяких опортуністичних збочень, ми дійшли тих велетенських успіхів, підсумки яких підводили XI та XVI партійні з'їзди.

XVI з'їзд був один із небагатьох з'їздів, на якому не було оформленої опозиції, на якому партія була репрезентована такою монолітною, такою з'єднаною волею переможного соціялістичного будівництва. Ніхто з правих лідерів перед лицем велетенських досягнень партії не посмів виступити проти лінії ЦК, хоча з дипломатичними обходами, що далеко не могло задовольнити з'їзд, праві примушені були визнати правильність лінії партії,

Правильність цієї лінії яскраво відзначається по всіх ділянках так в будівництві соціялізму в СРСР, як і в оцінці становища в капіталістичних країнах.

Іще на XV партійному з'їзді тов. Сталін говорив: «Зростає найглибша й найгостріша криза світового капіталізму, що спричиняється до нових воєн і загрожує існуванню будь-якої стабілізації». Чи потвердилася ця прогноза, що її дав тов. Сталін та XV з'їзд партії?

«Світова економічна криза, що розгорнулася на основі забарної кризи капіталізму і що загострює до краю всі основні суперечності капіталістичної стабілізації, цілком і повнотою потвердила аналізу XV з'зду ВКП та VI Всесвітнього конґресу Комінтерну про чимраз більший розвал капіталістичної стабілізації». Так оцінює сучасний стан капіталістичної стабілізації XVI з'їзд в резолюції на доповідь тов. Молотова. І ті дані про стан капіталістичних країн, що їх наводили у своїх доповідях на з'їзді тов. тов. Сталін та Молотов, яскраво потверджують цю аналізу.

Більше як 6 мільйонів безробітних в ПАСШ, близько 5 млн. в Німеччині, близько 2 млн. в Англії, по мільйону в Італії, Південній Америці, Японії, по 500.000 в Польщі, Чехо-Словаччині, Австрії, гостро виявлена криза, особливо, великого проми-

слового виробництва, скорочення зовнішньої торгівлі — ось ті «досягнення», що супроваджують капіталістичну стабілізацію.

В зв'язку з тяжким матеріяльним становищем робітничої кляси капіталістичних країн дедалі зменшується споживання продовольчих культур, що не може не спричинити величезних перешкод для розвитку капіталістичного господарства. Так, споживання пшениці та жита на душу населення в 1928 році зменшилося проти довоєнного часу — в Англії на 10%, в ПАСШ — на 13%, в Німеччині — на 18%. Світова продукція цукру за час з 1923/24 р. по 1927/28 рік перебільшувала світове споживання в середньому щорічно на 1,8 млн. тонн.

А що говорили праві опортуністи на чолі з тов. Бухаріном? Вони, слідом за соціяльдемократією, повторювали теорії про «організований капіталізм», вони говорили «про пом'якшення внутрішніх суперечностей капіталізму», вони твердили «про винятковість американського капіталізму, що не підпадає ніяким кризам» і т. ін. і т. ін.

Останній період від XV до XVI з'їзду був переламним так для капіталістичного світу, як і для СРСР. «Але між цими двома переламами — каже тов. Сталін — існує ґрунтовна ріжниця. Тимчасом, як перелам цей визначив для СРСР поворот в бік нового піднесення, для капіталістичних країн перелам визначав поворот до економічного занепаду. У нас, в СРСР, *дедалі більше* піднесення соціялістичного будівництва і в промисловості, і в сільському господарстві, у них, у капіталістів — *дедалі більша криза* економіки і в промисловості і в сільському господарстві».

———

Дані, що їх наводив у своїй доповіді тов. Куйбишов, про виконання п'ятирічного пляну промисловости, досить повно промовляють про те, як переможно будується соціялізм в СРСР.

За 2½ роки, що відділяють нас від XV з'їзду, партія, під керівництвом ЦК, *подвоїла* довоєнний рівень виробництва.

П'ятирічний плян розвитку народнього господарства, що його було складено за директивами XV з'їзду, в основному за перші два роки не лише виконувалося, але й перевищено. В галузі промислової продукції п'ятирічний плян ґрунтувалося на тому, що в 1928/29 році зростання цієї продукції дорівнюватиме 21,4%,

а насправді ми досягли 23,7%. За пляном на 1929/30 рік передбачалося 21,5%, а маємо 32%. За п'ятирічкою в 1930/31 році зростання передбачалося в 22%, а запроєктовано 47%. Отже, вже за перші три роки п'ятирічки зростання промислової продукції становитиме 250% проти 180,1%, передбачуваних у п'ятирічці.

Зокрема у нас на Україні ми маємо величезні успіхи щодо розвитку промисловости й, насамперед, важкої. П'ятирічний плян розвитку української промисловости по основних галузях за два роки не лише здійснювалось, але й перевищувалося. Так, щодо вугілля це перевищення сягає 13%, щодо чавуна — 17%, щодо руди — 27%, щодо с.-г. машинобудівництва — 35% і т. ін. Замість намічених за п'ятирічкою 1.141 млн. крб. капіталовкладень в українську промисловість фактично було вкладено 1.400 млн., тобто більше на 23%. За останні три роки основний капітал української промисловости збільшився майже вдвоє.

От темпи розвитку промисловости. Чи знає хоч одна країна в світі щось подібне до цих темпів? Тов. Куйбишев у своєму прикінцевому слові на XVI з'їзді вказував, що фашистська Італія за 14 років (з 1913 до 1927 р.) спромоглася збільшити обсяг свого виробництва на 14% (по 1% на рік!), а соціяль-фашистська Німеччина за 16 років побільшила своє виробництво на 17%. В той час, коли приріст в нашій соціялістичній промисловості в один рік сягає 32—47%, коли ми обганяємо нечувані темпи пятирічки, залишаючи їх позаду і вже наступного 1930/31 господарчого року, досягаючи такого зростання промислової продукції (47%), що лише загальна кількість продукції цих 47% буде дорівнюватись обсягу продукції всієї великої промисловости довоєнного часу.

Отже, без фінансової допомоги зовні, в умовах ворожого оточення, в умовах аґресивних дій з боку капіталістичного світу, непохитно йде шалений ріст соціялізму в СРСР.

В чому секрет цього росту? Пригадаймо часи громадянської війни. Країна була виснажена попередніми роками імперіялістичної війни. Розруха, голод, обшарпана, боса, без зброї, без кваліфікованих командирів наша Червона армія перемогла одіту, озброєну за останнім словом техніки, з найдосвідченішими командними силами армію Антанти, Денікіна, Колчака, поляків,

Вранґеля. Чи не здавалася тоді буквально чудом оця перемога? Аджеж капіталісти ніяк не могли зрозуміти, в чому секрет цієї перемоги. Чи не те тепер на фронті господарчого будівництва? Аджеж і нині капіталісти сміялися з нашої п'ятирічки, називаючи її «більшовицькими фантазіями». «Коли п'ятирічний плян можна було б виконати в 50 років, то й тоді це було б ґрандіозно, одначе, це утопія». Так говорив один німецький економіст Кремер в своїй промові про п'ятирічку. Та не лише капіталісти, а ще зовсім недавно дехто у нас розцінював п'ятирічку як фантастику. А ось тепер ця «утопія», ця «фантастика» є реальністю, що її передбачені темпи навіть випережає дійсність.

В чому ж причина нашого економічного піднесення і кризи в капіталістичних країнах? «Причина у відміні економічних систем у нас і у капіталістів. Причина — в неспроможності капіталістичної системи господарства. Причина — в перевагах радянської системи господарства перед системою капіталістичною». (Сталін. Політзвіт на XVI партз'їзді).

Як і тоді, в часи громадянської війни, так і тепер, в епоху розгорнутого будівництва соціялізму, запорукою нашої перемоги, наших успіхів є монолітна ленінська єдність партії, її нещадна боротьба проти всякого опортунізму, безмежний авторитет партії в робітничій клясі та трудящих масах, активність цих мас, що визначається в широкому розвитку серед робітників соціялістичного змагання та ударництва, мобілізація цих мас за більшовицькі темпи соціялістичної реконструкції країни, піднесення трудового ентузіязму.

«Соціялізм не тільки не вгашає змагання, а навпаки, вперше утворює можливість застосувати його справді *широко*, справді в *масовому розмірі*, втягти справді більшість трудящих на арену такої роботи, де вони можуть виявити себе, розгорнути свої здатности, виявити таланти, що їх в народі непочате джерело та що їх капіталізм мняв, давив, душив тисячами й мільйонами» (Ленін).

«Найвизначнішим у змаганні є те, що воно робить ґрунтовний переворот у поглядах людей на труд, воно бо перетворює труд з ганебного й важкого тягара, за який його вважали раніше, *на справу чести*, на справу *відваги й геройства*». (Сталін).

XVI з'їзд накреслив дальшу генеральну лінію розвитку нашої промисловости. З'їзд рішучо відкинув так троцькістсько-правоухильницьку теорію кривої, що згасає, за якою «коефіцієнт росту в наш час повинен бути знижений», як і капітулянтські теорії правих з рівненням на вузькі місця.

Замість цього, з'їзд ухвалив «забезпечити і в подальшому бойові більшовицькі темпи соціялістичного будівництва, домогтися справжнього виконання п'ятирічки в 4 роки». (Резолюція XVI з'їзду на звіт ЦК ВКП).

З'їзд затвердив постанову ЦК ВКП про доведення виробництва чорної металюрґії на кінец п'ятирічки до 17 міл. тонн замість 10 міл. тонн, передбачених за п'ятирічкою. Здійснивши цю программу, ми станемо металевою країною, ми будемо першою країною в Європі щодо виробництва чавуну, ми будемо другою країною після Америки. На кінець п'ятирічки ми доведемо виробництво тракторів до 170 тис. штук замість 55 тис. штук, передбачених у п'ятирічці. Замість 100 000 шт. автомобілів будемо виробляти 200 тис. Ми розгорнемо нову потужну вугільно-металюрґійну базу — Урало-Кузьбазький комбінат. Ми почнемо величезну роботу щодо реконструкції транспорту.

Досягши величезних успіхів у розвитку тяжкої індустрії, ми маємо можливість зрушити вперед і швидкими темпами розвивати легку індустрію на базі власної сировини, бавовни, льону, що засіви їх в цьому році перевищили пляни й таким чином дають нам можливість прискорити темпи розвитку легкої індустрії. «Нове в розвитку нашої промисловости є, між іншим, в тому, що ми маємо тепер можливість розвивати прискореним темпом і тяжку й легку індустрію». (Сталін, Політзвіт на XVI партз'їзді).

1) Забезпечити та форсувати темпи розвитку, особливо тяжкої індустрії; 2) базуючись на власній сировині, швидкими темпами посунути вперед легку індустрію; 3) поліпшити якість продукцій й дійти більших успіхів у справі здешевлення собівартости, боротьби проти браку й втрат на виробництві, в справі раціоналізації — це є тепер бойові завдання, що стоять перед промисловістю; 4) особливу увагу звернути на будування, що має завжди бути під пильним доглядом партійних організацій; 5) мобілізувати сили цілої партії й робітничої кляси навколо завдання під-

готовлення керівних господарчих і технічних кадрів, пам'ятаючи, що тільки за рішучою зрушення в галузі кадрів можливе забезпечення більшовицьких темпів у справі соціялістичної індустріялізації країни. Ось ті основні завдання, що їх поставив XVI та XI з'їзди перед нашою промисловістю.

Всі ці завдання можна виконати лише в тому разі, коли мільйонні маси робітничої кляси, як і досі, будуть з непослабнішим ентузіязмом брати участь в соціялістичному будівництві. От чому на новому етапі, що ми його тепер переживаємо, при посиленому наступі соціялізму на капіталістичні елементи, при перебудові дрібного селянського господарства на рейки колективізації, при переході від обмеження глитайні до ліквідації її, як кляси, на базі суцільної колективізації — роля профспілок основних масових організацій пролетаріяту, що є школою комунізму для мільйонів, набуває виняткового значення. Саме завдяки тому, що роля профспілок в системі диктатури пролетаріяту має виключне значення і що від тієї політики, яку здійснює партія у профрухові, величезною мірою залежать успіхи нашого будівництва — питання про ролю профспілок при кожному новому повороті викликало ухили від генеральної лінії партії. Згадаймо хоча-б 1921 рік, при переході до НЕП'у дискусію з Троцьким і робочою опозицією. Нині правий ухил, що є головною небезпекою на даному етапі, теж найшов був собі особливо яскраві вияви у профспілках. Проти заходів партії щодо посиленого темпу індустріялізації, щодо колективізації сільського господарства та наступу на капіталістичні елементи ми зустріли найбільший опір від правих опортуністів саме у профспілках.

«Здійснюючи перебудування роботи профспілок. партія натрапила на опір від *попереднього керівництва* ВЦРПС. що культивувало серед профапарату опортуністичні тред-юніоністські настрої аполітичности, відриву від партії, від будівництва соціялістичного господарства, намагаючись утворити у профрухові підпорний пункт для правоопортуністичних елементів в їхній боротьбі проти генеральної лінії партії та її ленінського ЦК». (Резолюція XVI з'їзду партії на звіт ЦК ВКП).

Основне завдання профспілок на сучасному етапі по-справжньому стати на чолі соціялістичного змагання та ударництва, повернутись лицем до виробництва. Період, що пройшов від XV з'їзду партії, показав, що профспілки були значною мірою непідготовлені до нових завдань, що їх поставила перед ними соціялістична реконструкція. Старе опортуністичне керівництво не змогло скерувати активність робітничої кляси, що все зростала.

Тов. Шверник у своїй доповіді не випадково вказував на величезну ролю профспілок в справі перебудови сільського господарства, поліпшення держапарату, в справі культурної революції, боротьби проти неписьменности тощо. Ростуть нові велетні соціялістичної індустрії, в них вливаються тисячі робітників, що приходять із села. Потрібна невпинна робота щодо виховання нових кадрів. Виховуючи нові кадри робітників, профспілки повинні не послабляти боротьби проти дрібнобуржуазних настроїв, як антисемітизм, національні збочення і т. ін., не послабляти уваги до військової й антирелігійної пропаганди.

XI та XVI з'їзди величезну увагу приділили професійному рухові. Збільшення кількости робітничої кляси, посилення її організованости, поставили питання про перебудову форм та метод роботи профспілок, про рішучу боротьбу проти бюрократизму в профапараті та проти опортунізму в профрухові.

Зростання робітничої кляси йде невпинно. Тов. Сталін та тов. Каганович у своїх доповідях наводили цифри зростання робітничої кляси. Так, в 1926/27 р. число осіб найманої праці складало 10 990 тис., а в 1929 році за всіма даними ми матимемо не менше як 13 129 тис., що з них 8 533 тис. осіб фізичної праці, включаючи с.-г. та сезоних робітників замість 7 069 тис. в 1926/27 р. Відсоток росту самих індустріяльних робітників за останні три роки складає 24,2%. Реальна зарплата робітників, включаючи соцстрах та відрахування від прибутків до фонду поліпшення побуту робітників, зросла порівняно до довоєнного рівня до 167%. У своїй доповіді тов. Сталін вказував, що коли до реальної зарплати додати «низку інших чинників, як от збільшення ролі громадського харчування, здешевлення житла для робітників, велику кількість стипендій для робітників та дітей робітників культурне обслуговання і таке інше, то можна сміливо сказати, що збільшення зарплати робітників складе далеко

більший відсоток, ніж це вказується у статистиці деяких наших установ. Все це разом взяте, плюс перевод на 7-мигодинний робітний день більш як 830 тис. індустріяльних робітників (33,5%), плюс перевод на 5-денний тиждень більш як півтора мільйона індустріяльних робітників (63,4%), плюс наявність широкої мережі будинків відпочинку, санаторіїв та курортів для робітників, що через них пройшли за останні три роки понад 1 міл. 700 тис. робітників, — все це складає такі обставини роботи та побуту робітничої кляси, які дають нам можливість виховати нові покоління робітників здорових і життєрадісних, здатних піднести могутність радянської країни на відповідну височінь і боронити її грудьми від замаху ворогів».

Але боротьба за дальше піднесення матеріяльного та культурного рівня робітничої кляси, як це відзначили і партійні з'їзди, може йти лише в унісон з дальшим розгорненням соціялістичного будівництва.

Величезну ролю покладається нині на споживчу кооперацію. Від її роботи значною мірою залежить справжнє піднесення та закріплення реальної зарплати. X з'їзд КП(б)У мусів був констатувати, що кооперація із завданнями, які на неї покладалося щодо піднесення зарплати — не справилася. «З'їзд відзначає, що темп збільшення реальної заробітної плати відстає від накреслених плянів, не зважаючи на те, що пляна збільшення номінальної зарплати виконується з перевищенням. Основна причина відставання збільшення реальної зарплати від накреслених розмірів є, з одного боку, в тих тимчасових утрудненнях, що їх зазнає країна в постачанні м'ясом та жирами, а з другого боку — в поганій роботі кооперативної системи, що за неминучого швидкого витиснення з товарообороту приватника не пристосувалася так само швидко заміщати цього приватника. Споживча кооперація ще дуже погано пристосована до всебічного обслуговання робітничого споживача». (Резолюція XI з'їзду КП(б)У на доповідь ЦК КП(б)У).

Теперешній етап соціялістичного будівництва ґрунтовно змінює ролю кооперації. Перед нею практично постають питання

здійснити не торгашеські функції, що відмирають з дедалі більшим розгорненням соціялістичного будівництва, а функції вмілого постачання та розподілу, організації громадського харчування і т. ін.

«Не зважаючи на свій, майже монопольний стан у торгівлі, кооперація має за краще постачати робітникам «прибуткові» товари, що дають більше прибутку (галянтерія тощо) і уникає постачати їм товари менш «прибуткові», хоча й потрібніші для робітників (с.-г. продукти). В зв'язку з цим робітники примушені близько 25% своїх потреб в с.-г. продуктах задовольняти на приватному ринку, переплачуючи на цінах. Я не кажу вже про те, що апарат кооперації більш за все турбується про балянс, через що дуже поволі відбувається зменшення роздрібних цін, не зважаючи на категоричні директиви від керівних центрів. Виходить, що кооперація діє в даному випадку не як соціялістичний сектор, а як, своєрідний сектор, заражений деяким непманським духом. Кому потрібна така кооперація й яка користь для робітників від її монополії, коли вона не виконує завдань серйозного поліпшення реальної заробітної плати робітників?» (Сталін. Політзвіт XV. партз'їздові).

Всі наші успіхи в галузі розвитку соціялістичної промисловости вирішують справу остаточної перемоги лише тоді, коли ця промисловість поведе за собою розпорошені багатомільйонні індивідуальні селянські господарства, скерує їх розвиток таким шляхом, який би допомогав якнайшвидше викорінювати базу капіталістичного розвитку дрібних селянських господарств. Таким шляхом, що переводить дрібне сільське господарство на рейки соціялістичні, є шлях колективізації. Чи справились ми з цим завданням? Чи повела промисловість за собою селянствоо?

Поставлене завдання ми розв'язали успішно, — мільйони селян пішли в колгоспи. «Поворот селянства в бік колективізації... підготовлювався... всім ходом нашого розвитку, *всім ходом нашої індустрії*» (Сталін).

В той час, коли в справі розвитку нашої промисловости ми могли використовувати й використовуємо досвід передових капі-

талістичних країн, то колективізація — це новий, нечуваний до цього часу в історії людства, засіб господарювання. Це найяскравіший приклад нового економічного ладу, що його зродила епоха переходового від капіталізму до соціялізму періоду.

Через колективізацію ми втягуємо мільйони бідняцько-середняцького селянства у будівництво соціялізму, обходячи капіталістичний шлях розвитку. Ті успіхи, що ми їх маємо в колективізації, показують, що основне, найважливіше питання, — взаємовідносини із середняком, ми вирішили позитивно для нас.

«Руйнується й розвіюється до щенту меншовицька «концепція» троцькізму про непридатність робітничої кляси повести за собою основні маси селянства у справі соціялістичного будівництва. Тепер навіть сліпі бачать, що середняк повернув у бік колгоспів... Руйнується й розвіюється прахом остання надія капіталістів усіх країн, які мріють про відновлення капіталізму в СРСР — «священного принципу приватної власности». Селяни, яких вони розглядають, як матеріял, що угноює ґрунт для капіталізму, масами залишають славлений «прапор приватної власности» й переходять на рейки колективізму, на рейки соціялізму. Падає остання надія на відновлення капіталізму». (Сталін. «Рік великого перелому»).

XI та XVI з'їзди констатували велетенські досягнення будівництва соціялізму в сільському господарстві. 33 міл. га засіву на колгоспних та радгоспних ланах проти 17 міл. га, що ними володіли поміщики та куркулі до війни, проти 10 міл. га, що їх засівали куркулі в 1927 р., більш як 500 млн. пудів товарової продукції хліба, що дадуть колгоспи цього року, — хіба все це не найкраща відповідь правим опортуністам, які твердили, що селяни не підуть у колгоспи, які твердили, що посилений темп розвитку колгоспів може спричинитися до розмички селянства з робітничою клясою, які твердили, що розвиток колгоспів може залишити країну без хліба.

На основі колективізації та будівництва радгоспів, партія розв'язала основну, зернову проблему, а це дає можливість розв'язати питання про дальший розвиток технічних культур та тваринництва.

XVI з'їзд підкреслив, що саме на базі радгоспно-колгоспного будівництва можливе розв'язання проблеми тваринництва. Вже

в 1931/32 році товаровий вихід свиней по лінії Свиноводтреста буде доведений щонайменше до 3 міл., а в 1932/33 р. — щонайменше 7 міл голів. Щождо рогатої худоби, то лише по лінії «Скотовода» з 3,2 міл. голів в 1930/31 р. кількість її буде доведено до 9—10 міл. голів в 1932/33 р.

Такими темпами мусить розвиватися наше тваринництво.

Щоб забезпечити швидкий темп розвитку тваринництва в колгоспах, XVI с'їзд ухвалив направити значну суму с.-г. кредитів на розвиток тваринницьких галузів у колгоспах.

Тов. Яковлев у своїй доповіді наводив дані про стан сільського господарства в ПАСШ. Там 1 міл. тракторів, а в нас всього лише 75 тисяч. Але наш трактор в 4—5 разів працює більше за американський. Там за 8—10 років ледве збільшили на 4 міл. га площу засівів, а продукцію сільського господарства піднесли на 13%, а в нас радгоспи та колгоспи за один рік побільшили свою посівну площу на 12 міл. га. А в нас на Україні за осінню та весняну засівну кампанію цього року сільське господарство піднеслося на нечувану височінь. Площа засіву на Україні побільшала на 122% проти 1913 р. Колгоспна площа побільшала в 11 разів.

Цей приклад ще заявий раз промовляє про те, що суперечності між матеріяльними виробничими можливостями та наявними виробничими взаєминами в капіталістичній Америці дійшли такого стану, коли ці виробничі взаємини вже не сприяють розвиткові виробничих сил, а гальмують їх, а виробничі сили, із свого боку, «не сприяють уже розвиткові буржуазної цивілізації та буржуазних майнових відносин, а навпаки, вони стали дуже великі для цих відносин, вони зустрічають в них перепони... Вони... загрожують існуванню буржуазної власности» («Комуністичний Маніфест», розд. I).

Американський капіталізм вже не може пристосувати на фармерських ланах трактор з повним використанням його можливостей, бо виробничі сили капіталістичної Америки переростають можливості капіталістичного суспільства. Трактор, як нове технічне досягнення капіталізму, потребує, щоб його повністю завантажили на величезних ланах, він знищує межі. Вживати його в капіталістичному суспільстві *з повним завантаженням* можливо лише за знищення приватної власности на землю,

бо обробляти величезні лани в тисячі га, що їх спроможний виорювати трактор, неможливо без усуспільнення фармерської землі, а значить, і поступового вивласнення її. На це не може піти капіталізм, бо це суперечить самій природі капіталістичного суспільства, побудованій на приватній власності. Лише в нас при націоналізації землі, при розвиткові колективізації, при нових виробничих відносинах, де немає приватної власности, і виробничі сили і виробничі взаємини сприяють розвиткові нового суспільства, суспільства соціялістичного.

От чому мільйон тракторів у них і 4 міл. га за 8—10 років — 75 тис. тракторів у нас і 12 міл га за один рік. Така діялектика суспільного розвитку!

Причини наших успіхів — в корінному соціяльному зрушенні в гущах селянства, в тому, що основна маса селянства переконалася в правильності політики партії щодо колективізації, зрозуміла перевагу колективного господарювання над індивідуальним, правильно зрозуміла гасло партії й під проводом її та робітничої кляси розпочала здійснювати це гасло, на базі суцільної колективізації розпочала ліквідацію капіталістичних елементів на селі, що мали свої останні, найміцніші позиції у відсталому й розпорошеному сільському господарстві.

Причини цих успіхів в тому, що партія під проводом ЦК зміцнювала спілку пролетаріяту із середняком, опираючись на бідноту та поширюючи свою підпору на бідняцько-середняцькі колгоспні маси.

На основі зростання соціялістичної промисловости, здійснюючи суцільну колективізацію Радянського Союзу, ми завершуємо побудову фундамента соціялістичної економіки в нашій країні. Ми вступаємо в добу соціялізму. Про це свідчить те, що соціялістичний сектор тримає нині в своїх руках всі основні господарчі підойми так у промисловості, як і в сільському господарстві.

Лише завдяки тому, що ми до щенту розбили теорії правих опортуністів, безжалісно борючись проти правоопортуністичної практики та лівих закрутів, партія до XVI з'їзду завоювала такі командні висоти в сільському господарстві, які цілковито забезпечують наші дальші поступи та перемогу на найтруднішому фронті — соціялістичного перероблення сільського господарства.

Для успішного проведення соціялістичного будівництва партія провела чистку своїх лав від елементів, що розклалися та примазались до партії. Очищаючи свої лави, партія повинна була також чистити радянський, кооперативний та профспілковий апарат. Чисткою ми завдаємо величезного удару шкідництву, зближаємо наш апарат до маси, залучаємо мільйони до активної творчої участи в соціялістичному будівництві, викорінюємо бюрократизм, одну з найтяжчих та найбезпечніших перешкод пролетарській диктатурі, що підриває її міць. Бюрократизм залишився нам у спадщину від старого царського ладу.

«Але небезпеку являють не лише старі бюрократи, що застряли в наших установах, — каже тов. Сталін, — а й особливо нові бюрократи, бюрократи радянські, серед яких «комуністи»-бюрократи відіграють далеко не останню ролю». Ось чому XVI з'їзд в резолюції на звіт ЦКК РСІ досить чітко й настирливо зазначив, що «кожен комуніст повинен бути ударником у боротьбі проти бюрократизму, подаючи приклад та ведучи за собою маси, пам'ятаючи, що боротьба проти бюрократизму — важливіша ділянка фронту клясової боротьби». З'їзд також особливо загострив увагу щодо боротьби проти шкідництва, підкресливши, що останнє значно полегшується і стає можливим для наших клясових ворогів «не лише з причини недостачі наших радянських фахівців, й через те, що багато членів партії, особливо окремі комуністи, керівники установ та підприємств, не виявляють належної пильности, а інколи у практичній роботі перебувають підо впливом шкідників» (Резолюція XVI з'їзду на звіт ЦКК РСІ).

XVI з'їзд також підкреслив ту величезну ролю, що її відіграє пролетарська самокритика. Вона була й є могутньою зброєю партії та робітничої кляси в справі виконання складних завдань соціялістичного будівництва, в боротьбі з елементами бюрократизму, в дальшому переможному будівництві соціялізму в нашій країні.

Зменшення та здешевлення радапарату, поліпшення та спрощення постановки обліку та звітности на підприємствах — все це є важливішими завданнями, що їх поставив перед партією та робітничою клясою XVI з'їзд.

Особливої ваги набирає постанова XVI з'їзду про ліквідацію округ та зміцнення районів. Це буде могутнішим засобом для

найширшого залучення мільйонних мас до активної участи в соціялістичному будівництві і наближення парткерівництва до мас.

Всі ті успіхи, з якими прийшла партія до XVI з'їзду, супроводилися цілком зрозумілими труднощами, що поставали й поставатимуть на шляху соціялістичного будівництва. Але ці труднощі мають своєрідний характер, вони грунтовно відрізняються від труднощів у капіталістичних країнах. *Там труднощі є труднощами занепаду, або труднощами застою, а наші труднощі є «труднощі зростання, піднесення, просування вперед».* «Коли в ПАСП кажуть про труднощі, мають на увазі труднощі занепаду, Америка бо переживає нині кризу... Коли в Англії кажуть про труднощі, мають на увазі труднощі застою, Англія бо переживає ось вже кілька років застой, тобто припинення руху вперед. А коли ми говоримо про наші труднощі, то маємо на увазі не занепад і не застій в розвитку, а ріст наших сил, піднесення наших сил, просунення нашої економіки вперед. На стільки то пунктів просунутись вперед, до такого то терміну, на стільки відсотків виробити більше продуктів, на стільки то мільйонів гектарів засіяти більше, на стільки місяців раніше побудувати завод, фабрику, залізницю — ось які питання мають на увазі у нас, коли кажуть про труднощі... Наші труднощі є такі труднощі, що мають самі в собі можливості для переборення їх» (Сталін. Політзвіт XVI партз'їздові).

Не випадково так XI Всеукраїньский, як і XVI Всесоюзний з'їзди приділили у своїй роботі достатню увагу національному питанню.

Успішний темп розгорнення соціялістичного будівництва може проходити лише за умов, коли найширші мільйонні маси трудящих буде втягнуто до цього будівництва. А найшвидше прилучення до культурного процесу широких трудящих мас національних республік, що без нього не може бути й мови про подальший швидкий темп нашого економічного розвитку, є можливим

лише за остаточного знищення національної нерівности, що ми її дістали у спадщину від царської Россії, лише при рішучій боротьбі проти так великодержавного шовінізму, основної небезпеки на даному етапі, як і місцевого шовінізму, що є посібник капіталістичної інтервенції. Обидва вони гальмують залучення трудящих мас національних республік до соціялістичного будівництва.

«Суть ухилу до великоруського шовінізму є у прагненні оминути національну ріжницю мови, культури, побуту; в прагненні підготовити ліквідацію національних республік і країв; у прагненні підірвати принцип національної рівноправности й розвінчати політику партії в справі націоналізації апарату, націоналізації преси, школи та інших державних та громадських організацій».

«Суть ухилу до місцевого націоналізму є у прагненні відокремитись і замкнутися в рямках своєї національної шкаралупи, в прагненні затінити клясові суперечності в самій своїй нації, в прагненні оборонитися від великоруського шовінізму через відокремлення од загального потока соціялістичного будівництва, у прагненні не бачити того, що зближує й поєднує трудящі маси національностей СРСР, і бачити лише те, що може їх віддалити одне від одного» (Сталін. Політзвіт XVI в'їздові).

Партія завжди рішучо боролася проти націоналістичних збочень, послідовно провадячи ленінську політику в національному питанні.

XI Всеукраїнський з'їзд підсумував ті величезні успіхи, що їх дійшла КП(б)У в справі проведення національної політики.

Тов. Косіор у своїй доповіді навів низку цифр, що є найкращою ілюстрацією правильности політики партії в національному питанні. Завдяки рішучій боротьбі так проти великодержавного ухилу, як головної небезпеки на даному етапі, як і проти українського шовінізму, що виявлявся у вигляді шумськізму, хвильовизму, волобуєвщини, КП(б)У, під проводом ЦК, на голову розбила ці ухили, досягши таких наслідків, якими ми сміло можемо пишатись. Так, тираж газет на Україні за два з половиною роки побільшав з 1,1 міл. до 3,3 міл. примірн., при чому газети українською мовою в 1928 р. становили 56%, а в травні 1930 року вже 89%. За цей самий тираж «Комуніста» побільшав — з

28 тис. до 150 тис., «Пролетара» — з 11 тис. до 79 тис., «Радянського Села» — з 172 тис. до 600 тис. А книжкова продукція побільшала з 54% до 80%.

Поряд цього ми маємо систематичне зростання українізації серед пролетаріяту. Так, за минулі три роки серед основного пролетаріяту — металістів, число тих, хто читає й пише українською мовою, побільшало з 18% до 42%, а число тих, хто вміє писати — з 14% до 35%.

«Отже, на тлі цих колосальних небувалих зрушень в робітничій клясі, особливо жалюгідним та нікчемним виглядає шумськізм, що пропонував у свій час проводити по суті насильницьку політику українізації робітничої кляси... Повне банкрутство... ідеологів буржуазного націоналізму зараз виявляється з виключною ясністю та силою. Численні факти, що характеризують ставлення робітничої кляси до національної культури, до українізації, є найкраща відповідь тим людям, що хворіли на безнадійний песимізм, які не вірили в сили пролетарських мас та здібність нашої більшовицької партії стати на чолі руху мас за опанування української мови, української культури» (Косіор. Політзвіт XI з'їздові КП(б)У).

Після всього сказаного якої жалюгідности заслуговує український фашизм, що животіє по той бік кордону. Це ж він нікчемно пищить «що совітська бюрократія розцінює союз республік... як крок до ліквідації цих республік» і що «постепенне скасування майже всіх окремих комісаріятів України (?) якнайкраще цю діягнозу потверджує». Це ж він «український націоналізм бореться (?)» проти «провінціялізації» України, за яку думає й рішає далекий чужий центр» (читай Москва). (Укр. Літ.-Наук. Вісник, за липень-серпень 1930 р. ст. 717—718).

Фашисти не кидають надій. Вони іще думають «боротися», але проти кого? Проти українських робітників, що день-у-день чим-раз більше посідають керівну ролю в українському культурному процесі, стаючи чимдалі активнішим чинником у творенні української пролетарської культури; проти українського бідняцько - середняцького селянства, що широкими лавами йде шляхом колективізації; проти мільйонів га голгоспних ланів: проти Тракторобудів, Дніпрельстанів, проти переможного поступу соціялізму на радянській Україні.

Українські фашисти намагаються «боротися» проти мільйонів українських газет, що з них лише один «Комуніст» своїм тиражем перевищує загальний тираж усіх, разом узятих фашистських, ундівських газет та журналів, що виходять по той бік кордону. Мізерна, нікчемна й жалюгідна їхня «боротьба», їхнє базікання!

Партія за два з половиною роки від XV до XVI з'їзду пройшла величезний історичний етап. Партія завоювала мільйони. За ці $2\frac{1}{2}$ роки вона влила в свої лави більш як 600 тис. чоловіка. Вона сміло й рішучо повела мільйони на штурм останніх капіталістичних твердинь в СРСР. Вона вийшла переможною в цій боротьбі. Ворог розбитий, але не добитий. Перед нею стоїть завдання — добити ворога, викоренити до краю рештки капіталізму в СРСР, будуючи й далі соціялізм.

Ведучи за собою мільйонні маси, партія запалює революційним вогнем мільйони трудящих всесвіту. Партія зробила з СРСР неприступну цитадель світового пролетаріяту, що нею пишаються трудящі усього світу. Прагнення трудящих всіх країн — повернуті до СРСР.

Партія наша є керівною й найміцнішою секцією Комінтерну, вона була й буде першою в боротьбі з ренеґатами комунізму в Комінтерні. Високо тримаючи стяг Маркса—Леніна так і далі, як до цього часу, партія непорушно буде стояти на переможних ленінських позиціях.

Бувші лідери правої опозиції — Угланов, Риков, Томський, поставлені віч-на-віч перед фактами велетенських успіхів партії в будівництві соціялізму, що їх не сміють заперечувати навіть вороги Радянського Союзу, поставлені віч-на-віч перед непохитною єдністю нашої партії, не зважались виступити проти лінії партії, але і своїми «покаянними» виступами не спромоглись по-партійному дати справжню більшовицьку відповідь партії за свої помилки, за свої злочини перед партією. Вони не змогли, чи не захотіли, відверто й чесно заплямувати свою лінію, як антиленінську, як куркульську, яка об'єктивно веде не до перемоги соціялізму, а до перемоги капіталізму. Тов. Бухарін, ідейний ватажок правої опозиції, промовчав увесь з'їзд, до цього часу не сказавши

нічого про свої правоопортуністичні теорії, про свою фракційну роботу проти партії.

XVI з'їзд, відстоюючи ленінську єдність партії, обрав колишніх лідерів правої опозиції до ленінського ЦК, і цим іще раз дав їм можливість перед лицем усієї партії показати й довести на ділі, що вони остаточно порвали з правоопортуністичною куркульською ідеологією й що вони разом з усією партією вестимуть нещадну боротьбу проти правого ухилу та примиренства до нього, як головної небезпеки на даному етапі соціялістичного будівництва.

В рішучій боротьбі так проти правого ухилу — основної небезпеки на даному етапі, як і проти лівих закрутів і контр-революційного троцькізму та примиренства до них, партія, під проводом ЦК та тов. Сталіна, досягла нечуваних успіхів. Ми вступили в епоху розгорнутого наступу на капіталістичні елементи, в епоху соціялізму.

З мільйонами колгоспників — новою міцною опорою партії та робітничої кляси, в спільці з середняком, непохитно здійснюючи постанови XVI з'їзду, партія твердими кроками йтиме вперед, ведучи за собою мільйонні маси до рішучих і остаточних перемог.

(«Більшовик України» № 13-14 з липня 1930).

В. Торський

ЗА БІЛЬШОВИЦЬКУ БОЄЗДАТНІСТЬ ПАРТІЇ

Комуністична Партія Західньої України, як і вся Компартія поставлена на одну з найбільш передових позицій міжнароднього комуністичного руху. Перед комуністами Польщі найбільш безпосередньо стоїть завдання організації та мобілізації всіх сил польської революції для розвязання кризи революційним шляхом. Партія зараз складає свій історичний іспит. Доля польської революції залежить зараз в великій мірі від того, чи потрапимо ми піднести на боротьбу з фашизмом мільйонові маси, вказати їм в кожній ситуації, на кожному переломі, правдивий шлях, перейняти їх волею і ентузіязмом самовіданної, геройської боротьби, показати їм приклад рішучости авангарда — Компартії. Коли партія не зуміє стати на чолі мас, коли маси не будуть знати і бачити нас, як самих рішучих і послідовних керовників, коли на кожному відтинкові своєї боротьби, маси не будуть відчувати в нас організатора і вождя, рух розпорошиться або перелється через наші голови, буде перехоплений і обезголовлений соціял-фашизмом. Ми можемо бути відкинені на цілі роки назад.

Чим більше загострюється клясова боротьба, чим більш назрівають обєктивні умови для безпосередньої боротьби за владу, тим більш зростає роля субєктивного фактора — Компартії. Партія вчиться в процесі боротьби, накопичує досвід і певність.

Було-б наївним доктрінерством думати, що широкий рух, грандіозна боротьба буде проходити без помилок, — окремі помилки будуть. Але суть в тому, щоб стратегічний план революції, облік клясових сил, лінія партії була правильною, щоб слушно визначали завдання історичного моменту.

Окремі помилки партії, при правильній лінії, легко виправити. Революційна партія повинна вміти швидко і рішуче виправляти помилки в процесі самої боротьби, на ходу, бо події не

ждуть, бо невиправлена вчасно помилка тягне усю партію і весь рух на фальшивий шлях.

Партія революції є партія дії, її політична лінія не існує в абстракції, вона є елементом боротьби. Вона реалізується в дії мас, що на чолі їх стоїть партія. Уміти реалізувати свою лінію, уміти втілити ї їв життя, просякнути її в щоденну боротьбу працюючих мас — ось основне завдання революційної партії.

Мірилом більшовицької загартованости партії, її революційної зрілости, є її політична лінія, втілена в боротьбу мас. Більшовицька *партія* — не клуб, що займається на холостому ходу «виробництвом» ідеольогії, а революційний авангард, що втіляє єдність ідеольогії і організації.

Історичне значіння V зїзду КПП саме й заключається в тому, що він по ленінськи повязав революційну теорію з революційною практикою, що давши партії правильну оцінку становища в Польщі, розробивши тактичні висновки із цієї оцінки, поставив одночасно перед партією зі всією гостротою завдання реалізації правильної лінії, завдання партійної практики і організаційної роботи.

Зїзд переміг до решти опортуністичні концепції правої групи Костржеви, Варського і Лапінського про два етапи польської революції, про самостійну ролю дрібної буржуазії, які давали неправдиву оцінку рушійних сил революції, що зводилась вкінці до відмови від гегемонії пролетаріяту, до хвостизму і ліквідаторства. Зїзд розкрив твердження правої опозиції про «обосічність» соціял-фашистівської фрази, про тертя в таборі буржуазії, як третій фактор революції, про те що соціял-фашизм ставить перед масами питання влади і політичного устрою, як убирання в нові формули старої опортуністичноої теорії про самостійну ролю дрібної буржуазії.

Але зїзд не обмежився лише тим, що в ідеольогічній ділянці дав партії ленінське наставлення, — основний натиск в роботах зїзду був звернений саме на практику, на повсякденну революційну роботу партії на фабриках, фільварках, селах, тому, що лише чорною повсякденною роботою, відповіддю на всі болячки мас, може партія завоювати більшість робітничої кляси. На тлі цих завдань партії, розвинутих детально в тактичних рішеннях зїзд поставив організаційні завдання партії, необхідність глибше

ввійти в масу, проникнути до великих підприємств, залізниць, фільварків, касарень, розгорнути ширше сітку партійних організацій і провідних звен партії. Зїзд мобілізував всю увагу партії на небезпеку відставання від темпу назрівання революційних подій, на небезпеку диспропорції поміж зростом активности мас та організаційним охопленням їх партією.

Сама жорстока боротьба на два фронти, проти правого в першу чергу, та «лівого» опортунізму, проти опортунізму на практиці, проти пасивности, проти нерішучости і хвостизму, за піднесення боєздатности партії, за чітке і швидке виконання партійних директив, за відповідальність кожного партійця за вручений йому участок боротьби, за послідовну самокритику кожної помилки — ось гасла, кинуті в партію V зїздом.

Сконсолідувавши партію на правильній ленінській лінії в боротьбі проти опортунізму на два фронти, зїзд створив необхідні передумови для виконання цього завдання.

Наше завдання зараз як можна скорійше і ширше довести ці рішення партійного зїзду до низових звен нашої партії, вияснити їх кожному партійцеві, навчити його перепроваджувати ці рішення в життя, в найжорстокійшій боротьбі проти фашистівської диктатури.

Ми повинні повязати рішення зїзду з рішеннями IV Пленуму ЦК КПЗУ, який в підготовчий до зїзду період, дав правильну оцінку положення і завдань КПЗУ у всіх ділянках нашої роботи, доповнити рішення Пленуму, новими моментами, що їх вніс Зїзд. Треба сміло розгорнути роботу партії на основі рішень зїзду і Пленуму, переборюючи швидко і рішуче всі недоліки і помилки за допомогою найширшої творчої самокритики, підносячи боєздатність партії.

II.

Кожен день приносить нове загострення економічної кризи. Продукція промисловости в порівнанню з 1928 роком, понизилась більш чим на 40%, кількість безробітних досягає фактично 400 000. З поміж працюючих 635 000 чоловік більше 200 000 напівбезробітних. Пониження цін зерна від 50 до 75% та тва-

ринних продуктів на 25%, поважний зріст ножиць поміж промисловими і сільсько-господарчими цінами дають повну картину аграрної кризи. Починає тріщати фашистівська фінансова система. Не дивлючись на нечуваний податковий тягар — вище на 40%, ніж 1926-27 р. державні каси починають швидко пустіти, резервів вже тепер майже нема. З половини 1928 р. до жовтня 1930 р. запас закордонної валюти в Польському Банку зменшився на 225 мільйонів злотих (з 501 мл. на 276 мільйонів). Весь запас золота і валюти Польського Банку складає до 1. 1. 1928 р.— 1 414 мл. злотих, а до 1. X. 1930 р. 998 мл. злотих.

Ось яку оцінку становища дає офіційний орган Кон'юнктурного Інституту, — «Пшегльонд Господарчи»: «Треба рахуватися з поважним зростом безробіття і немає жодних виглядів на те, щоб цьогорічна зима була в тому відношенні догіднійшою від попередньої зими, коли то, як відомо, стан безробіття дійшов до незмірно високого, як на наші умови, рівня 300 000!!»

Таким чином навіть урядові джерела повинні констатувати погіршеня положення і відсутність перспектив його поліпшення.

Економічна криза переросла в кризу політичну, всі прояви якої ми маємо в швидкому зрості революційних настроїв, в піднесенню боротьби мас проти фашистівської диктатури, в переході мас в контр-наступ та наступ у все зростаючих елементах громадянської війни і одночасно в зрості розкладу і колотнечі у фашистівському таборі.

Бойові виступи безробітних, боєвий 1 травня цього року, політичні страйки в Лодзі, Білостоці, величезна стихійна хвиля революційного селянського і національного визвольного руху на Зах. Україні, загострення терть і розладу в таборі буржуазії, процес розкладу соціял-фашистівських, та національ-фашистівських партій, — ось яскраві симптоми того, що ми швидко наближаємось до моменту, «коли маси не хочуть жити по старому, а верхи вже не можуть правити по старому» (Ленін).

Диктатура Пілсудського і стоячий за нею монополістичний капітал робить надзвичайні зусилля, щоб найти вихід з положення, задушити революційний рух, злучити весь фашистівський табор, подолати елементи розкладу у власних рядах. Основним стовбуром цієї політики є загострення фашистівського режиму, нечуваний розгул терору, що виявився особливо на Зах. Україні

(там була частково переведена генеральна проба того, до чого фашизм готується у всій Польщі).

Нечуваний терор товаришить усій виборчій кампанії, тому що створення зараз свого сойму на всі сто відсотків є спробою створити «легальну» передумову для загострення диктатури. Цього вимагає також боротьба проти революційного руху, як і підготовка війни проти СРСР. Із чого походить боротьба у фашистівському таборі?

Центролів представляє незадоволення частини буржуазії, головним чином, середньої і дрібної, по якій більш боляче, ніж по монополістичному капіталові бє криза. Центролів представляє инший, більш замаскований метод придушення революційного руху і рятунку фашистівської диктатури, відограючи вже зараз велику ролю у фашистівському таборі, як сила, що намагається відтягнути маси від боротьби за владу, зняти питання влади з денного порядку (всупереч твердженням правої групи, що соціял-фашизм ставить перед масами питання влади). Роля соціял і народно-фашистівських партій буде особливо великою тоді, коли бурхлива хвиля революційного руху почне ламати панування капіталу, тому що буржуазія буде тоді робити спроби прикрити загибаючу фашистівську диктатуру вивісками національ-фашистівської «демократії». В даний же момент монополістичний капітал методами санації, методами менш замаскованого насилля намагається задушити революційний рух. Для монополістичного капіталу, Пілсудський уявляє собою на сьогодня поважну цінність з точки погляду більшої небезпеки санації, матеріяльних ресурсів для придушення революції, якими ще розпоряжається санація (армія, поліція, державний апарат і т. п.). Уклад сил зараз такий, що пілсудчина має перевагу перед Центролівом, хоча Центролів і розпоряжає ще значним впливом в масах, — впливом, який, в наслідок репресій та «опозиційних» жестів вождів, може навіть зрости. Удар по вождях соціял-фашистівської та ендецької опозиції — це ліквідація рахунків серед фашистівського табору. Ми повинні вияснити це усій партії та масам, тому що в нас не рідкі ще випадки, коли окремі товариші ставлять в одну площину боротьбу серед фашизму з боротьбою табору революції і табору фашизму, тим більш можливі такі погляди в широких масах, які не мають ще достатнього по-

літичного досвіду. Ми повинні зі всією чуйностю схоплювати і переборювати відгуки опортуністичних поглядів правої групи.

Але водночас ми повинні вияснити всій партії, що коли проводирі Центроліву не думають боротись проти фашистівської диктатури, то низи їхніх партій цієї боротьби хотять — для них боротьба з фашизмом це сама справжня боротьба клясів, яку вони беруть поважно.

І коли пепесівський робітник проти фашистів, то він цим самим (сам ще цього не розуміючи) йде й проти своїх проводирів. Чим більше зростає в низах Центроліву бунт проти фашистівської диктатури, тим більш «обережними» і вірнопідданими, по відношенню до Пілсудського, стають вожді Центроліву і тим більш вони себе викривають перед своїми масами. Чим гострійша боротьба, тим тяжчі маневри соціял-фашизму, але за те тим небезпечнійші вони для нас. Потягнути за собою низи соціял-фашистівських партій, протиставити їх вождям, ось одне з найголовнійших наших завдань, ось один з найкращих способів викрити соціял-фашизм перед масами. Оформлення низових опозиційних груп в ППС, УСДП, радикалів і Стронніцтва Хлопського в низці місць, це серйозний симптом, який партія повинна уміло використати. Особливо у виборчій кампанії цей момент повинен бути використаний якнайширше.

Програма боротьби, що її розгорнула партія у виборчій кампанії повинна проникнути до низів соціял-фашистівських партій. Наша боротьба за маси, що йдуть ще за Центролівом повинна найти своє організаційне оформлення в органах одноцілого фронту з низу.

III.

Західна Україна, як і Західна Білорусь є найбільш слабими кільцями фашистівської Польщі. Кольоніяльна, окупаційна політика польського фашизму допроваджує до крайньої гостроти економічну кризу, в наслідок чого, в найбільш гострій формі, проявляється тут і політична криза фашистівської диктатури.

Економічна криза дуже різко відбилась на промисловості Зах. України (переважно в середній і дрібній вже з 1928 р. ми маємо

застій в нафтовій та лісовій промисловості). Масові редукції, варварська раціоналізація, пониження заробітньої платні, жорстоко бють по робітничій клясі Зах. України.

До останку руйнується, під впливом кризи, селянська біднота, зростає напівфеодальна експлоатація бідного селянства, про уяву якої може дати хоч би цей приклад: 1902 року українське селянство боролось за 8-ий сніп, проти 12 та 14-й снопа скошеного жита, — зараз бореться за 14-й і 15-й! Аграрна політика фашизму йде послідовно по лінії зміцнення за рахунок бідноти, кулацького шару села, в першу чергу, польського кулака.

Роблючи поступки українській буржуазії і кулаку, вся економічна політика фашизму тим сильнійше ударяє українських трудящих, які виносять на своїй спині ярмо польської окупації та гніт власної буржуазії. В ділянці національної політики, фашизм допровадив до посилення національного гніту мас. Одночасно колосальні досягнення в господарчому і культурному соціялістичному будівництві в УСРР, давали українським працюючим масам, наочний приклад соціяльного й національного визволення через революцію.

Політика фашизму загострила крайньо клясові і національні протиріччя на Зах. Україні і прискорила процес полярізації в самому українському суспільстві. Сума соціяльних і національних відношень на Західній Україні поміж польською окупацією і широкими народніми масами, поміж українськими трудящими масами і українською буржуазією, в умовах гострої кризи і підготовки війни, надзвичайно революціонізувала ситуацію і привела до різкого окреслення ворожих таборів.

III та IV Пленум ЦК КПЗУ відвели багато уваги аналізі ролі української буржуазії і правильно визначили її, як ролю союзника і агента польської окупації в боротьбі проти революційного руху на Зах. Україні і в підготовці війни.

Роля союзника — бо в боротьбі проти революційного руху на ЗУ і в війні проти УСРР українська буржуазія переслідує свої власні клясові цілі проти українських працюючих мас по обидвох боках Збруча, бо вона настільки, що й польська буржуазія, зацікавлена в придушенню революційного руху в знищенню УСРР.

Роля агента — бо її союз з Польщею в війні проти СРСР, означає допомогу спробам поширення кордонів польської окупації і польської імперіялістичної експанзії, бо навіть буржуазна українська держава була б лише зовнішнім прикриттям польської окупації. Специфичність союзу української і польської буржуазії, під гегемонією останньої, є — в порівнанню, приміром, з союзом німецької і австрійської буржуазії в час світової війни, в тому, що це союз імперіялістичної буржуазії пануючої нації (польської) з буржуазією поневоленої нації, що знаходиться в кольоніяльній залежности від Польщі. Такий союз не лише не виключає тертя (зокрема, по національній лінії), але навпаки ці тертя обумовлює. Польська буржуазія зацікавлена в посиленню кольоніяльної політики, як в економічній, так і національній ділянках (не дивлючись на де-які уступки, які мали місце), українська-ж буржуазія зацікавлена в тому, щоб отримати як можна більшу долю в експлоатації українських працюючих мас. Тому то зрощування української буржуазії з польським фашизмом, що має глибокі економічні і соціяльні корні, відбувалось і відбувається діалектично, з тертями, які в період кризи можуть набирати навіть досить гострих форм. З одного боку мають місце переговори Шептицького з Юзефським і Головком, — керовника УВО Коновальця і инших з Польщею Англією та Румунією відносно створення антирадянского українського легіону, а з другого боку ця ж сама фашистівська УВО, керована Коновальцем кидала бомби, перерізувала телеграфні получення, грабувала пошту, і т. д.

В умовах глибокої економічної й політичної кризи, особливо різко виступили протиріччя союзу української й польської буржуазії. Загроза революції спаює союз, посилює тертя за більш «дохідну» позицію в союзі. Опозиція української буржуазії і діяльність УВО, мають і свою соціяльну ролю. Вони є необхідними умовами маскування перед масами союзу з окупацією для підготовки анти-радянської інтервенції. Не уяснивши собі ролі української буржуазії і всієї механіки союзу польської та української буржуазії, — ми не зможемо визнатись ні в тій ролі, яку відограла УВО в останніх подіях, ні в тих процесах, які зараз відбуваються в українському буржуазному таборі, ні

в політиці польського фашизму по відношенню до української буржуазії.

Стихійний вибух революційного руху української сільської бідности, що в вересні вилився в хвилю масових підпалів поміщицьких і кулацько-осадницьких маєтків і стогів, та численних актів саботажу проти державних установ, — став переломовим пунктом в розвиткові ситуації.

Коріння цього руху, його соціяльні сили - ясні. Хвиля підпалів є своєрідною, для села, формою стихійної боротьби, доведених до крайньої нужди працюючих селянських мас, проти соціяльного і національного гніту польської окупації, проти польського поміщика і кулака. Рух виріс і розвивався з гущі селянських мас, прибрав відразу масовий і майже загальний характер, виявив всю глибочінь ненависти широких народніх мас до фашистівської диктатури.

Перелік спалених маєтків відразу вказує на справжній соціяльний зміст руху і клясову основу національно-визвольної боротьби на Західній Україні.

Між революційною боротьбою українських трудящих а гризнею між польською і українською буржуазією лежить клясова грань. Це ріжні що до свого соціяльного змісту і що до своєї цили процеси, що виростають на тлі кризи фашистівської диктатури.

Широкі народні маси борються проти фашистівського гніту та експлоатації, за повалення фашистівської диктатури, за повне соціяльне та національне визволення; боротьба ж в польсько-українському фашистівському союзі ведеться довкруги того, як успішнійше здавлювати революційний рух, довкруги боротьби за більшу участь в експлоатації мас.

Но якщо боротьба між українською і польською буржуазією є тут наявною, то чи не виплива́є звідсіль, що українська буржуазія відограє в сучасний момент революційну ролю? Революційну ролю грала-би українська буржуазія тоді, коли-б вона *боролась проти польської окупації, проти польськогоо імперіялізму, якщо-б вона була фактором, який розвалює польський імперіялізм.* Но українська буржуазія не бореться проти польського імперіялізму, вона звязана з ним численними економічними вузлами, вона разом з ним, як її союзник і агент, підго-

товляє протирадянську війну, польський імперіялізм являється її оборонцем перед революційними масами Зах. України.

Тертя і розклад в буржуазному таборі, являються фактором, що ослаблює нашого противника і облегшує нам побіду над фашистівським табором. Но цей чинник партія може використати тільки тоді, коли вона зуміє масам вияснити цю внутрішню боротьбу в ворожих рядах, якщо вона виявить перед масами всю суть розкладу пануючих клясів. В противному випадкові значна частина меньш свідомих мас може бути, цими тертями, здізорієнтована і відтягнута від революційної боротьби.

Жодна з, поборюючих себе взаїмно, фракцій фашизму, ні обєктивно, ні субєктивно не грає революційної ролі, то-ж з таким-же успіхом, як і «Центроліву» можна було-би приписати революційну ролю теж і «Санації».

Роля клясів української суспільности в сучасних подіях, соціяльний зміст руху, партія оцінила правильно, пятнуючи водночас помилки деяких організацій та поодиноких товаришів.

Якого характеру були ці помилки?

По перше ми стрінулись з точкою погляду Станиславівського ОК, що пояснює теперішню боротьбу, як боротьбу двох націоналізмів, до якої нам зовсім не треба мішатися. Становище Станиславівського ОК являється клясичною позицією національного нігілізму, що по своїй суті являється соціял-демократичним ставленням до національного та селянського питання, повною відмовою від гегемонії пролєтаріяту, від революційного союзу з працюючим селянством та поневоленими народами. Помилка станиславівського ОК є проявом натиску на ряди партії польського імперіялізму і шовінізму. Погляди, що їх розвинули станиславівські товариші не мають нічого спільного з комунізмом, вони є ворожі програмі Комінтерну і програмі нашої партії. Вони дають водночас грунт для пассивности партії в цій революційній роботьбі, що зараз розвивається. Ми повинні їх, зі всією рішучістю, напятнувати та вижити до кінця. Подібні-ж погляди ми знаходимо не тільки в партії, но і в масовому антифашистівському таборі. Напр., газ. «Сельроб» відмежувалась від революційного руху селянських мас, називаючи його контрреволюційним увовським рухом, з яким революційно-свідомі елєменти повинні боротися. Не розуміючи соціяльного харак-

теру руху і рушійних сил цього руху, автор статті в «Сельробі» станув фактично на ті-ж самі позиції, що й УНДО та ввесь бльок української буржуазії.

Поруч з натиском польського націоналізму ми маємо теж класичний приклад впливу українського націоналізму на деякі звена партії. Один з керівних товаришів КСМ ЗУ твердив, що між польською окупацією а всім українським суспільством, проходить зараз боротьба, що польський фашизм примінює методи Грабського, фашизм бє по всьому, що являється українське,, — а вкінці твердить,, — що роля української буржуазії, як союзника польського фашизму, перекреслена. Суть тверджень цього товариша заключається в повному замазуванні клясового характеру руху, що розвивається, — (і в тому відношенні його погляди покриваються вповні з поглядами станиславської організації). Позиція цього товариша зводиться до резигнації з гегемонії пролєтаріяту в національно-визвольній боротьбі до признання революційної ролі української буржуазії та спровадження ролі пролєтаріяту тільки до підтримки революційної боротьби укр. буржуазії. Ці погляди, так само як погляди станиславівських товаришів не мають нічого спільного з комунізмом і вони ведуть революційний рух на Зах. Україні до поразки.

Ми повинні теж відмітити і третю форму помилки в оцінці руху. Це твердження декотрих товаришів, будьто-би рух заініціювала УВО, но цей рух розрісся і переріс пляни і межі, що їх начеркнула УВО, тобто цей рух став революційним тільки на певному етапі.

Помилка ця заключається тут в тому, що ці товариші не бачать різкого клясового противенства між революційним рухом мас а тертями в буржуазному таборі, вони замазують ріжну соціяльну суть і цілі змагаючихся груп, неслушно оцінюють ролю УВО, яка зовсім не розвивала руху, а навпаки намагалась перехоплювати цей рух, обезголовити його, зіпхнути його з революційного шляху. Соціяльна роля УВО — це бути козиром в спорах польського-українського фашистівського союзу і водночас, при помочі окремих саботажових актів здізорієнтувати маси та закріпити серед них вплив українського фашизму. В тому відношенні УВО грає ту саму ролю, що її на терені цілої Польщі відограє «Центролів» та соціял-фашизм.

Ці помилки, що виявились в поодиноких звенах партії та в революційному антифашистівському таборі, знайшли рішучий відпір з боку керівництва і цілої партії. Партія, в цілому, слушно оцінила рух, як революційну національно - визвольну боротьбу широких народніх мас Зах. України проти польської окупації.

Но при слушній оцінці характеру руху, ми поповнили помилку в підході до стихійних форм боротьби селянських мас, в підході до підпалів маєтків і актів саботажу.

Висказуючись всеціло і повністю за підтримку стихійного зриву невдоволення селянських мас, ставлючи перед цілою партією завдання організаційного охоплення цього руху, піднесення його на вищий щабель масових виступів проти окупації, за землю, проти плачення податків, проти фашистівської комасації, повязання селянського руху з боротьбою пролетаріяту в місті і з революційним рухом цілої Польщі, — ми водночас ослабили наше позитивне відношення до революційної боротьби селянства, критикуючи та засуджуючи дану форму підпалів, як форму помилкову, недоцільну, як невластивий метод організованої революційної боротьби.

Це питання вимагає більш детальної аналізи.

Властивістю форм селянської революційної боротьби, являється в кожній революції, велика наявність стихії та стихійних форм боротьби. Це явище обумовлюється специфічними умовами боротьби на селі, слабою організованістю селянських мас. Перевагу елементів стихійности ми мали у всіх аграрних революціях — а то як в революції 1905 року так і в 1917 р. І взагалі при всякому масовому рухові, що втягує в себе мільони, — елементи стихійноти та стихійні форми боротьби є природнім явищем. В кожній революції, як вчить нас досвід всіх попередніх революцій, маса бралася за ці форми боротьби, бо в них вона знаходила прояв своєї ненависти до пануючого ладу. Чи ці форми боротьби є доцільні, чи революційна партія повинна критикувати ці форми боротьби, що за них береться маса?

Наше завдання не в тому, щоби «зверха» критикувати ті чи инші форми боротьби, що за них береться маса, — а навпаки, ми повинні вміти зачіпитися за ці форми для того, щоби цілий рух піднести на вищий щабель, надати йому більш організова-

ний характер. Критикуючи натомість форми стихійної боротьби мас, ми відштовхуємо від себе масу і створюємо перешкоди на шляху втягнення мас під наші впливи.

Но приймаючи і підтримуючи форми боротьби, що їх примінює маса, ми повинні самі оцінити всі сильні і слабі сторони цих форм, щоби вмілою нашою тактикою подолати слабі сторони руху і розвернути його в цілій ширині.

Характеристична властивість тієї форми підпалів, що охопили майже всю Зах. Україну заключається в тому, що в безпосередніх актах підпалів бере участь тільки актив, а *вся маса підтримує, симпатизує з боротьбою, но сама як така, в підпалах участи не бере*. Хвиля підпалів, масова по своїй кількости, масова поскільки вона виявляє ненависть і волю до боротьби широких народніх мас Зах. України, по своїм безпосереднім проявам, була ще авангардистичною. В тому й ріжниця між підпалами в Росії в 1905 і 1917 рр., і підпалами на Західній Україні. Там, в основному, підпал був ділом самої маси, був одним з проявів масових селянських бунтів. В порівнанні з 1905 і 1917 рр. ми, поки що, маємо на Зах. Україні таку форму селянського руху, яка вимагає значного розвитку і умасовлення, в сенсі втягнення в активні виступи всієї маси. Це ми можемо осягнути не критикою теперішніх форм боротьби селянства, а позитивною нашою роботою серед мас, бо масам потрібна не критика «зверха», — а організатори та керманичі.

Деяку ролю в нашій помилці — в критиці форм підпалів, — зіграло перенесення до сучасного моменту, тієї боротьби, що її провадила партія проти саботажівських настроїв в 1922—23 рр. Боротьба проти саботажівських теорій групи Василькова була правильна, бо це була боротьба за масовість партії, проти намагань звести партію до, напів - есерівського типу, боєвої організації. Зовсім друге повинно бути відношення партії до саботажівських і терористичних теорій кучки інтелігентів, зовсім же инше до справді виростаючих зі стихійного руху мас, форм боротьби.

Не засуджуючи підпалів, як революційного середника боротьби мас, ми одначе не кидаємо клича «підпалюйте», ми кидаємо инші кличі: «не платити податків», «творіть самооборону та бороніться активно проти екзекуцій», «не винокуйте жодних по-

винностей» і т. п., бо ці кличі піднімають рух на вищий рівень, розвивають його, втягають безпосередньо в чин всю масу.

Помилки, що їх допустилась партія, підходячи неслушно до актів підпалів, були скоро виправлені, і в цілому, повторяєм, по відношенні до розгортаючихся подій партія заняла слушне становище. Тим більш рішуче і гостро ми повинні засудити пассивність, що її проявила наша партійна організація в стихійному рухові селянських мас. Маючи, в основному, правильну лінію, ми на практиці не вивязались із своїх завдань, як авангард, як керівник селянських мас. Тут партія на практиці показала, що вона недооцінює ролі селянського і національно-визвольного руху. Ми не зуміли змобілізувати працюючу масу міста для підтримки селянського руху, для боротьби проти карних експедицій. Ні одного політичного страйку солідарности, ні одного робітничого комітету допомоги, ні одного, хоч би й незначного робітничого виступу в місті, — оце негативний білянс цілої кампанії. Ми не звязались з селянськими масами, що кервавились в боротьбі з карними експедиціями, ми дуже часто не знали навіть що саме діється по селах. В цих районах, де наші впливи були значні (Равщина) ми не зробили нічого для того, щоби зорганізувати відпір карних експедицій. Наша партія оказалась організаційно зовсім не підготованою до роботи серед широких мас в період майже громадянської війни, — ми оказались спаралізованими в наслідок нашої неприспосібленостм до бойової ситуації. Першої, високої хвилі революційного національного визвольного руху народніх мас, ми не зуміли захопити під наші впливи, ми оказались позаду цього руху.

Вправді ми маємо в останньому часі зріст активности партії в боротьбі проти окупації, що виявилося в демонстрації 1-го Листопада у Львові, в ряді демонстрацій по селах, но це ще більш підтверджує, що на першому етапі боротьби, в момент хвилі підпалів і карних експедицій, партія не проявила належної ініціятиви та активности.

Зі всією рішучістю ми повинні признати, що в подіях, які розвернулись, наша партія не зложила іспиту як керовник революційного руху, як авангард в національно-визвольному і селянському рухові. Ця наука повинна ввійти глибоко в свідомість

всієї партійної маси, вона повинна служити тріважним сигналом для провірки і перебудови всієї нашої портійної роботи, для найбільш безпощадної, найширшої самокритики всіх слабих сторінок нашої партійної роботи. Ми мусимо скоро і рішуче направити всі наші недомагання, підняти активність та боєздатність партії. Мусимо зробити різкий та рішучий поворот, бо рух не чекає, революційна ситуація розвертається все бистрійш, а партія може оказатися знов непідготованою до рішучих, остаточних боїв. *В процесі дальшої* боротьби проти фашистівської диктатури, ми, на ходу, повинні направити всі недостачі і помилки, мусимо вирівнати діспропорцію між політичною лінією а практичною роботою партії, діспропорцію, що приняла загрозливі розміри.

У нас було богато добрих і гарних рішень відносно всіх ділянок нашої роботи, ми мусимо провірити, чи богато з цього, що ми ухвалили, проводиться в життя, чи рішення партії не остаються тільки на папері? Ми мусидо провести найточнійшу контролю виконання ухвал і найсуворійшу відновідальність за невиконання, за пасивність, за боягузство, за розхлябаність по відношенні до партійних повинностей.

Одною з основних причин нашої слабости в сучасних подіях є наша відірваність від села, від повсякденної боротьби селянських мас. Наша партія осягнула значні здобутки в страйковій боротьбі рільних робітників в 1928 р., і частково в 1929 р., — могутні страйки, що проходили на Зах. Україні, знаходились в основному під нашими впливами. Но ми не зуміли закріпити за собою цих досягнень, розвернувши, на їх підставі, широку боротьбу за землю без викупу, проти податкових тягарів, проти шарварків, проти фашистівської комасації. Наша відсталість на селі виявилась найбільш яскраво в невдачі страйкової акції в 1930 р. Наші організації покладали надто великі надії на стихійність страйків, вони вважали, що вистарчить кинути страйкові кличі партії, а в той час положення ускладнилось, скріплений терор, аграрна криза, вимагали від партії більших зусиль, сильної повязанности нашої страйкової акції з акцією протиподатковою, з антикомасаційною боротьбою селянства. Те, що в 1930 р., при більш розвинутій революційній ситуації, при більшому напруженні всього руху, при міцнійшому насиченні елементами громадянської війни, по Сяноку, Любичі, Грубешові, ми

маємо більш гострі щодо своїх проявів, но меньш організовані, меньш розвернуті форми боротьби, — свідчить само собою в достатній мірі про слабість субєктивного фактора — нашої партії — і масових революційних організацій — на селі.

Останні події виказали теж нашу слабість і в місті, слабий доступ партії в масу промислового пролєтаріяту в найтовій кітловині, в промислі у Львові і других містах.

Вкінці дуже яскраво виявилась слабість роботи нашого Комсомолу в місті і на селі і головно серед шкільної молоді, що принимала велику участь в рухові.

IV.

Вибух революційного руху українських працюючих мас, жорстокий терор польського фашизму, підсумки двохмісячної гульби карних експедицій внесли низку суттєвих змін в ситуацію на Зах. Україні.

Ми повинні відповісти на три основні питання:

1) що відбувається зараз в масах після «пацифікації»?

2) Які зміни відбулись в політиці польського фашизму на Зах. Україні?

3) Які перегруповання відбулись в таборі української буржуазії?

Без сумніву звірства карних загонів, вбивство десятків селян, арешти і побиття тисяч, в першу чергу активу, повинні ослабити зовнішні прояви революційного руху. Одначе найближча перспектива на новий революційний вибух, на нову хвилю піднесення, на більш високу ступінь, більш масову. Об'єктивні передумови, що викликали в вересні та жовтні нову хвилю підпалів продовжують діяти з зростаючою силою. Карні експедиції зруйнували сотні сіл, в наслідок їх ще більш посилився гніт фашистівської окупації. Криза у всій країні продовжує загострюватись. Революційний процес у всій Польщі, найбільш гострим моментом якого був виступ українського села, швидко розвивається. В містах наростає хвиля економічних боїв (Сянок, Польна, Калуш, Стебник).

Наявні всі об'єктивні передумови загострення боротьби широких мас, — рух в цілому не придушений. Революційний наступ у всій Польщі утворює грунт для нового розгортання сил на Західній Україні. Маса сприймає науку карних експедицій, на власному досвіді усвідомлює, що єдиний шлях боротьби — це збройна боротьба проти фашизму. Зростає ненависть мас, накопичуються нові сили. Одним з проявів процесів, що відбуваються в масах, є масовий перехід цілих сіл, де монополістами були радикали, на бік антифашистівського бльоку, низка антифашистівських виборчих комітетів, там де раніш антифашистівський бльок не отримав ні одного голосу (низка сіл Самбірщини). Одначе рух, що його бачимо серед низовиків радикальної партії, являється поки що симптомом. Пассивність нашої партії в сучасних подіях облегшила ундо-радикальному бльокові, як це виказали вибори, закріпити свій вплив, переловити, на певний час, революційні настрої мас.

Зріст опору робітничої кляси проти загостреного наступу капіталу, обурення селянської бідноти, революціонізування широких шарів дрібної буржуазії і працюючої інтеліганції, викриття буржуазних українських партій, що виступили єдиним фронтом з польським фашизмом—ось основні риси ситуації, на яких партія повинна будувати свою тактику на найблизчий період. Об'єктивні умови створюють для партії широкі можливости пролізти в гущу мас, закріпитись політично і організаційно, підняти маси на боротьбу.

В чому зміна фашистівської політики в українських питаннях?

Окупаційний, кольоніяльний характер польської політики на ЗУ виступає зараз з величезною силою, чим коли б то було. Маневри пілсудчини, що прикривали її кольоніяльну політику, за допомогою дрібних уступок і «великих» фраз про «незалежну Україну» викрили себе цілковито. В обличчю революційного національно-визвольного руху пілсудчина перейшла до гострого курсу, до посилення польонізації. Стамировський і Сухенек прийняли навіть термінольогію ендеків, — слово — українець, — яким дотепер користувалась санація названо антидержавним. Всі теревені про автономію відкинуті, орган краківської санації «ЧАС» вимагає ліквідації українських шкіл, кооперативів і

инших установ. Уряд в основному домагання «ЧАСу» реалізує. Замкнення всіх українських культурно-освітніх товариств, «Лугів», «Пластів», «Просвіт» шкіл і т. п. — це конкретні прояви нового етапу польонізації. В загостренню окупаційного режиму сходяться всі фракції фашистівського табору: санація, центролів і ендеки — всім їм однаково дорогі інтереси польського імперіялізму на Західній Україні. В період найбільш гострого тертя ми бачимо єдині національні польські комітети самозахисту.

Польський фашизм зі всією силою б'є по українським працюючим масами, він намагається в крові здушити цей рух. Він одночасно використовує положення для того, щоб провести більший натиск на українську буржуазію, щоб бути рішаючою стороною в тертях. Польський фашизм дає більш низьку ціну у формі всяких поступок і т. п., за підтримку окупації. Українська буржуазія має зараз можливости виторговувати для себе кращі умови в союзі. Але це зовсім не є відмовою польської буржуазії від союзника — української буржуазії, від стремлінь цей союз зміцнити.

Помилкою було б порівнювати теперішню політику Польщі, по відношенню до української буржуазії з політикою Грабського. Перш за все ми маємо ріжні епохи. Ми тоді мали «*угоду*» *польської і української* буржуазії, а зараз ми маємо *фашистівське зрощування*, яке є найбільш істотним моментом у відношеннях поміж польською і українською буржуазією.

Іза часів Грабського польський уряд договорювався з українською буржуазією, але суть цієї «договоренности» була инша. Твердження, що за Грабського не було підтримки українською буржуазією і уступок Польщі для української буржуазії, що зараз союз поміж польською і українською буржуазією зірваний, є скочуванням до признання революційної ролі української буржуазії 1929-го року і тепер. Також помилкою було б заперечувати тертя між польським і українським фашизмом. Це була б недооцінка окупаційного характеру польського панування на Західній Україні і недооцінка глибини господарчої і політичної кризи, та загостреного тертя.

Українську буржуазію зіпхнули на гіршу позицію, для неї настають більш тяжкі часи, але її союз з польським фашизмом, за умов посилення кольоніяльної польської політики, залиша-

ється непорушним, зміцнюється в обличчю революційної небезпеки підготовки війни. Українська буржуазія відразу виступила проти революційної боротьби селянства. Вона поспішила устами своїх вождів Левицьких, Шептицьких, Галущинських та в маніфесті бльоку УНДО, радикалів та УСДП заявити у весь голос, що вона проти руху, що вона на боці польського фашизму.

До боротьби проти спільного ворога — комунізму, проти СРСР закликають вожді української буржуазії в той час, коли по всій Зах. Україні ллється кров мордованих, карними загонами, українських селян. Свою лепту вносять і недобитки шумськістів, загострюючи атаки проти партії, при чому частина їх — Чучмай, Бздель і инші відкрито переходять до фашистівського табору.

До якого цинізму дійшли вожді української буржуазії свідчить стаття Галущинського в «Діло», де він закликає польське правосуддя до розправи з «крамольниками», які викинули портрет президента Мосціцького на вулицю.

Процеси швидкої концентрації сил польського та українського фашизму для боротьби з спільною небезпекою привели до внутрішніх перегрупувань політичних партій на Зах. Україні. Послаблення УНДО, утворення УКПН і Українського Католицького Союзу, зріст активности москальофілів — ось прояви цього процесу. УНДО занадто було замішано в політику торгів, елементом яких було УВО і германофільські відтінки. Воно тому в новій ситуації не змогло в потрібній мірі бути зовнішнім виявом повної льояльности що до польської окупації, і політики прискореного зрощування укр. і польського фашизму. Цю лінію виражає Українська Католицька Народня Партія, яка вийшла з лону УНДО, яка на всі сто відсотків декларує свою відданість польській державі.

Утворений Шептицьким Український Католицький Союз повинен прикрити повну зраду української буржуазії, маскуючись хоч і слабими опозиційними відтінками, для збереження впливу в масах.

Проявом консолідації сил української контр-революції являється теж значне зближення українських національних буржуазних партій з москальофілями.

Пассивність нашої партії в останніх подіях облегшила українській буржуазії скрити перед масами процес прискореного зрощування з польським фашизмом.

Отримання ундо-радикальним бльоком поважного числа голосів при останніх виборах, свідчить про те, що їм вдалося переловити революційні настрої мас і частково замаскувати свою ролю союзника польської окупації.

Різко визначились клясові табори на Західній Україні: з одного боку маси, які борються — з другого, польська окупація та її союзники. У вогні революційної боротьби відбувається швидке назрівання свідомости мас і викриття всіх буржуазних, фашистівських партій, які виступили єдиним фронтом проти революційних мас.

Об'єктивні умови революційного процесу, що все загострюється, дають КПЗУ широкі можливости завоювати більшість мас і повести їх на штурм фашистівської диктатури за соціяльне і національне визволення.

Партія наша є єдиною партією, яка бореться за клясові і національні інтереси широких народніх мас Західної України. Її історичне завдання охопити цей широкий рух, організувати його, стати на чолі його.

Ніколи не було ще так ясним, що революція на Зах. Україні може перемогти, лише, як революція у всій Польщі. Прищепити це до свідомости мас, повязати їхню боротьбу з боротьбою польського пролетаріяту та працюючого селянства — ось історичне завдання нашої партії.

Стати на чолі селянського і національного руху, повязати його з клясовою боротьбою міського пролетаріяту — ось друге завдання.

Партія повинна проникнути в гущу селянських мас, підняти їх боротьбу на більш високий, організований рівень, розгорнути антиподаткову кампанію, організуючи відмову від плачення податків, організуючи масову селянську самооборону проти терору. Партія повинна ініціювати і керувати щоденною боротьбою селянства через органи одноцілого фронту на селі.

Посилання робітничих делегацій на село, селянських до робітників, комітети боротьби проти терору в селі і місті — ось одно з організаційних завдань партії.

Ми повинні охопити нашим впливом широкі маси дрібної буржуазії і особливо молоді, яка бореться з польською окупацією, показати їм на прикладах, що ми є єдиною партією, що бореться на національне визволення, за самовизначення Зах. України і приєднання до УСРР.

Наш клич «геть з пануванням обшарників, банкірів, фабрикантів і куркулів» — повинен змобілізувати під прапори КПЗУ все дійсно революційне, все — що ненавидить фашистівську диктатуру. Ми повинні глибше увійти в маси, завоювати робітників великих підприємств, залізниць, завоювати фільварки і село, завоювати студентську молодь.

Це ми зможемо зробити лише тоді, коли докажемо масам, що ми уміємо організувати і керувати їхньою боротьбою на прикладах їх щоденної боротьби проти капіталістичної експлоатації і гніту, проти безробіття, редукцій, раціоналізації, пониження зарплатні, проти конкретних проявів окупаційної політики, проти фашистівської політики на селі, проти польонізації.

Ситуація вимагає максимальної чуйности, реагування на кожну політичну подію, боротьби за вулицю, масовими політичними страйками. Треба посилити пропаганду генерального страйку та збройного повстання, боротьбу проти підготовки війни проти СРСР. Розгортання масової самооборони і підготовка кадрів збройного повстання стоять на денному порядку нашої партії.

Партія зможе виконати свою ролю тільки тоді, коли кожна партійна організація, кожен член партії буде для мас прикладом активности, самовідданости та рішучости.

Г. Генриковський

V КОНГРЕС ЧЕРВОНОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ ПРОФСПІЛОК

I

V Конгрес Профінтерну, скликаний в час 10-річного ювілею Червоного Інтернаціоналу Профспілок, задемонстрував одностайність і загартованість революційного професійного руху в цілому світі. Всякі Вальхери, Гайси Ендерлі і Ловстони, які на історичному IV Конгресі боролись проти лінії Профінтерну, перейшли до табору ворога, здемаскували, викрили себе, як агентів соціял-фашизму в наших лавах. Разом з ними зникли з керівних інстанцій революційного профспілкового руху ті всі примиренці, які каркали, що ухвали IV Конгресу, що лінія на самостійне керовництво щоденною боротьбою робітничої кляси допровадить комуністичний рух до катастрофи.

Розвиток подій в останніх двох роках підтвердив в усій широчині революційні перспективи, накреслені на IV Конгресі 1928-го року. Характерні риси третього періоду повоєнного розвитку капіталізму, які в той час виявлялись щойно в зачатковому стані — в наступних роках розвинулись в цілій повноті.

V Конгрес зібрався в хвилі, коли капіталістичний світ був потрясений конвульсією тяжкої господарчої кризи. Крах на Нюйоркській біржі ще більш виявив гнилий, пливний характер капіталістичної стабілізації, зокрема в Америці, в країні т. зв. «проспеоіти». Господарча криза допровадила в богатьох країнах до поважної політичної кризи. Розвиток подій в Польщі та в Німеччині свідчив про те, що в обидвох цих країнах, в швидному темпі, наростають елєменти революційної ситуації. В кольоніях і напівкольоніях антиімперіялістичний рух порушив багатомільйонові маси. Що раз міцнійше уявняється в цьому рухові гегемонія пролєтаріяту.

Яка ж глибока прірва відділює бурхливу, революційну дійсність від цієї панікерської, реформістичної перспективи, яку на IV Конгресі розвивали панове Вальхери і яку свіжо розвинув Конгрес Амстердамського Інтернаціоналу.

Цей конгрес, що відбувся останньо в Штокгольмі був приміром слушности оцінки ролі соціял-фашизму, даної Комінтерном і Профінтерном. Конгрес цей, що складався з реформістичних профспілкових бонців, був одностаний в тому випадку, коли йшло про усталення ідеольогічної та організаційної лінії поступовання як мають вони облегшити капіталістам перепровадження мордерчої копіталістичної раціоналізації, заламування робітничих боїв, пониження і так вже голодної платні робітників, боротьби з наростаючою революційною хвилею, а передовсім боротьби з революційним профспілковим рухом, прокладування шляху явної диктатури буржуазії-фашизмові, і приготування імперіялістичної війни проти СРСР. Ренегати і примиренці заперечували можливість офензивної боротьби, жадали капітуляції перед реформізмом, та плентання в його хвості. Зараз по Конгресі само життя виказало, як слушно Конгрес оцінив ситуацію. Страйк докарів в Гамбургу, антильокавтова боротьба в Рурі, загальний страйк в Лодзі, страйкова боротьба в Бомбаю були це могутні громи, що свідчили про наступаючу, все більш зростаючу революційну хвилю. Справді 1929 року напруження страйкової боротьби послабло, але боротьба ця була надзвичайно впертою, довготривалою, завзятою. Господарча криза створила нову ситуацію. Мимо масових редукцій, мимо все зростаючого безробіття — страйкове напняття 1930-го року не тільки не послабло, але навпаки надзивайно посилилось. Ми є знову свідками великих масових рухів: боротьба англійських текстильників, акція проти погіршення робітничого законодавства у Франції, геройська боротьба гірників в ГансФельді, страйки в Рурі, і накінець великий страйк автомобілістів у Флінт в Зєдинених Штатах. Страйки ці мають величезне *засадниче* значіння. Вони опрокидують опортуністичні концепції правиці, що в часі господарчої кризи, массового безробіття і редукцій страйки є неможливі.

Досвід цієї боротьби виказав рівно ж помилковість поглядів, які утотожнюють робітників, що є в соціял-фашистівських профспілках і що йдуть за соціял-фашизмом — з апаратом соціял-фашистівських профспілкових організацій (Меркер).

Страйки останніх двох років підтвердили отже в цілій широчині тактичну лінію, накреслену IV Конгресом. Самостійне керовництво щоденною боротьбою пролетаріяту, піднесення цієї боротьби на вищий рівень, скеровуючи її своїм вістрям проти панування буржуазії, опертя цього керовництва на найширшому одноцілому фронті з низу, невблагана боротьба проти фашизму і соціял-фашизму і проти всяких опортуністичних вагань ці вказівки IV Конгресу причинились до цього бурхливого розвитку революційного руху, свідками якого ми є в останньому періоді на терені Німеччини.

Вказівки ці причинились також до поширення впливів Профінтерну на нові частини світу (Латинська Америка, Індія, Індохіна, Північна і Південна Африка).

V Конгрес підвів підсумки досвіду великих масових боїв останніх двох років, піддаючи їх грунтовній та всебічній критичній аналізі. Це був Конгрес справжньої революційної самокритики під знаком боротьби на два фронти — проти найнебезпечнійшого, в даний момент, правого ухилу та проти всяких ультралівих і сектантських тенденцій. В якій мірі революційний профспілковий рух виконав ухвали IV Конгресу Червоного Профінтерну, що належить вчинити, щоб приспішити здобуття більшости робітничої кляси, щоб революційний професійний рух міг виконати ці великі завдання, які швидко наростаюча революційна хвиля ставить перед ним — оце були найважливійші завдання, які стали перед V Конгресом Профінтерну.

Конгрес, з надзвичайною увагою, вислухав справоздання з діяльности профспілок в Радянських Республіках. Делегати капіталістичних країн, які безпосередньо відчувають зіпхані на плечі працюючих мас тягарі все поширюючої і поглиблюючої кризи капіталістичного господарства, з величезним ентузіазмом сприймали дані про незмірно швидкий зріст соціялістичного господарства в Радянському Союзі. Перепроваджувана цілим фронтом офензива під керовництвом ВКПб, офензива на рештки

позиції капіталізму, в якій найактивнійшу участь приймають радянські профспілки, викликує захоплення, ентузіязм працюючих мас цілого світу і прищеплює в їх свідомість, що справа будівництва соціялістичного господарства в Радянському Союзі є справою працюючих мас капіталістичного світу. Конгрес привітав з признанням усунення давнійшого опортуністичного керовництва радянських професійних спілок і поставлення на його місце нового керовництва, яке дає цілковиту гарантію інтензивної участи профспілок в соціялістичному будівництві і зміцненню революційного звязку радянських професійних спілок з цілим міжнароднім революційним профспілковим рухом.

Делегати всіх країн зазначили, що СРСР є батьківщиною працюючих цілого світу і що світова робітнича кляса зуміє дати належну відсіч ворогам Радянського Союзу, що готують напад на СРСР.

II

Досвід всіх боїв в часі між IV а V Конгресом Профінтерну виказали, що в роботі революційного професійного руху переважають ще елементи агітації і пропаганди над елементами організації да справжнього керовництва боями.

Найважливійші і найбільш типові помилки і браки в страйковій тактиці були слідуючі:

1) Революційний професійний рух, будучи недостатньо звязаний з масами на фабриці і не знаючи тому достатньо тих болячок, які порушували робітничі лави, в багатьох випадках плентався в хвості мас, які стихійно виступали до страйку.

2) Найважливійша причина поразок, яких зазнав революційний рух в низці страйків, був професійний легалізм і опортуністичні ілюзії, що соціял-фашизм може, або хоче, боротись за робітничі інтереси.

3) Соціял-фашизмові удавалось придушити низку страйків, зорганізованих революційним професійним рухом, найчастійше тому, що комуністи не уміли, для попертя цих страйків, змобілізувати робітників инших галузів промислу, зглядно инших осередків.

4) Недооцінка тактики одноцілого фронту знизу в організації і керуванню боротьбою виявлялось в слабому оперті створюваних з нашої ініціятиви, комітетів боротьби, на найширших масах, що заінтересовані в страйку робітників, невміння підійти до низових робітників, що йдуть за соціял-фашистівською бюрократією, невміння систематичного конфронтовання зрадницьких провідників з масами.

Крім цього належить підкреслити, що найважнійшою болячкою, яка виявилась в страйках, керованих комуністами й революційними профспілками, є часте їх наставлення тільки на оборонну боротьбу. З цієї наскрізь опортуністичної предпосилки виникає наставлення на стихійність, на те, що маси вийдуть на вулицю, а ми в той час щойно захопимо керовництво і допровадимо боротьбу до кінця. Наставлення на виключну оборонну боротьбу, невисування офензивних домагань (підвишки, 7-годинного дня праці, конкретних антираціоналізаційних жадань) — провадить неухильно до поразки.

До поразки провадить рівнож невміння піднести економічну боротьбу на вищий рівень, та нездібність повязування її з політичними гаслами. Конгрес зробив з дотеперішніх досвідів ось які висновки:

«Наші завдання не полягають на тому, щоби *кожну* економічну боротьбу перетворити в політичну (це є неможливе, а в практиці такого рода тенденції могли б тільки пошкодити рухові), але ходить передовсім про те, щоби розпочатий страйк ще більш посилити, піднести його на вищий рівень при помочі поширення програму боротьби такими політичними гаслами, які стоять в явному, зрозумілому для робітників, звязку з перебігом даного страйку, або теж з висуненими економічними жаданнями».

Надзвичайно цінні, головно для нашого краю є вказівки Конгресу в справі політичних страйків:

«Чисто економічні страйки можуть бути перепровадженi з успіхом в повязанню зі справами особливо актуальними, що живо обходять робітницу клясу, або теж в звязку з такими новими атаками клясового ворога, які викликали б велике обурення в широких масах пролєтарія-

ту. Такі страйки є найчаснійше страйками протестаційними під виключно, або теж переважно, холітичними гаслами... Такі страйки можуть в практиці — залежно від конкретних умов, тривати коротше або довше, можуть охопити цілий край або також окремі округи, осередки, а навіть окремі фабрики».

Конгрес зажадав від революційного професійного руху зміни дотеперішніх методів в приготуванню економічних боїв. Практична і організаційна резолюція конгресу дають окремі вказівки, як належить мобілізувати робітничу клясу до наступних великих, масових, боїв. Перед такими боями стоять Німеччина, Польща, Сполучені Штати, Франція. В вогні боротьби стоїть пролєтаріят Китаю, Індії, Індокитаю. Революційний професійний рух буде тоді керувати цими боями, коли посилить свою самодіяльність, ініціятиву, посилить свою керуючу ролю. Коли грунтовно буде приготовляти боротьбу, добре оцінить власні сили і свого ворога, підбере вдалий момент для наступу, коли зуміє тоді, коли конечним є відступ — в відповідній хвилі цей відступ провести, щоби зібрати сили до нової боротьби.

III

Зміцнення керуючої ролі революційного профспілкового руху в економічних боях пролєтаріяту є неможливе без зміцнення революційних професійних організацій. Реформістичні пережитки в методах праці революційних професійних спілок є найповажнійшою гальмою в їх розвитку. Найчастійше революційні профспілки є оперті на тих самих організаційних засадах що спілки реформістичні. Не маючи безпосереднього опертя на фабриках в постаті фабричних груп, не маючи розбудованої сітки уповноважених в окремих відділах фабрики — спілки мають слабий звязок з масами і слабо відчувають їх настрої і болячки. V Конгрес підкреслив з особливим натиском, що зміна дотеперішніх методів праці революційних профспілок — є першорядним завданням моменту.

Розбудова і усправнення революційних профспілкових організацій може відбуватись лише на грунті максимальної активно-

сти і ініціятиви в боротьбі. Всі опортуністичні твердження, що для зорганізування боротьби належить перш збудувати або поправити організації — являються безумовно реформізмом чистої води. Сучасна, посилена активність мас зорганізованих і незорганізованих робітників створює прекрасні передумови для умасовлення революційних профессійних спілок.

Було би помилкою судити, що наші завдання можуть лише обмежитись до заініціювання боротьби, створення комітетів боротьби і допровадження страйку до перемоги. Кожна економічна акція мусить бути обовязково використана для *сталого* організаційного охоплення тих мас організованих і неорганізованих робітників, які в ході боротьби набрали довіря до нашого керовництва, переконались, що лише ми провадимо боротьбу за поліпшення їхнього життя. Це не значить, очевидно, що переможне закінчення страйку є залежне від того, існує самостійна революційна профспілка, чи теж ні. Але чим ширші маси буде охоплювати *стала* революційна профспілкова організація на фабриці — тим більше гарантій солідного організування боротьби, тим більшими є гарантії її перемоги.

В міру швидкого наростання революційної хвилі, конечність створення сталого організаційного центру для самостійного, революційного керовництва економічною боротьбою стає що раз більше пекучою.

Тому то увага Конгресу скупчилась — поруч завдань страйкової тактики — на питанні професійної лівиці. Дискусія над конкретними формами її організації, характеру, обсяту ділання і завдань, заняла чолове місце як в роботі пленарних засідань, так і в політичній та організаційній комісії. В наслідок грунтовної праці, критичної аналізи досвіду німецької революційної профспілкової опозиції і англійського руху меншости, Конгрес прийняв слідуючий внесок радянської, польської і німецької делегації:

> «В таких країнах як Німеччина, де існує організаційно оформлена професійна опозиція, в Польщі, де вже створена стала підстава для революційної опозиції, належить неорганізованих закликати до вступу і втягнути до лав професійної лівиці. Конгрес стверджує ухвалу революційної

опозиції в Німеччині і в Польщі про скреслення гасла «вступайте до реформістичних спілок», при чому належить як найгострійше поборювати всякі тенденції на перервання праці і самовільний виступ прихильників Профінтерну з реформістичних профспілок. В звязку з що раз більш безличною розламовою практикою реформістичних проводирів і в звязку з все зростаючими між ними протиріччями а широкими робітничими масами прихильники Профінтерну повинні вже зараз косеквентно, свідомо і вперто працювати над організацією і розвитком революційного, професійного руху, для кращого і грунтовного приготування і керування клясовою боротьбою пролетаріяту. Цьому курсові на створення згори до долу самостійних органів революційного профспілкового руху, належить підпорядкувати всю роботу для організаційного обєднання зорганізованих і незорганізованих — передусім в час страйкових боїв — для зактивізування і розвитку професійної лівиці і революційних фабричних комітетів; для цієї мети належить використати всякі організаційні можливості в низових організаціях реформістичних спілок».

Отже як бачимо — Конгрес визнав розбудову широкої професійної лівиці за етап на шляху до створення масового революційного, професійного руху. Політична резолюція накреслює слідуючі організаційні вказівки: «створення фінансової бази (періодичні або неперіодичні складки, або збірки) та реґістрація всіх прихильників лівиці там, де справді існують для того відповідні умови».

Одначе Конгрес перестеріг перед механічним зрозумінням розбудови професійної лівиці:

«Ця організаційна розбудова повинна розвиватись на грунті зактивізування праці прихильників лівиці, на грунті посиленої активности ініціятиви в страйкових боях, на грунті поширення її впливів шляхом оборони робітничих інтересів при заключуванню коллективних умов, підчас економічних конфліктів, шляхом оборони інтересів безробітних».

По цій самій лінії — що V Конгрес Профінтерну — пройшов рівнож V Зїзд КПП. Швидке наростання загально-політичної кризи в Польщі ставить перед нами у всій широчині справу розбудови революційного, професійного руху. З'їзд підкреслив конечність розбудови професійної лівиці знизу до гори, в оперті на фабрики і створення революційних спілок в тих місцевостях, де для цього дозріли умови. Належить при цьому зазначити, що умови для створення революційних спілок, накреслені як V Конгресом Профінтерну, так і партійним З'їздом, повністю відповідають умовам що їх ухвалено на X Пленумі Виконавчого Комітету Комуністичного Інтернаціоналу.

IV

Ставлючи перед польськими і німецькими товаришами велике завдання створення масового революційного професійного руху — Конгрес водночас перестеріг перед спрощуванням його вказівок, перед тими помилками, які постали у нас в Польщі наслідком помилкових ухвал V Пленуму ЦК з 1929 р.

> «Виконання цих завдань — підкреслив Конгрес — в жодній мірі не може спричинитись до послаблення нашої праці в реформістичних спілках, праці, яка має метою виривання робітників зпід впливу соціял-фашистівських проводирів; виконання цих завдань не може рівнож в жодний спосіб виправдати сектантських тенденцій до виступу з реформістичних спілок.

З нашого польського досвіду знаємо найкраще, до чого допроваджує недооцінка праці в реакційних спілках, а перш за все в реформістичних спілках. Занедбання цієї роботи є рівнозначне з віданням досить значних робітничих мас, які йдуть ще за Жулавським і Дашинським, на поталу зрадницької соціял-фашистівської бюрократії, що оперує найбільш вирафінованою псевдореволюційною фрезеольогією. Занедбання цієї роботи найчастійше є виразом опортуністичної недооцінки небезпеки соціял-фашизму. Завданням, профспілкової лівиці є посилення боротьби проти соціял-фашизму не лише на терені фабрик, але й на терені реформістичних профспілок.

Конгрес з усією силою висловився проти тенденцій і поглядів, які замазують небезпеку соціял-фашизму. Підкреслив це т. Лозовський, реферуючи на конгресі поправки польської делегації, прийняті політичною комісією.

«Дуже важну поправку, яка має засадниче і підставове значіння приняли ми в справі взаїмного відношення соціял-фашизму до фашизму. Поскільки це питання провадить дуже часто до всякого рода непорозумінь і поскільки в цьому питанні існує низка неслушних сформулований, ми признали необхідним вставити окремий пункт. Він звучить: «Конгрес пятнує опортуністичні теорії, що соціял-фашизм хоче або може боротись проти фашизму. Рівночасно Конгрес відкидає псевдорадикальний погляд немов би між соціял-фашистами, а фашистами, в їхній профспілковій тактиці і практиці, немає жодних ріжниць. Обидві ці теорії провадять до недооцінки соціял-фашизму, цього найбільш підступного і найбільш небезпечного ворога революційного руху».

Повищі погляди репрезентувала на польському терені група Костржеви і Варського, в тому числі й т. Войткевич, який, як незабаром виявилось, був автором правої, фракційної статті, підписаної псевдонімом Гальма. Погляди т. Войткевича, протирічать ухвалам КІ і Профінтерну і зістали напятновані V З'їздом КПП.

V Конгрес буде мати величезне значіння для розвитку революційного професійного руху. V Конгрес підсумував досвіди двох років, сконкретизував тактичні вказівки, накреслив лінію дальшої розбудови масового революційного професійного руху, вказав дорогу до здобуття більшости робітничої кляси, до перемоги. Перед революційним професійним рухом стоїть нині завдання з більшовицьким размахом перепровадити постанови Конгресу в життя.

Ст.

НОВИЙ ВИСТУП РЕНЕГАТІВ

Коли ще так недавно п. Турянський та його група зложили «капітуляційні» заяви, партія дала цим заявам ось яку оцінку:

«Дальший розклад шумськізму під ударами партії, дальший процес остаточного відходу решток спантеличених мас від ренегатської групи. Обявом цього розкладу, засвідченням цілковитої слушности лінії партії щодо шумськістівських ренегатів є останні заяви — як Турянського, так і Василькова. Ці заяви повинні бути поставлені в тісний звязок з тою цілокупністю маневрів, які супроводжували процес розкладу шумськізму і які скеровані були на ошукання партії та революційного табору, на приспання їх уваги до боротьби проти шумськізму та націоналістичного ренегатства. Тим то, розглядаючи і останні заяви Василькова і Турянського, як ланку в ланцюзі маневрів їхніх, — партія немає жодних підстав вірити цим заявам, які не містять в собі щирого пятнування всієї діяльности ренегатів, не виявляють жодного наміру дійсно боротись проти шумськізму, не мають нічого спільного з тією оцінкою шумськізму, зради і ролі в ній групи Турянського-Василькова, яку дали в свій час КІ, КПП, КПЗУ і КПбУ.

Партія мусить, саме в звязку з цими заявами, посилити боротьбу проти шумськізму та його провідників на ЗУ, викривати маневрову суть і сенс їх заяв — і в жодному разі не розглядати цих заяв по суті, не устосунковуватись до них позитивно, бо поведінка Василькова і Турянського носить всі ознаки маневрування. В стосунку партії до керівників зради, ці заяви нічого не зміняють.

Але ці заяви є маневром не тільки по відношенні до партії, але маневром в стосунку до прибічників шумськістівської групи ЗУ, в стосунку до шумськістівських низів, в лавах яких ростуть тенденції відходу від табору фашизму. Тим то партія повнотою мусить використати ці посунення ренегатських керівників для дальшого і цілковитого розгрому шумськістівських впливів, шум-

ськістівських груп на ЗУ. Партія мусить використати ці маневри керівників для гострого протиставлення їх спантеличеним і політично здезорієнтованим низам — для розбиття їх, для допомоги цим низам одірватись від зрадницької верхівки й соціялфашизму, для позискання кращих пролєтарських елєментів в цих низах для революційного табору.

На цій дорозі, ізолюючи керівників від їх низових прибічників в масах, партія мусить сміливійше розгорнути відповідну роботу щодо шумськістівських — робітничих і бідняцько - селянських насамперед — низів, з метою якнайскорійшої їх політичної ліквідації і розбиття, як груп. Неодміною передумовою цієї роботи мусить бути виразне продовження й посилення боротьби проти шумськізму та проти ренегатської, крутійської верхівки. . .» (З ухвал IV-го Плєнуму).

Від тієї оцінки, що її дала партія на заяви шумськістівської групи Турянського, пройшов щойно короткий час. Але вже цей протяг часу вистарчає вповні для того, щоби доказати цілковиту правильність цих ухвал партії. Вже цей короткий час вистарчив для того, щоби переконати кожного, хто в цьому питанні мав хочби найменші сумніви, що — «капітуляційні» заяви шумськістів, що їхнє «признання поповнених ними помилок» були тільки *звичайним маневром, обрахованим на ошукання партії та власних низів, маневром, що має на меті дальшу оборону шумськістівських позицій, які мають служити їм в дальшій боротьбі проти партії.* Перед нами документи: Жовтневе число «Культури» і «реферат» Карпатського-Турянського про «Нове піднесення революційної хвилі на ЗУ та наші завдання». Обидва ці документи доказують безспірно, *що шумськістівська група з нічого не зрезигнувала, та що вона послідовно дальше йде по лінії зради, по лінії боротьби з партією і Комінтерном.* Вони доказують, що шумськістівська група, перейшовши, — як це слушно оцінила партія — до табору соціял-фашизму, хапається *за щораз підлійші методи в боротьбі проти партії.* Тож не для особи п. Турянського займемося тут цими документами, а для нечисленних, обманутих ним робітників і селян, яким мусимо допомогти «відірватися від зрадницької верхівки і від табору фашизму та соціялфешизму» (ухв. IV-го Плєнуму) зпоміж яких мусимо здобути «кращі пролєтарські елєменти для революційного табору».

Щоб сказати це на початку: на 32 сторінки органу, що на протязі 3-ох років відкрито намагався затроювати зах.-українські працюючі маси отруєю буржуазного націоналізму, а сьогодня обманчиво ніби то від нього відпекується, — «критиці» шумськізму присвячено цілих... три сторінки. В десяти-сторінковому «рефераті» людини, що від чотирох років, намагається під прапорами шумськізму розбивати революційний рух ЗУ — заледви кілька віршів! Решта-ж присвячена безмежній масі нападів, видумок та брехні на цих, що від самого початку боряться проти шумськізму, що їх рішучий натиск примусив п. Турянського закинути бодай «про людське око» «блуканини по шумськістівських манівцях» (яке делікатне окреслення затроювання робітничих рядів буржуазним націоналізмом та спроби розбиття революційного табору!).

Це *вирахування* — це не звичайна собі аритметична забавка. В ньому криється вся *суть* терепішньої політики шумськістівських банкротів, політики, що має на меті втримати при зрадницьких провідниках рештки їхніх робітничо-селянських низів, посіяти серед працюючих мас смуту і недовірря до партійного керівництва, до самої партії, та керованого нею революційного табору. Цьому завданню служать зібрані, а де треба то й фальшовані повиривані зі змісту і контексту «цитати» з поодиноких партійних видавництв*). Цьому служать виссані з пальця, а гідні «Іллюстрораного Курєра Цодзєнного» «ревеляції» про «атмосферу перегонів та переплювування, лайки і демагогії» («Культура» стор. 23), «фракційних спорах» внутрі партії та її керівництва. Цьому завданню служить теж нікчемна гра послуговуванням іменами Путька і Хама, гра, що намагається підсунути читачеві в вирафінований спосіб враження, немов-би зрадник Путько, компаніон Бзделя, це бувший провідник рільних страйків на Равщині, посол Роб.-Сел. Єдности з Волині, що москальофіл Хам з Жовківщини — це посол „Сельробу" Єдности». Тій цілі служить теж старанно дібрана коллекція всіх провокаторів і шпіцлів, що

---

*) Заставлення окремих помилок поодиноких членів і робітників КПЗУ, помилок, що їх партія скритикувала і виправила, ще заки п. Турянський довідався про них з партійних резолюцій.

їх наслала до революційних рядів польська дефензива та українська буржуазія, від Винника до Бзделя включно. І може вистарчило-б це тільки зазначити і перейти до порядку денного, *коли-би не політичний сенс тієї цілої смердячої коллекції.*

Збірка фалшивих і правдивих «цитатів», панове шпіцлі і провокатори потрібні є панам Турянським для того, щоби замазати, утопити в них засадничий зміст боротьби поміж шумськістівською групою а партією, *боротьби за ліквідацію шумськізму на Зах. Україні.*

Про що розходилось в розлам КПЗУ, пане Турянський? Про відношення до Винника і Бзделя, які тоді йшли з вами, про ненаписані ще тоді ті чи инші «цитати», чи теж про відношення до Радянської України і до тієї нагінки на політику КПбУ, про цю націоналістичну політику на ЗУ, яку провадили ви і ваші приятелі? Про що розходилось в розламі в Сель-Робі? Чи становив шумськізм на Зах. Україні *плятформу* боротьби проти партії, *плятформу* відходження від революційного руху всіх дрібноміщанських, улягаючих натискові клясового ворога, переходячих до фашистівського табору елементів, чи теж ні.

Партія не дозволить шумськістівській групі ухилятись від відповіді на ці питання, не дозволить Турянському замазати факту, *що він та його група від чотирох років протиставляють слушній лінії партії свою, зрадницьку, націоналістичну лінію, лінію шумськізму.* А коли «вчений марксіст» Турянський заявляє, що Чучмай і Козицький «в імя своїх особистих інтересів» виступають в одноцілому фронті з УНДО до боротьби з революційним табором, то він ще раз доводить, що всі його заяви це маневр, це пусті, нещирі слова, що дотепер *не перепровадив він дійсної, а не лише словесної критики шумськізму. Бо одностайний з українською буржуазією фронт, це не «особистий інтерес» Чучмая і Козицького, але передусім відкрита реалізація лінії націоналістичного ухилу, лінії шумськістівської зради, лінії п. Турянського.* П. Турянський не може перед своїми низами признатись до так явної зради, *зменшує* принаймні ролю Козицького і Чучмая до особистого шкурництва, намагається їх заховати в повіні Бзделів і Винників, «цитаток» та сфалшованих закидів.

П. Турянський відчуває добре ідеольогічну слабість своїх позицій (про організаційний розпад шумськістівських зрадників

знає кожен). Але саме тому п. Турянський намагається «зміцнити» свою позицію. Протягом двох місяців, після своєї «капітуляційної» заяви, п. Турянський переходить до нової напасти на лінію партії та її керівництва.

РЕНЕГАТ ХОЧЕ ОЧЕРНИТИ ЛІНІЮ ПАРТІЇ

«. . . . Вистарчить поверховно приглянутись от хоч би до постанов III-го зїзду, а зразу видно кожному, що зїзд цей . . . не лише не заасекурував Роблівиці перед натиском дрібно - міщанської стихії, але сам опинився в її тисках, поповнюючи, в ряді основних питань, яскраві опортуністичні ухили.

Постанови III зїзду зовсім не аналізують сучасного перегруповання клясових сил в зах.-українському суспільстві, зовсім не аналізують клясової основи т. зв. «всеукраїнства» української буржуазії» («Культура», стор. 15).

«. . . III зїзд заломав нашу лінію в питанню здобуття мас, даючи Роб. лівиці цілком неправильні тактичні наставлення, в результаті чого, ми маємо до нинішнього дня безустанні зигзаки і вагання: між правими та «лівими» опортуністичними скрайностями» («Культура», стор. 19).

«. . . оборона III зїздом лідерів правого ухилу в ВКПб, Бухаріна і Рикова . . .» («Культура», стор. 20).

Очевидно — смішним було би удаватись до дискусії з «вождьом збанкротованої групи», який утримує при собі останні рештки своїх — скажемо«мас», чи дійсно III зїзд «заломав нашу лінію в питанню здобуття мас», або спростовувати брехливе твердження про «оборону III зїздом Бухаріна та Рикова».

Кожний партійний рядовик, наймолодший комсомолець знає прекрасно, що в тих зливах жовчі п. Турянського немає ані *слова правди*, що зїзд дав докладну аналізу соціяльних пересунень і змін на Зах. Україні, напятнував — правий ухил в Комінтерні і в СРСР, дав партії слушне більшовицьке наставлення на здобуття мас. І коли ми зацитували тут погляди «Культури», то не для того, щоб боронити III зїзд перед Турянським (така оборона була би цілковито зайва), а також не для того, щоб з ним полемізувати (з ворогом партії не дискутується. а бється його). але щоб

їх напятнувати, щоб документами ствердити, що «*капітуляція*» *Турянського* і його групи, була новим ошуканчим маневром, що Турянський бореться і далі проти партії, змінивши лише зовнішню вивіску.

Виходячи з такої ренегацької оцінки лінії партії від розламу 1928 р. п. Турянський мусить відповідно по ренегацьки оцінити і нинішній стан партії і революційного руху.

РЕНЕГАТ ХОЧЕ СІЯТИ ДЕФЕТИЗМ І ПАНІКЕРСТВО

«.... Партія замість поглибити свої впливи ... ці впливи тратить на користь українського буржуазного табору. (Реферат Карпацького ст. 4). «Робітничо-селянський бльок ... не то що не відвойовує тих мас, які йдуть за соціял-угодою, але сам тратить свої власні маси на користь таких партій, як УНДО, РНО, УСРП і УСДП («Культура», стор. 4).

«... Зрада за зрадою проїдає сельроб єдностеві ряди...» («Культура», стор. 30).

Отце оцінка Турянського сучасної ситуації партії. Що там революційний підйом мас, що там сяноцька демонстрація! КПЗУ викинула на смітник Турянського разом з його націоналістичним псевдо «марксізмом», КПЗУ обходиться без Турянськоого, — значить КПЗУ мусить розпадатись. П. Турянському здається, що стан партії є як раз той самий, як стан його власної групи, де пару його прибічників становлять досить чисельне зібрання для вислухування «реферату» «вождя». А щоб усправедливити цю оцінку хапається п. Турянський, як всякий зрадник, звичайних фальшувань і політичних видумок.

Так у нього рільні страйки 1928 і 1929 р.р. це стихійна боротьба мас, яку партійне керовництво лише «розпилювало та ограничувало до окремих повітів а то й сіл...» (реферат, стор. 2).

Коли-б припустити у п. Турянського добру волю (очевидно — цілковито помилкова думка), то такі твердження пояснювати можна хіба тим, що п. Турянський і його група, кандидуюча тепер на гегемона зах.-української революції стала цілковито поза бортом того руху (вибатче, в Верхраті, Равського повіту появився в часі страйків раз п. посол Волинець, щоб цькувати проти керов-

ництва страйку і приготувати ґрунт для нинішньої бзделівщини). Очевидно у п. Турянського це свідоме *ошуканство, яке має на меті прикрити страйколомство його групи, очернити партію, яка організувала рільні страйки, весь час боролась за обєднання їх в загальний страйк рільних робітників Зах. України.*

Але найганебнійшим є слідуюче твердження «реферату» Карпацького «. . . КПЗУ, замість стати на чолі цього руху (революц. рух на зах.-українському селі 1930 р.), скерувати його на шлях боротьби за пролетарську диктатуру, дальше придержується становища, що зараз на ЗУ боряться два фашизми: український і польський» і тому «наша хата з краю» (реферат, стор. 17). Кожен член партії знає, що ціла партія з своїм ЦК з місця, міцно аж до організаційних висновків включно, ударила по Станиславскій організації, яка висловила цей погляд. Кожен член партії знає, що це *брехня*, загально відома брехня. Але п. Турянський бреше, бо він ворог партії, бо він ворог, який розпучливо шукає слабих місьць, куди-б міг ще добратись *).

Отже, тому всі трудноші партії використує, щоб цькувати, щоб цькувати, щоб намагатись сіяти в партії дефетизм, панікерство і сумніви.

Тому обкидає наклепами ЦК КПЗУ, закидаючи йому, що ледви думає над тим, що пише та говорить» («Культура», стор. 3, о «поборниках» Турянського, закидаючи партії безділля та пасивність, реферат, стор. 10). Очевидно, наклепи ці є занадто низькі, щоб на них давати відповідь, ми їх цитуємо тільки для того, щоб схарактеризувати відношення Турянського до цих, котрих він в другому місці своєї писанини має сміливість назвати «*своїм*, рухом, *своєю* партією, *своїм* керовництвом» («Культура», стор. 8), його відношення до партії, за прийняття до якої просився ще так недавно. На це є тільки одна відповідь — *напятнувати!*

При такому відношенню до політичної лінії та керовництва партії не може бути очевидно мови про занехання боротьби проти партії. І коли Турянський ніби то «капітулює», коли він ніби

---

*) Вже по закінченню цієї статті отримуємо № «Культура» за листопад - грудень, в якому редактори, полемізуючи з відомим помилковим артикулом «Сельроба» стверджують, що цей артикул «різко відбігає від лінії. . . Роблівиці». Це безсумнівний факт. Але після цього ствердження факту, що-ж залишається з зацитованого реферату Карпацького?

то хоче повертати до рядів партії, то тільки тому, *щоб в її рядах мати змогу дальше боротись проти партії, щоби мати змогу розбивати партію з середини.* Що про це ходить, то «Культура» і «реферат» не створюють до цього жодних сумнівів.

РЕНЕГАТ БАЖАЄ В ПАРТІЇ ФРАКЦІЇ

Хтось наївний міг би думати, що коли хто вважає себе комуністом, а тим більше вождьом партії, той знає бодай найелементарнійші організаційні засади комунізму. Хтось міг би думати, що для такого чоловіка, який вважає себе комуністом і хотів би це вмовити в других, — існує організаційна інстанція, що до неї звертаються члени партії в тих чи других сумнівних випадках: ЦК партії. Але де там!

«З ріжних місцевостей ЗУ, від позапартійних робітників і селян та від окремих членів КПЗУ, чим раз частійше отримуємо запити ...» оце так зачинається «реферат» Карпацького.

Що це значить? Як в уяві Карпацького (бо тільки в його уяві можуть зроджуватись такі «запити») зарисовується ситуація? Існує десь вибраний на III зїзді, признаний Комінтерном і КПП — ЦК КПЗУ. Але той ЦК КПЗУ не є Цантральним Комітетом! Це, на думку Карпацького, нероби, дураки, мало що не контр-революціонери! Існує другий Центральний Комітет, на котрий звернені очі позапартійних і партійних робітників і селян ЗУ, робітники і селяни всіх округ ЗУ. Він міститься там, де викинений партією на смітник «вождь» виголошує антипартійні «реферати». Тут є справжнє, природнє, єдине серце і мозок КПЗУ. Бідні мозок і серце — на взір малих шахраїв мусять здіймати зі своєї лавочки шумськівську вивіску, щоби пробувати перепачковувати до партії, як начеб то внутріпартійний «реферат» свої смердючі шумськівські помиї!

Це смішна уява — це не пересада! П. Турянський і дальше вважає себе та свою збанкротовану групу за природнього керовніка КПЗУ. Він ні на хвилину не думає резигнувати з оборони шумськівських позицій в справах Зах. України. Як раз навпаки — він відкрито заявляє, розгорнення в день прийняття до партії, нової боротьби проти партійного керовництва. «Ця (світ-

лівська в зах.-українських питаннях) критика (ото з чим хоче прийти до партії п. Турянський — прим. редакції) є вповні вмістима в лінії міжнародньої інстанції лівого роб. руху в питанню боротьби за чистоту марксівської ідеольогії» («Культура», ст. 21). Як відомо, такої-ж самої думки про «вмістимість» їх контр-революційної «критики» в рамках партії, придержувались всі ренегати, що в останніх роках опустили ряди від Брандлера до Троцького, від Ловстона до Чільбума.

Ми вже вище вказали як саме виглядає ця «світлівська критика» по відношенню до партії: зрада, фальш і наклепи на партію. Варто одначе ще хвилину затриматись над «позитивним» змістом ідеольогії п. Турянського.

З ВІДКРИТТЯ ШУМСЬКІВСЬКОЇ «ТЕОРІЇ»

Важко бо важко видобути на верх *власні* погляди п. Турянського. Бо взірцем всіх ренегатів не виступає він явно, не ставить відкрито чола в боротьбі проти партії. На взір всіх ренегатів він скриває свою власну лінію поки що за невинною ослоною всякого рода застережень і «критики», що побудована на фальшах, дефетизмі та панікерстві. Але чейже варто попрацювати над розкриттям цієї ослони. Тоді стрінемось з дивним на перший погляд, но ясним і для кожного ленінця, зрозумілим явищем.

П. Турянський критикує партію з ліва. Турянський — лівий поборює партію за «правий курс», за «опортунізм». Але у власній ідеольогії п. Турянського, як те що ставить його поза партією, поруч з нечуваною путаницею, є давно викинене партією праве сміття, давно переборені партією праві концепції.

Візьмім, приміром, селянський рух на ЗУ: раз УВО примазується до того руху (слушна партійна оцінка) (реферат, стор. 2), тут же зараз поруч з цим «фігурує . . .» в тому рухові, але вже на сторінці 7-й цього-ж «реферату» цей рух знайшовся нагло «під впливами фашистівської ідеольогії УВО». Ідем далі: візьмім ролю української буржуазії. На стор. 5-ій свого реферату п. Карпацький знає, що «українська буржуазія кидається до ніг польського фашизму», але вже на стор. 6-й стверджує, що «на завтра, коли хвиля революції буде підноситись ще вище, нині арешто-

вані прелати, попи та адвокати, за миску сочевиці прекрасно *збратаються* з польським фашизмом і *будуть* спільно з ним бити і мордувати західно-українського «непослушного хлопа» і робітника. Значить сьогодня йде між ними боротьба за щось більше чим за «миску сочевиці». За що саме? На стор. 7-ій реферату знаходимо і на це відповідь . . . «ми (на думку п. Карпатського — партія) закріпили впливи та гегемонію партій укр. буржуазного табору у нацвизвольному русі». Значить: партії українського буржуазного табору можуть, ба навіть мають гегемонію нацвизвольного руху, можуть провадити, ба навіть керувати (гегемонія) нацвизвольною боротьбою!

Що це означає? Ми тут маємо перенесену на український терен в чистій, хоч нечувано звульгаризованій формі праву теорію «двох етапів» з 1923-го року, теорію, що відізвалася і в опортуністичних концепціях Костржеви з 1926-28 років.

Партія говорить: на ЗУ національно-визвольна і клясова-пролетарська боротьба є повязані зі собою нерозривно. *Тільки під гегемонією пролетаріяту* може розвиватись та провадитись національно-визвольна боротьба. Українська буржуазія заключила з польським фашизмом союз на життя і смерть проти революційного руху і цим союзом не можуть протрясти, хочби найгострійші спори між ними. Вплив української буржуазії на працюючі маси це тама національно-визвольної боротьби.

Зі сформуловань п. Карпатського випливає як раз щось противного. Тут і українська буржуазія провадить нац. визвольну боротьбу (зрадить її щойно *назавтра*, в будучому). Тому то рух може бути «під фашистівською ідеольогією УВО», тому то «партії українського буржуазного табору можуть мати гегемонію у нацвизвольному рухові». Коли це є можливе: очевидно тільки тоді, коли можливі *два етапи* революції, один буржуазно-демократичний, в котрому може брати участь теж українська буржуазія, — і другий, пізнійший пролетарсько-соціялістичний. Що це не наша видумка, підтверджує ще-одно місце реферату, де Карпатський проливає сльози над «революційною ролею студенства» в 1848 р. і в китайській революції. Чиж-би вчений «марксіст» не знав того, що 1848 рік був *буржуазною революцією*, що тоді не за справу пролетаріяту, а за буржуазну демократію (що тоді, зрештою, лежала теж і в інтересах пролетаріяту) ллялася кров

революційного студентства Відня в 1848 р. Переоцінювати тертя в фашистівському таборі, бачити в українській буржуазії справжнього гегемона нацвизвольної боротьби, — це справді гідне «лівого» «критика» опортунізму КПЗУ» п. Карпатського - Турянського. Але найцікавійше — це відношення п. Турянського до соціял-фашизму. Як відомо питання соціял-фашизму, питання фашистівського розвитку соціял-демократії становило водорозділ поміж Комінтерном а міжнародньою правицею і її ультралівими братами. Проти заключеної в терміні «соціял-фашизм» аналізи фашистівського розвитку соц.-дем. виступає Брандлер, Ілєк і Троцький, штурмують німецькі «примиренці». При конкретизації питання соціял-фашизму виявилися й опортуністичні концепції польської правиці. І ото — хто уважно вчитається в обидва останні шумськівської документи, той стредить, що *Турянський* — бойкотує окреслення «соціял-фашизм». «Соціял - фашизм» в знаках наведення появляється у Турянського тільки там, де цитує він документи партії і революційного табору. Поза тим — тиша. Є «соціялізм» в знаках наведення, соціял-угода, соціял-зрада, соціял-імперіялізм, але про *соціял-фашизм, про те що власне, характеризує нинішній фашистівський етап розвитку соціял-демократії — повна мовчанка!* За те знаходимо щось инше: напад на: «опортуністичну політику проводу Сельроб-Єдности, у виді ототожнювання з фашизмом усіх мас, що йдуть ще за ППС» («Культура», стор. 3). Що це — ще одно загальновідоме ошуканство — про це зайвим було би говорити. Кожен член партії знає, що зовсім щось инпюго означає собою фашистівське обличе, фашистівський розвиток соціял-угодових партій (то значить їх керівників, їх апарату, їх ідеольогії), а що иншого маси, що ще досі йшли за тими партіями маси, що їх інтереси є зовсім протилежні з інтересами фашизму і що тому саме фашистівський розвій мусить їх відпихати, відривати від соціял-фашизму. Але знову — цю мелодію ми вже десь чули — у Брандлера і Троцького, які власне такий «аргумент» виносили проти окреслення «соціял-фашизм». П. Турянський дипломатично мовчить — явне заперечення фашистівського характеру нинішньої соціял-угоди погребало-б його цілковито, в очах його власних, хоч вже не численних, низів. Але його мовчанка є досить голосна: п .Турянський, згідно з цілим правим й ліво-

опортуністичним табором зрадників і ренегатів не визнає фашистівського характеру сучасної соціял-демократії *).

Цих фактів досить для характеристики ідеольогії п. Турянського. На вичислення дальших — нам шкода місця «Нашої Правди« та надуживати терпеливостю читачів.

ТИМ, ЩО ДО ЦЬОГО ЧАСУ ДАЮТЬ СЕБЕ ТУМАНИТИ — ПІД УВАГУ!

Добігаємо до кінця! Довели ми в нашій статті, що п. Турянський йде консеквентно шляхом зради, прикриттям якого мають бути численні його заяви, в найогиднійший ренегатський спосіб атакує лінію партії, намагається ширити дефетизм і панікерство в революційних рядах, протиставляє лінії партії власну «ідеольогію», златану з ріжних, давно вже партією напятнованих і переборених «ліво» і право - опортуністичних лахманів. Це не нова роля для п. Турянського. Від хвилини появи шумськізму в рядах революційного табору, — єдиною рацією його існування було розбивання партії і революційних рядів. Під свої прапори збірав він всі хиткі елєменти, всі дрібно-міщанські елєменти, що прикривали його «марксівською» фразою свій буржуазний націоналізм і дизерцію з табору революції. Партія розбила шумськізм. Краща частина отуманених ним пролєтарських елєментів знайшла дорогу з поворотом до партії. Друга, для котрих шумськізм був виявленням їх власного націоналізму з Чучмаєм і Козицьким пішла на явну службу УНДОві. Чоловий «теоретик» шумськізму зістався на антипартійному постерунку. Не може він, як 1928-го року ударяти чоловим фронтом, переодягає маску «капітулянта», щоб кусати скрито з заду, в хвилину коли на революційний рух іде напад цілого фашистівського табору. Але цим кусанням бракує вже сили! Партія увідпорнила вже себе і революційний рух на його отруту. В своїй боротьбі з буржуазією, соціял-фашизмом, в мозольній праці над подоланням, з дня на день все, зростаючих завданнь, — партія відмела на бік і

---

*) Отриманий нами вже після закінчення цієї статті найновійший номер «Культури» цілковито підтверджує повище наше твердження: в несконфіскованій статті «Тринадцять літ» в обширній частині присвяченій II Інтернаціоналу нема ані слова про соціял-фашизм.

шумськівське сміття. Перед партією стоять тепер величезні завдання. Політична криза в Польщі, величезний зріст революційних настроїв на Західній Україні — приближують нас з кожною хвилиною до рішаючих днів. По партії бє сконцентрований вогонь всіх відділів фашистівського фронту, від поліції і санаційних боївок, аж до «лівого» як найбільш «лівого» соціял-фашизму, виносить партію на чоло, керований нею і організований все зростаючий революційний рух робітничих, селянських мас і пригноблених народів. Максимальне напняття сил, максимальне напруження волі і енергії кожного члена партії, кожного революційного активіста є необхідне, як що партія має виконати завдання, які перед нею, здійснити мету нашої боротьби і праці: Республіка Рад в Польщі, прилучення Зах. України до Радянської України. В цій отже хвилині, як марудник революційного руху мас і найбільш «лівий» загін фашистівського табору виступає, щоб уїдати партію, шумськівська група. Не для переконування, або для полєміки з Турянським — на це шкода було-б праці і сторінок «Нашої Правди» пишемо ми, але для відкриття очей тим нечисленним робітникам і селянам, що до цього часу вірять в «лівість» і «більшовизм» Турянського та його групи. До них то звертаємось з запитанням:

Чи і Ви в момент великого історичного завдання, що стоїть перед партією і революційним рухом хочете йти спільно з фашизмом проти революційного руху, кусати її скрито?

Чи і Ви вважаєте, що українська буржуазія має гегемонію в національно-визвольному рухові?

Чи й Ви вважаєте — вказаним дипломатично, дискретно мовчати перед масами про останній фашистівський етап служби соціял-угоди буржуазії про соціял-фашизм?

Для кожного, хто справді переборе впливи ворожої ідеольогії, хто справді хоче скріпити ряди партії в боротьбі з буржуазією, фашизмом і соціял-фашизмом — шлях до партії стоїть відкритий! Ми не сумніваємось, що шлях цей знайдуть всі ті, у кого заховалась ще іскорка революційного духу!

А для горстки ренегатів, скупчених навколо Турянського, шлях теж ясний: в товаристві Брандлерів і Троцьких на смітник, в багно соціял-фашизму.

Виборча плятформа Центрального Комітету КПЗУ

До робітників і селян!

До робітниць і селянок!

До робітниче-селянської молоді!

До жовнірів, — робітників селян в військових мундурах!

До загалу працюючих Західної України!

Товариші и Товаришки!

На день 16 листопаду польський фашизм розписав вибори до сейму і сенату. Ці вибори це новий етап боротьби, яку точить з працюючими масами виконувана Пілсудським кривава фашистівська диктатура, диктатура капіталістів і обшарників.

Світова господарча криза з особливою силою ударяє по Польщі. В ланцюгу імперіялістичних держав, в ланцюгу капіталістично - обшарничих катівень і тюрм робітників і селян — фашистівська Польща становить найслабше в нинішній хвилі звено. Мільйони безробітних і півбезробітних в місті і на селі, 40% фабрик без руху, пониження платні і 10-годинний день праці для працюючих ще робітників, найжахливійша як коли б то не було нужда широких селянських мас — отце наслідки кризи для працюючих мас. У нас, на Західній Україні криза ця набирає ще гострійших форм. Тут в звязку з кризою ще більш гостро виступає кольоніяльний характер окупаційної господарки. Під натиском кризи в хижацький спосіб винищується промисловість на Зах. Україні, що раз більше закриваються фабрики і заводи, їхню продукцію переноситься на захід. Фабриканти і обшарники, що хочуть вийти з кризи коштом робітничо-селянських мас, ще більше чим в корінній Польщі обнижують на З. У. заробітки, продовжують день

праці, видушують податки з голодуючих, виснажених селянських мас. Разом з господарчою кризою йде в цілій Польщі політична криза. Працюючі маси бороняться перед голодовою офензивою капіталу і самі переходять до атаки. Все зростаючий рух мас загрожує пануванню фашизму, пануванню буржуазії. Такі факти, як масовий, політичний страйк варшавських робітників потрясають підставами фашистівської диктатури. Стихійна боротьба селянських мас Західної України з обшарниками і окупацією, боротьба, що особливо що раз більше загострюється в останніх часах — це міцний удар в окупацію, удар заданий фашистівській диктатурі в Польщі. Рух робітниче - селянських мас грозить пануванню капіталістів і обшариків. В обличчю грізної ситуації внутрі буржуазії росте незадоволення з «санації» і Пілсудського, який не може перемогти кризи, запевнити для капіталістів і обшарників буржуазний лад і порядок в краю.

Внутрі фашистівського табору йдуть спори про те, як урятувати капіталізм і власну шкіру, якими методами втримати революційний рух робітничих і селянських мас та поневолених народів. Фашистівська диктатура в Польщі бита зростаючою в робітниче - селянських масах революційною хвилею, хитається, переживає найтяжчу, від часу свого повстання політичну кризу.

Дві є кляси, які можуть своїми руками тримати владу країни: буржуазія або пролетаріят, капіталісти і обшарники та робітники й селяне. Дві також є дороги, за які обидві ці кляси борються для виходу з кризи.

Буржуазія намагається за допомогою фашистівського терору знайти вихід з кризи, намагається вона при помочі посиленого визиску працюючих мас зміцнити конкуренційну здібність польського капіталізму, намагається війною проти Радянського Союзу, кров'ю робітників і селян Польщі, Західної

України та Західної Білорусі вибороти для польського імперіялізму нові ринки визиску і збуту. Це дорога фашизму, дорога фінансового капіталу, дорога капіталістів і обшарників. Це дорога, яка означає для робітничих мас страшну нужду, голодову смерть тисячам безробітних, ще більш голодні заробітки, ще дальше продовження часу праці працюючим. Це дорога, яка для працюючих мас села означає ще більші податкові тягарі, дальший грабунок сервітутів, масове позбавлювання останнього шматка землі, дальшу неволю і поневіряння в пансько-обшарничій службі. Це дорога, яка для міської бідноти і для працюючої інтелігенції означає дальше виснаження та нужду, руїну тисяч існувань, скочування дальше в голод та нужду для збогачення жменьки великих буржуїв та фінансових магнатів, при якій прийдеться нам всім лляти кров в обороні яснопанів, за зиски їх ринку збуту для польського імперіялізму, за землі Радзівілів і Сапіг. Це дорога, яка для Зах. України означає посилений режим окупаційного терору, кольоніяльної господарчої політики, загостреної полонізації, видушування останньої каплі крови і поту робітника і селянина на Зах. Україні. Це «вихід» з сучасної кризи на коротку мету, «вихід» в кінці якого стала б нова, ще більш гостра криза.

Инша, засадничо протилежна дорога, є дорога яку вказує працюючим масам Комуністична Партія. Це дорога з кризи, якою переможно пішли перед 13 роками під керовництвом більшовиків робітники і селяне СРСР: повалити капіталізм, вивласнити капіталістів і обшарників, оволодіти фабриками, віддати селянам і рільним робітникам панську землю без викупу, в виконанню права самовизначення відірвати від Польщі і прилучити до Радяської України і Радянської Білорусі — Західну Україну і Західну Білорусь. Це вихід *коштом* капіталістів і обшарників, справжній вихід, вихід певний, вихід

пролетаріяту, вихід робітниче-селянських мас, мас міської бідноти, працюючої інтелігенції пригноблених польським імперіялізмом народів. Це вихід, який закладе фундамент під робітниче-селянську владу на ЗУ, ЗБ і в Польщі, який уможливить стале піднесення добробуту працюючих мас, буйний розцвіт пролетарської української культури на ЗУ. Це вихід, при якому боротись будемо не за панів, не за капіталістів і обшарників, не за зиски Вержбицьких і землі Радзівілів, Сапіг, Шептицьких і Луцьких, але за свої власні робітниче-селянські інтереси, проти фашизму, проти окупації, проти нападу на нашу соціялістичну батьківщину — Радянську Україну і цілий Радянський Союз, за наше власне соціяльне і національне визволення.

Під гаслами одної з тих двох доріг формуються табори боротьби в сучасній політичній кризі фашистівської диктатури і імперіялістичної окупації.

Ці дві дороги — це засаднича границя, що ділить два табори, які ведуть один проти одного боротьбу в сучасній політичній кризі і в виборах до сейму які то складають тільки складову частину, тільки відтинок цієї боротьби. *Панування капіталістів і обшарників чи робітниче-селянський уряд, загострена диктатура фашизму чи диктатура пролетаріяту, земля для панів, а податки і праця для селянина чи відання панської землі рільним робітникам і селянам без викупу, дальше голодування безробітних, посилений визиск працюючих чи вивласнення капіталістів, фабрикантів і банкирів, дальше існування імперіялістичної окупації чи прилучення ЗУ до України робітників і селян, «оборона батьківщини», капіталістично-обшарницької Польщі і боротьба за владу буржуїв на Україні чи оборона соціялістичної батьківщини працюючих цілого світу, Радянського Союзу, війна імперіялістична чи*

теж громадянська війна робітників і селян проти капіталістів і обшарників — оце засадничі питання, що їх сучасна криза ставить перед кожним робітником і селянином.

Для фашистівської, капіталістично-обшарницької дороги виходу з кризи пускає буржуазія в рух всі свої сили. Цьому служать масові розстріли робітників на вулицях Варшави, Тарнова, Сянока, всіх промислових осередків. Цьому служать масові арешти свідомих робітників, що охопили цілу Польщу, ЗУ і ЗБ. Цьому служить терор проти національно-визвольного руху на ЗУ, воєнний стан по селах, карні експедиції і поліційні ґвалти, масові катування політичних вязнів, робітників і селян у всіх вязницях фашистівської Польщі. Польський фашизм, щоб закріпити своє криваве панування на ЗУ та краще підготовитись до нападу на велику Радянську Україну, все більше посилює кольоніяльну експльоатацію ЗУ. Переводить нечуваний національний гніт. Визиск робітників і селян на ЗУ доведено до крайности. Українська буржуазія та кулацтво, що богатіє і набиває собі зиски з кровавої праці експльоатованих нею працюючих мас, — рука об руку з польським фашизмом несе злидні та голод робітникам і селянам ЗУ.

Робітники і селяне ЗУ ввесь час пліч об пліч ведут революційну боротьбу проти польської та української буржуазії. Могутньо ширяться на ЗУ штрайки робітників, вуличні демонстрації та бої. Селяне відмовляються платити податки, нести шарварки та виконувати інші повинности, ставлять опір грабунковій комасації ітд. Селяне масово пускають з вогнем дідичівські і куркульсько-осадницькі стирти та будинки. Озвірілі фашистівські сатрапи висилають орди поліції та війська для подавлення в крові цієї визвольної боротьби села. Тисячні арешти, грабунки і здирства, биття і катування, насильства та розстріли залляли села Зах.

України. Але фашизмові не вдається упокорити геройських борців. Масово йде опір зарядженням органів влади. Фашистівським окупантам не тільки не вдається змусити селян вартувати та охороняти дідичівське і осадницьке майно, але навіть не вдається спинити хвилі дальших пожеж і руйнування награбленого панами, з тих - же пригнічених селян, майна.

Фашизм і його хозяїн, капіталісти і обшарники шукають в терорі і репресіях дороги до зламання опіру робітничих, селянських мас і поневолених народів, перепровадження капіталістично-обшарничого виходу з кризи. І в виборах до сейму хочуть вони перепровадити усправнення свого апарату утиску і гноблення працюючих мас, хочуть зробити дальший крок в фашизації Польщі. Весь цей галас сеймової опозиції про «перемогу права», про «виборчі розрахунки», які то прийдуть в майбутньому сеймі має своєю метою втримати працюючі маси в пасивности, відвертає тільки їх увагу від тієї *справжньої* боротьби, яка провадиться між працюючими масами та фашизмом, відвертає увагу мас від тих справжніх розрахунків, в яких опозиційні відлами буржуазійного табору стоять цілковито і беззастережно на боці фашизму: панове з Центроліву (ППС, Визволеннє і т. д.) намагаються стримати працюючі маси від страйків та демонстрацій свідомо зривають робітниче-селянську боротьбу, панове з українського бльоку УНДО. УСРП і УСДП пятнують національно-визвольну боротьбу на ЗУ. як «руїну і анархію». одні й другі закливають маси до збереження фашистівської легальности, яка призначена для придушення робітників і селян.

Тільки одна Комуністична Партія цілком і до кінця за ту боротьбу, що її веде міський робітник, за ту боротьбу, що її веде працюючий селянин. Тільки одна Комуністична Партія організує і веде цю геройську боротьбу, бо вона була і остається

єдиною партією, що ввесь час бореться за інтереси робітників і селян.

Ундорадикали, петлюрівці, УПП, москальофільський табор (РСО, РНО), українські соціялфашисти з своїм право-сельробівським хвостом, польськи та жидівські соціял-фашисти, «ліві» селянські партії, весь польський «Цетролів» («Звьонзек Оборони права і вольносьці люду») — всі вони за панування капіталістів та обшарників, всі вони за гніт за визиск робітників і селян. З повним ротом фраз проти Пілсудського виступають вони на зборах, організують навіть з'їзди, конференції, демонстрації і т. д. Пілсудський навіть замикає вождів до вязниці. Не один робітник і селянин міг би подумати: хоча ці партії не є партіями пролетарської, робітниче-селянської революції, то все таки вони прагнуть чогось иншого, чим відверто-фашистівська санація. Але гляньте на діла, не на слова і жести. Чого конкретно вимагають, до чого закликають працюючі маси панове з «опозиції», з Центроліву, з українського бльоку, проводирі ППС, УНДО, УСДП, сіоністи, бундівці і пецеки то що?

Чи боряться вони за вивласнення обшарників, фабрикантів і банкирів, за землю без викупу для селян, за відірвання Західної України від Польщі та приєднання її до Радянсько України, чи боряться вони проти імперіялістичної війни, проти нападу на Радянський Союз ? — Чи організують вони боротьбу робітників проти пониження заробітків, продовження часу праці, проти капіталістичної раціоналізації? Чи організують вони селянські маси до боротьби проти податків, шарваркової панщини, проти грабунку сервітутів, громадських пасовиськ і лісів? Чи ведуть вони боротьбу проти польонізації, проти походу польського фашизму на культурні установи західно-українських парцюючих мас, проти розгрому українського шкільництва, проти всьо-

го окупаційного режиму на ЗУ? — Зовсім навпаки. В галасливих маніфестах «Звьонзку оброни права і вольносці люду» немає ні слівця про *клясові* вимоги робітниче-селянських мас, так як немає здавна і бути не може справньої оборони цих вимог, оборони робітниче-селянських інтересів в щоденній практиці цих партій. Натомість є там вимога «ладу і порядку» і обіцянка стати» «греблею перед комунізмом», перед робітниче-селянською революцією. «Український Національний Бльок» обкидує болотом і помиями соціялістичну батьківщину працюючих всього світу, СРСР і матірну Республіку робітників і селян ЗУ — соціялістичну, робітниче-селянську Радянську Україну.

А практика цих партій? Чийого «ладу і порядку» боронить Центролів і Український Бльок? Цього, що досі існує в Польщі, що панував до травневого замаху і що панує й сьогодня у формі фашистівської диктатури: капіталістично-обшарничого. панського ладу й порядку. Вожаки соціял-фашизму намагаються зламати всяку робітничу боротьбу. намагаються не допускати до опіру робітників проти масових редукцій, знижки заробітків і продовження часу праці. Вожаки соціял-фишизму на терені Зах. України відверто боронять окупацію та інтересів польського імперіялізму, провадять в фабриках і професійних спілках польонізаційну політику польського фашизму. Вожаки соціял-фашизму всіх націй кажуть робітникам і селянам підпорядкуватись фашистівській легальности не організовувати вуличних демонстрацій. масових виступів та страйків проти фашистівської диктатури. вони відхрещуються від політичного страйку варшавських робітників.

Для вожаків УНДО, радикалів і УСДП боротьба селянських мас проти фашизму і обшарників — це «шкідлива для української справи» і «перешкод-

жаюча творчій народній праці» (читай: махерствам українських буржуїв, кулаків і обшарників, Луцьких, Левицьких з польським фашизмом), це «анархія і руїна». Найбільш бойовий загін української буржуазії, УВО, що густо оперує антиокупаційною фразою веде одночасно перед в травлі України робітників і селян, готує вкупі з польським фашизмом війну проти СРСР. Вожаки Визволення і Стронніцва Хлопскеґо самі започаткували і нині провадять кулацьку політику фашистівської комасації грабунку сервітутів і т. д. Вожаки Бунду і Поалєй-Сіону відтягують жидівські працюючі маси від клясової боротьби, розбиваючи спільний революційний фронт, втягуючи таким чином жидівські працюючі маси до табору фашизму. Москальофільський табор української буржуазії, що його «праве» крило РАП відверто живиться польсько-фашистівськими субсидіями, а «ліве» крило РСО ошуканчо маскується симпатіями до революційного руху і Радянського Союзу — одним фронтом виступає проти революційного табору, проти клясових інтересів працюючих мас.

А в минулому? Чи Дашинський і Вітос не сиділи в уряді 1920-го року? Чи ж не вони допомогли польській буржуазії відперти від границь Польщі Червону Армію робітників і селян з СРСР, що несла допомогу працюючим масам Польщі в їх боротьбі за волю, владу і соціялізм. Чи не за їх панування машиновими крісами боронило польське військо панських фільварків на Любельщині? Чи не за їх саме активною допомогою польський імперіялізм поневолив Західну Україну і Західну Білорусь? Чи саме не Вітос і Керпік 1923-го року, зросили робітничою кровю вулиці Кракова, Тарнова, Борислава?

А панове з Українського Бльоку? Вожаки УНДО, радикалів і УСДП? Чи не були вони вже при владі, чи не були вони в уряді ЗУНР? Чи не

боронили вони тоді, так як сьогодні польська фашистівська окупація, перед напором селянських мас землю польських, жидівських і українських обшарників? Чи не потопили вони в крові повстання робітників Нафтового Басейну, чи не задушили вони Ради Робітничо-Жовнірської в Дрогобичі?

Яка ж отже є засаднича ріжниця між Центролівом і Українським Бльоком і пілсудською санацією. Які ж ріжні між ними клясові цілі і прагнення? Абсолютно ніякі. І Центролів і Український Бльок, і Санація однаково боронять капіталізм, однаково хотять вратувати захитану фашистівську диктатуру, однаково стоять на платформі фашизму. Спори між ними — це спори за методи, за корито, за люди, не за зміст. Зміст: гасло капіталістично-обшарнича дорога виходу з кризи, спільна є для них всіх. Чи ж не ясно є що своїх розходжень в дрібницях, в методах, в особах вживають вони нині, щоби заслонити перед масами працюючими ту їх спільний засадничий зміст, аби спорами про дрібниці відвести увагу мас, не допустити до боротьби робітників і селян *всіма методами* капіталістично-обшарничої, фашистівської офензиви на працюючі маси, зі *всіма*, які цю офензиву перепроваджують, зі *всіма* формами рятування капіталізму перед робітничеселянською революцією?

Гасла, з якими ці панове йдуть до виборів, це ошуканчі блахмани, які вони не раз самі потоптали. Зрештою в цих гаслах, хоч і в скритій формі, відбивається справжній, фашистівський, капіталистичний зміст їх політики.

Панове з Центроліву йдуть з гаслом волі народа, з гаслом «оборони демократії», оборони ніби «робітниче-селянського» Сейму. Цей їх ніби «робітниче-селянський» сейм попирав кожний капіталістично-обшарницький атак на робітників. Вони самі спільно з Пілсудським перепроваджували в

сеймі і поза сеймом фашистівську офензиву на працюючі маси. В Польщі ніколи не було «волі» для народу, а лише для панських слуґів, для зрадників робітничої кляси. Від першого дня повстання буржуазної Польщі єдина партія пролєтаріяту і селянської бідноти—Комунистична Партія, є нелегальна. Скільки робітників і селян, скільки то ніби нетикальних комуністичних послів післали до вязниць польська демократія і її соціялістичні шпики?

І инакше бути не могло. Бо парляментарна демократія — це лише одна з форм клясового панування, клясової диктатури капіталістів і обшарників.

Панове з УНДО йдуть до виборів з гаслом «національної єдности», закидують революційному таборові ЗУ союз з Москвою і Варшавою. Так є! Революційний табор є гордий з союзу, який лучить його з червоною Москвою, з столицею міжнародньої робітниче-селянської революції. Так є! Революційний табор ЗУ є гордий з того, що бореться одним фронтом з робітниками Варшави, Нафтового Басейну і Лодзі, з робітниками й селянами цілої Польщі, яких сьогодні Пілсудський замикає до вязниць, тероризує, розстрілює катує за те, що борються проти фашистівської диктатури, за те, що сьогодні демонструють проти окупації ЗУ і ЗБ і проти поліційних ґвалтів окупантів.

А панове з Українського Бльоку мають приятелів і союзників в польській і російскій контрреволюції. Їх приятель — це царський генерал Денікін, в службу якого, проти українських робітників і селян запродали в 1919 році УГА. Їх приятелі — це польський генеральний штаб, який разом з ними організує напад на СРСР. Їх приятелі — це польські капіталісти і обшарники. Але робітників і селян хочуть УНДО — радикали і УСДП розбити і пустити проти себе під національними гаслами. Їх «національна єдність» — це підпоряд-

кування українських робітників і селян під команду української буржуазії і кулаків і під команду їх варшавських союзників, під команду польського фашизму.

Робітники й селяне ЗУ разом з робітниками й селянами цілої польської держави не дадуть себе набрати на соціял-фашистівські і ундо-радикальні фрази. Робітники й селяне ЗУ разом з робітниками і селянами цілої Польщі станут під керовництвом своєї Комуністичної Партії до боротьби з офензивою капіталістів і обшарників, будуть боротись за єдиний справжній вихід з кризи, за пролетарський вихід, за перемогу соціялістичної, пролетарської революції.

Прикладом в тій боротьбі будуть для нас робітники й селяне УРСР, переможці що тримають владу в своїх руках, Порлетаріят Радянського Союзу. Робітники й Селяне визволились з під впливу своїх пепесівців, меншовиків і есерів. Робітники й селяне Радянської України визволились з під впливу своїх рідних українських буржуїв, петлюрівців а також соціял-зрадницьких і есерівських слугів. Робітники й селяне СРСР, під проводом своєї Комуністичної Партії, збройним повстанням повалили панування капіталістів і обшарників, створили свою робітниче-селянську радянську владу. І тому в СРСР становище працюючих мас є засадничо инше, ніж в цілому капіталістичному світі.

Скрізь в краях капіталізму панує безробіття, понижують робітничі заробітки, продовжується час праці, шаліє господарча криза. В СРСР працюючі маси, визволені з капіталістично-обшарничого визиску споживають багато більше, живуть краще, ніж раніш, за часів царату. В СРСР будуються нові, великанські фабрики, нові мешканеві будинки для робітників. Тому то в СРСР, в країні соціялістичного будівництва нема кризи збуту, нема безробіття, промисловість приймає нові мільони робочої сили,

які до цього часу жили на селі. В СРСР панує 7-годинний день праці, 6-годинний в гірництві і для молоді, а що пятий день, не як у нас, що сьомий, е днем відпочинку. В СРСР з року в рік ростут робітничі заробітки.

Скрізь в капіталістичних країнах селянство примирає з голоду на своїх шматочках землі. Скрізь селянські маси гнуться під тягарем що раз нових, що раз зростаючих податків. Скрізь аграрна криза руйнує широкі маси бідного і середнього селянства, обогачуючи горстку кулаків і обшарників. В СРСР панську землю радянська влада віддала без викупу в руки селянських мас. В СРСР бідні селяне (одна третя частина селянськх господарств) взагалі не платить податків. В СРСР робітнича держава помагає рільним робітникам, бідним і середнім селянам в переборенню раз на завжди селянської нужди, в перепровадженню колективізації с. т. організуванню новітнього великого спільного рільного господарства за допомогою машин, ліпшого насіння, штучних угноєнь і т. д., які достарчаються робітниче-селянською державою. В СРСР працюючі маси села за допомогою робітниче-селянської держави вивласнюють, ліквідують, як клясу, кулака, цю п'явку, що обогачується на селянській нужді.

Скрізь в капіталістичних країнах панує національний гніт, пригноблення одних націй другими, панує ґвалт і насилля імперіялістичне. В СРСР немає національного гніту, СРСР здійснила самовизначення пригноблених раніш царатом націй. В СРСР повстала разом з низкою инших робітничо-селянська українська держава, Радянська Україна. На Радянській Україні буйно розвивається пролетарська, соціялістична, українська культура, впроваджується загальне обовязкове навчання на рідній українській мові, росте пролетарська українська культура.

В СРСР кожна національна меншість знаходить

цілковиту і повну опіку над розвитком своєї культури, школи в своїй мові, преси, а там де є вона в більшости творить власні автономні райони, сільські ради і т. д.

В СРСР пролетарська революція розвязала всі ці питання, яких не може розвязати гніючий світ капіталізму. Розвязала їх на користь працюючих мас, коштом визискувачів, коштом буржуїв і обшарників. І в Польщі і на Західній Україні соціялістична пролетарська революція — це єдиний справжній вихід з шаліючого нині кризису гніючого капіталізму, вихід пролетаріяту.

Лише пролетарська революція, лише радянська робітниче-селянська влада в цілій Польщі, що прийде через збройне повстання робітниче-селянських мас, вивласнить капіталістів, властителів копалень і банкирів, віддасть фабрики, копальні, шахти і гути, банки на користь робітничій клясі, заміняючи їх з знаряддя визиску робітників і селян в знаряддя соціялістичного будівництва,

вивласнить без відшкодувань обшарників і віддасть без викупу їхню землю рільним робітникам, бідним і середнім селянам, допоможе їм сільсько-господарськими машинами, насінням, штучними угноєннями і т. д. до зорганізування новітнього спільного рільного господарства,

уможливить здійснення самовизначення Західної України, відірве її від Польщі і прилучить до Радянської України, забезпечуючи рівночасно національним меншостям, полякам і жидам, повне право і можливість розвитку їхньої культури,

утворит лад пролетарської не капіталистично-обшарничої демократії, устрій, в якому дійсно рішає робітник і селянин, владу Робітничих і Селянських Депутатів,

покінчить раз на завжди з безробіттям, впровадить 7-годинний день праці, забезпечить сталий зріст робітничої платні.

сконфіскує великі будинки, прогонить з палаців буржуїв і магнатів, і віддасть їх в користування робітників і селян,

знесе податки для бідних селян і уневажнить всі борги, що тяжать на бідноті,

дасть волю 10 тисячам політичних вязнів, а замкне за грати визискувачів і катів працюючого люду,

роззброїть буржуазію, а узброїть робітників і селян,

розвине продукційні сили Західної України, що нині гамовані і звязані монополістичним капіталізмом і грабунковою кольоніяльною господаркою.

Дорога пролетарської революції, — це єдина дорога в якій знайдуть вихід з кризи, знайдуть визволення з гніту і визиску робітники й селяне, а також пригноблені нації. Це дорога, де перемога вирішується не в голосуванню, не в рахуванню виборчих карток, але на фабриці, на тартаку, на копальні, на фільварку, на селі, на вулиці, в збройному повстанню робітниче-селянських мас проти панування капіталістів і обшарників. Це дорога, що вимагає боротьби робітничих мас під керовництвом Комуністичної Партії, вимагає спільної боротьби робітників і селянських мас, керованих робітничою клясою, вимагає спільної міжнародньої роботьби робітників і селян ЗУ, ЗБ і Польщі, польських, українських, жидівських робітників і селян.

Лише під керовництвом свого спаяного, свідомого авангарду, своєї більшовицької партії можуть перемогти робітники й селяне. Лише в союзі і під проводом робітничої кляси так, як в Радянському Союзі можуть пролетарські і півпролетарські селянські маси здобути без викупу панську землю. Лише, як частина пролетарської революції в цілій Польщі може перемогти революція на ЗУ, можуть працюючі маси ЗУ вибороти своє соціяльне й національне визволення.

Товариші й Товаришки!

Цілим фронтом ударяє капітал на працюючих. Нові велитенські бої стоять перед нами. Лише той, хто є готовий до боротьби за повалення капіталізму, до боротьби з фашистівською диктатурою, лише той може вказати Вам шлях, той лише може зорганізувати вашу боротьбу за поліпшення побуту, проти замахів капіталістів і обшарників.

Комуністична Партія закликає протиставити цим замахам революційний фронт робітників і селян, взаїмний боєвий союз і солідарну підтримку фабрик та копалень і сіл, — спільні віча протесту, вуличні демонстрації і виступи, штрайки, відмова платити податки. нести шарварки і т. д.

Наш заклик до жовнірів, — робітників і селян в військовій одежі: не дайте себе використати слухнянним знаряддям фашистівської диктатури в подавлюванню революційної боротьби ваших батьків і братів — робітників і селян.

Перед Вами бої на фабриках. Лише Комуністична Партія, лише революціонійний табор організує боротьбу проти редукцій, проти продовження часу праці і знижки заробітків, за 7-годинний день праці при вирівнанню зарібків, за підвишку теперішніх голодних заробітків, кличе їх до зорганізування страйків. згуртування в лавах Профспілкової Лівиці. творення власних, вибраних масами, Комітетів-Боротьби.

Перед Вами бої безробітних. Лише Комуністична Партія. лише революційний табор вказує їм дорогу боротьби за запомоги в висоті певних заробітків, дорогу масового організування ся в лавах Профспілкової Лівиці, дорогою вуличних демонстрацій, дорогою спільною з працюючими робітниками боротьби за 7-годинний день праці, який уможливить працю безробітним.

Перед Вами бої на селі. Лише Комуністична Партія. лише революційний табор мобілізує селянські

маси до боротьби за землю без викупу, за відмову платити податків, за відмови шарварків, до активного опору фашистівській комасації і грабункові сервітутів. Лише революційний табор вказує дорогу боротьби: селянські комітети, масова самооборона селянська, революційний союз робітників і селян.

Перед Вами бої на національно-визвольному фронті проти тієї «санації», і цілого буржуазного табору. Лише Комуністична Партія, лише революційний табор вказує масам дорогу боротьби за українську мову в урядах і судах, за робітниче-селянське шкільництво з українською мовою навчання, проти нищення культурних украаїнських інституцій, дорогу боротьби з окупацією і національним гнітом, мобілізує до цієї боротьби не лише українські працюючі маси, але й польських і жидівських робітників ЗУ, робітників і селян цілої Польщі.

Перед Вами посилена боротьба проти приготувань до нападу на СРСР. Ніколи так як зараз не кипіли приготування до нападу на СРСР. На них йдуть сотні мільйонів з податків, їх цілям служить шарваркова панщина, піввійськові організації, як «Стржелец» і «Страж Пожарна». Активну участь в цих приготуваннях бере українська буржуазія з Українського Бльоку. яка творить в Лугах, Соколах, Пластах і в УВО кадри українских контрреволюційних легіонів, які боротись будуть на боці польського фашизму проти України робітників і селян. Активну участь в них беруть вожаки Центроліву. Лише Комуністична Партія, лише революційний табор кличе маси до боротьби з воєнними приготуваннями, до заміни імеріялістичной війни в громадянську.

Скрізь — в великих історичних зударах і в найменшому страйку на дрібній фабриці виявляються ці самі два фронти, ці самі дві засадничі дороги: одна, що веде до згуби, дорога капіталістів і обшарників, спільна — мимо всяких терть і сварок — до-

рога «санації», Центроліву і Українського Бльоку, і друга, — дорога майбутнього, дорога пролетарської революції, дорога оборони робітничих і селянських інтересів, дорога Комуністичної Партії.

Товариші і Товаришки!

Робітники й Селяне!

Працююча Молодь!

Буржуазія і соц.-фашисти в теперешніх виборах хочуть перепровадити зміцнення своєї влади, хочуть манити маси новими ілюзіями, хочуть приготувати дальшу офензиву на працюючі маси!

Розбийте пляни фашизму!

Перетворить ці вибори в мобілізацію робітників і селян проти фашизму і його соціял- і націоналфашистівських прислужників, в мобілізацію мас проти редукцій і офензиви капіталу, проти податків, проти національного гніту, за землю без викупу, за пролетарську диктатуру!

Товариші, робітники й Селяне з ППС. Визволення, Стронніцтва Хлопского Бунду, Поалей-Сіону і т. д.!

Не дайте обдурити себе Вашими вожаками, не дайте затягнути себе до усправнення фашизму, до зміцнення капіталізму, замість до повалення капіталізму і фашизму! Ці вожаки стримують Вас від страйків, коли ви хочете страйкувати, вислужиються капіталістам і обшарникам, тоді коли ви хочете їх повалити, жебрають ласки у Пілсудського, тоді коли ви хочете з ним боротись. Не панський, каталістично-обшарничий сейм, але робітничо-селянська влада! Під тими гаслами ставайте до боротьби в одноцілому фронті революційної клясової боротьби!

Товариші робітники й селяне з Українського Бльоку, робітники й селяне з УВО!

Не дайте обманути себе антиокупаційними фразами Ваших вожаків. Ці вожаки — то Ваші клясові

вороги, це українські буржуї, це союзники польського фашизму, це смертельні вороги України робітників і селян. Проти них ставайте до боротьби за Ваше соціальне й національне визволення, під прапорами Комуністичної Партії, до одноцілого революційного фронту боротьби робітників і селян цілої Польщі!

Товариші й товаришки! Візміть масову участь в виборах під гаслами Антифашистівського Бльоку! Задемонструйте цією участю волю до боротьби з фашизмом, до повалення панування капіталістів і обшарників! Не дайте себе відстрашити від цієї участи фашистівським терором, не дайте опанувати себе знеохоченням! Хто не бере участи в виборах під знаком соціялістичної революції — той сам допомагає фашизмові, допомагає капіталістам і обшарникам. Хай перемога революційних працюючих мас Німеччини в останніх виборах буде для Вас прикладом!

Організуйте масівки, виборчі зібрання, революційні демонстрації, масові політичні страйки!

Творіть виборчі комітети, збирайте на виборчий фонд антифашистівського табору! Агітуйте й голосуйте масово на листи антифашистівського табору!

На кожний атак капіталістів, на кожний поліційний ґвалт відповідайте масовою акцією, відповідайте страйками за поправу побуту, масовими політичними страйками, бойовими демонстраціями, відмовою платити податків, відмова шарварків і виконанням поліційним наказам! Ставайте організовано в лави Профспілкової Лівиці!

Творіть масову робітничо-селянську самооборону для боротьби зі страйколомами, з поліційними ґвалтами, з екзекуціями податків у бідних селян! В оборону робітниче-селянських демонстрацій, зібрань і віч!

Вступайте в ряди Комуністичної Партії!

Геть з капіталізмом! Геть з фашистівською диктатурою капіталістів і обшарників в Польщі! Геть з імперіялістичною окупацією на Зах. Україні! Геть з карними експедиціями і екзекуціями! Геть з підготовкою до нападу на соціялістичну батьківщину робітників і селян цілого світу Радянський Союз!

Геть з фашистивською «Санацією»!

Геть з облудними фашистами з Центроліву, з союзниками чорносотенної Ендеції!

Геть з Українським Бльоком, з українськими буржуазними союзниками і слугами польського фашизму!

Геть з контрреволюційною, буржуазно-фашистівською У. В. О.!

Геть з москальофільським табором української фашистівської буржуазії!

Геть з жидівською буржуазією і соціял-фашизмом, вірними союзниками і слугами польського фашизму і окупації!

Звільнити всіх політичних вязнів!

Земля селянам без викупу!

Хай живе прилучення Зах. України до Радянської України!

Хай живе спільна, міжнародня боротьба українських, польських і жидівських робітників і селян ЗУ, ЗБ і Польщі!

Хай живе робітниче-селянський союз!

Хай живе Радянський Союз!

Хай живе Радянська Україна!

Хай живе КПЗУ і КПП!

Хай живе Комуністичний Інтернаціонал!

Хай живе міжнародня світова пролетарська революція!

Центральний Комітет
Комуністичної Партії Західної України

Львів, жовтень 1930 р

Дописи

Вибори до Райхстагу в Німеччині

Німецькі вибори до Райхстагу відбувались під знаком фашизації Німеччини. Створений на коротко перед виборами, після викинення соціял-демократів з уряду, уряд Брюнінга, становив поважний крок на цьому шляху. Промовив, добре нам в Польщі, знаними фразами, представився загалові, як «уряд оборонців батьківщини» (кампферкабинет). Заявив значить, що буде існувати незалежно від довіря парламенту. А що найважнійше — запропонував обширний програм, що обіймав нові, поважні обтяження широких мас, погіршення соціяльних забезпечень, особливо опіки над безробітними, піднесення цін на збіжжа і инші продукти широкого споживання, а рівночасно величезні пільги і подарунки великих капіталістів і обшарників. А коли цей програм не у всіх подробицях був рийнятий парламентом — уряд Брюнінга розвязав парламент, розписав нові вибори, здійснюючи одночасно свій програм дорогою «Notverordnungen», — розпоряджень президента Республіки, кайзерівського фельдмаршалка Гінденбурга.

Така політика Брюнінга виникає з обєктивного становища Німеччини. Світова господарча криза відбивається на Німеччині з особливою силою. Виконування пляну Юнга, який передбачає сплату до двох мільярдів щорічно, в небувалий спосіб, обтяжує господарче життя і посилює кризу. В літку 1930 р., Німеччина налічувала 3 мільйони безробітних, а зимою предбачається 5 мільйонів. В такій ситуації, буржуазія мусить шукати дороги до переборення господарчої кризи, при допомозі посиленого визиску, дослідно — виголодженням широких працюючих мас. Нічого так не характеризує ситуації в Німеччині, як слова міністра справедливости уряду Брюнінга, проф. Бредта: «Коли б 20 мільйонів німців нагло померло, Німеччина була б найбагатійшою країною світа». Це сформулування фашизму. Фашизм, розвиток до фашизму охоплює з посиленою швидкістю всі відлами, всі угрупування буржуазії Німеччини.

З другого боку, господарча криза, що все загострюється, боротьба на світовому ринку, що все посилюється і загострюється, приспішують темп приготувань до нападу на СРСР, загострюють протиріччя поміж окремими імперіялістичними державами. Імперіялістична Німеччина зі своїм сильним воєнним промислом стає в таких умовах ще більш цінним союз-

ником. Ідуть торги за остаточне втягнення Німеччини до антирадянського бльоку, особливо імперіялістичні угрупування (зокрема італійський бльок) намагається зискати її для себе. Звідсіль і посилення імперіялістичної політики, воєнних приготувань, посилення мілітарного впливу в Німеччині. Фашизм внутрі, загострений воєнний курс на зовні — о це засадничі дороговкази буржуазної Німеччини 1930 р.

Проти фашизму і воєнних приготувань виступає до рішучої боротьби КП Німеччини. Про її вплив серед мас говорять видатні останні бої і такі, які були нею керовані: прим 6-тижневий страйк 18 000 гірників в Гаусфельді, як виступ до страйку під її керовництвом 50 000 гірників в Рурському Басейні, як розбудова революційної профспілкової опозиції та втримання, як нелегальних організацій, робітничої самооборони — Червоних Фронтовиків та Антифашистівська Юнацька гвардія. Яскравими доказами радикалізації мас були геройські барикадові бої в Берліні 1 Травня 1929 р., захоплення робітниками фабрик Опеля в Рюссельсгаймі весною 1930 р., виступи комуністів при виборах до фабричних Рад весною 1930 р. на Горішньому Шлезьку і Рурському басейні. Проти радикалізації мас, проти впливів КПН спрямований був в цих виборах фронт всіх буржуазних партій.

Трома основними колонами йшла до виборів буржуазна Німеччина. Перша була найбільш консеквентна о скільки ходить о фашистівську термінольогію, але рівночасно в свому «націонал-соціялістичному» крилі, оперуючи часто антикапіталістичною фразою, група Гітлера і Гугенберга «Націонал-соціялісти» і ортодоксальні націоналісти німецькі. Їх ідеал — то «Дас Дритте Райх», (Третья Республіка), Республіка **явної** фашистівської диктатури, **явної** воєнної політики. Гасло, з яким вона йшла в маси це передовсім ошуканча «боротьба з пляном Юнга». Фінансують її певні кола тяжкого промислу і династія Гогенцолернів.

Друга колонна це сьогоднішні виконавці фашизації Німеччини, буржуазна т. зв. «Партія Центру», на чолі з партією Брюнінга, католицьким «Центром», який розпоряджається великим апаратом католицької церкви і католицьких професійних спілок. Їх шлях — це фашизація і атак на робітничу клясу при захованню **зовнішніх** форм парламентарної демократії і буржуазної легальности, для туманення тими ілюзіями робітничих мас, «зимною фашизацією» з гори, за допомогою армії поліції та державного апарату. Дотепер стоять за ними рішуче кола фінансового капіталу і широкої державної бюрократії. Близькі до них є кола великих обшарників, репрезентовані кількома групами, які відірвались від «ортодоксальних» націоналістів Гугенберга.

Третя колона — це соціял-фашизм. Програм соціял-фашистів по суті не ріжниться від програми груп «Центру», фашизація при захованню зовнішніх позорів парламентарної, буржуазної демократії. Ріжнять їх особи, яким би хотіли вони доручити фашизацію і конеч-

ність дуже скомплікованого маневрування для втримання під своїм впливом робітничих мас. Соціялфашисти, викинені з уряду, йшли до виборів з голосною «опозиційною» фразою, але рівночасно заявляючи кожному свою готовість взяти наново «відповідальність за державу» і реклямуючи, зовсім згідно фашистівського шаблону — свого президента міністрів в Прусах, Отто Брауна, як «охоронного мужа» Німеччини. Зайвим булоб додавати, що керований соціял-демократами пруський уряд і инші краєві уряди виконували ці самі «Notverordnungen» — (розпорядження) Брюнінга, які рівночасно на вічах соціял-демократи поборювали, як «нелєгальні». Боротьба з комунізмом, нагінка на СРСР, були звичайно спільні для всіх відламів буржуазного бльоку.

Всім їм, протиставила Комуністична Партія Німеччини свій фронт революційної клясової боротьби. В оголошеному, напередодні виборів програмі «соціяльного і національного визволення працюючих мас Німеччини» сформулювала вона свої засадничі завдання, які після захоплення влади перепровадить в Радянській Німеччині. Заповіла, вона в нім безоглядну відмову платити які би то не було імперіялістичні борги чи «репарації» в роді пляну Юнга ,вивласнення капіталістів і обшарників, політичний і господарчий Союз з СРСР. Вказала, як на шлях здійснення цього, на боротьбу передусім зі своїми власними капіталістами. Гасло «Радянська Німеччина» зробила чоловим гаслом, завдання влади центральним завданням своєї виборчої акції. Змобілізувала при допомозі комітетів боротьби по фабриках і Бюрах Посередництва Праці масове зорганізування т. зв. «червоних виборчих помічників» сотні тисячі симпатиків, робітниць і робітничої молоді.

Вислід виборів приніс надзвичайну перемогу компартії. З 3 262 000 кількости голосів в 1928 році, КПН виросла до 4 600 000, перевищуючи навіть ту кількість з травня 1924 р., після могутної революційної хвилі 1923—24-го року. Наступна табличка показує зріст комуністів в низці найважливійших промислових округів.

Величезна перемога комуністів в цілій країні, а особливо в рішаючих промислових центрах — це головна характеристична риса німецьких виборів. Другою такою рисою, яка теж проходить через всі виборчі округи і особливо виявляється в промислових округах — це поразка соціял-демократії, яка мимо того, що участь в виборах зросла, не тільки не здобула нових голосів а зменшила голоси на 8 536 тис.

	Комуністи		Соціял-демократи	
Отримали в р. (тисячі голосів)	1928	1930	1928	1930
в Берліні	611	739	816	738
„ Дюсельдорфі-Ост	239	320	202	169
„ Дюсельдорфі-Вест	122	176	141	119
„ Мерзебург	176	205	172	160
„ Вестфален-Норд	107	152	294	166
„ Вестфален-Зюд	146	239	363	308

Страта ця є ще більш тим поражаючою, що на соціял-демократів голосувала значна частина дотеперішніх виборців демократичної партії, які знеохотились союзом цієї партії з явно фашистівським «Юнг-Дейтчер Орден».

Пересунення внутрі останніх буржуазних партій представить слідуюча табличка:

Отримали	1928-го року	1930-го року
Націонал-соціялісти	809 541 голосів	6 375 000 голосів
Націоналісти	4 376 173 „	2 459 000 „
„Фолькспартай“ (Чолова партія фінансового капіталу)	2 677 861 „	1 996 000 „
Центрум	3 711 000 „	4 549 000 „
Демократи (державна партія 1930-го року)	1 503 779 „	1 186 000 „
„Ландфольк“ (партія обшарників, яка одірвалась від націоналістів)		1 103 000 „

борется в Німеччині з капіталізмом і імперіялізмом.

Далі бачимо заломлюванняся таких традиційних буржуазних партій, як «Фолькспартай» і демократів. Лише «Центрум» католицький, який під знаком Брюнінга став до конкуренції о ролю авангарду фашизму, в Німеччині втримали свої позиції. Це саме відноситься до партій середини, як «господарча партія» і обшарничий «Ландфольк бунд» що явно демонструють свої фашистівські симпанії. Загальна картина німецьких виборів—це полярізація сил, зріст революційного табору, Комуністичної Партії при одночасному зміцненню і загостренню фашистівських тенденцій в буржуазному таборі.

Кидається отже тут в вічі передусім шалений зріст гітлерівських націонал-соціялістів, т. значить явних фашистів. Цей зріст, без сумніву, становить успіх буржуазії в перехоплюванню настроїв радикалізуючихся мас передусім дрібноміщанства, селян, частково також і певних відсталих робітничих мас. З другого боку досягнено це при допомозі непогамованої «антиюнгівської», і «антикапіталистичної» демагогії, що доводить також про величезний зріст опозиційних настроїв цих верств, та великої їх радикалізації. Вони голосували на Гітлера, бо брали за серьойозне його «революційні, «анти-капіталістичні», анти-юнгівські» фрази і хочуть **справжньої»** боротьби. — Практика Гітлерівців переконає їх як вони милились, відкриє шлях їхнім лавам до Комуністичної Партії, до єдиної сили, що

Цей характер виборів виявився виразно в період безпосередньо по виборах і на першому засіданні нового Райхстагу.

В пролетарському таборі зріст комуністичної партії приніс дальше зміцнення бойових настроїв, дальше організаційне зміцнення революційних впливів. Величезний страйк 140 тисяч металівців в Берліні викликаний наперекір соціял-фашистівським саботажам вождів профспілок, революційною профе-

сійною опозицією, десятки тисяч нових членів профессійної опозиції в кожній окрузі, масовий наплив до новоорганізованого — «Союзу Боротьби з фашизмом» — є доказом цього. Робітнича кляса Німеччини швидко гуртує до боротьби свої лави.

В буржуазному таборі — зріст явного фашизму зпід знаку Гітлера-Гугенберга, що на гвалт пхаються до урядів, примусив «партію Центру» і соціял-фашистів до загострення фашистівського курсу, для того, щоб переконати буржуазію, що не гірше від Гітлера потраплять перепровадити їхню політику. Уряд Брюнінга запропонував нову програму, яка заповідає дальші податки, пониження зарплаті робітників в промислі і в державних фабриках, та установах. В Бадені підчас виборів до міських рад центровець-міністр внутрішніх справ заборонив всякі комуністичні зібрання. Цю фашистівську офензиву попирає цілковито соціял-демократія. Голосами соціял-демократів зістав відкинений вотум недовіря урядові Брюнінга в новому парляменті Республіки.

«Поліційні палки і инші тяжчі способи мусітимуть цієї зими, вживатись часто для погамування неспокійної товпи» — заявив на з'їзді урядовців поліції б. міністр внутрішніх справ Республіки, вождь соціял-демократів Северінг, **іменований через пару днів по тій промові пруським міністром внутрішних справ.** Одним словом соціял-фашисти стараються всякими способами показати себе гідними співробітниками фашизму в Німеччині. Очевидно, це не перешкоджує їм одночасно оперувати і лівими фразами — приміром хоч би страйк металівців в Берліні, де пробують вони стосувати нову тактику: стати на чолі, щоб потім зламати його.

В ділянці закордонної політики — загострення фашистівських тенденцій означає посилену імперіялістичну активність Німеччини, звичайно, цілковито попирану соціял-фашистами. Лише по парі місяців після прийняття пляну Юнга, — всі буржуазні німецькі партії почали говорити про ревізії, за збільшення участи німецької буржуазії в визиску працюючих мас Німеччини. Загострюється відношення Німеччини до СРСР. Польсько-німецька колотнеча Тревіранусів і Горецьких виявила йдучі за кулісами торги про умови остаточного влучення Німеччини в антирадянський бльок. Цей момент особливо важний для працюючих мас Польщі і Зах. України, і який вимагає окремого розгляження.

Комуністична Партія Німеччини стоїть перед великими завданнями. В останні два роки вона очистила свої ряди від брандлерівських зрадників, розігнала фракцію «хрунівського опортунізму» примиренців. Розвиток подій цілковито підтвердив оцінку, слушність політичної лінії ЦК КПН. Наступаючі клясові бої, боротьба з фашизмом, економічна боротьба застануть її готовою того, щоб повести робітничу клясу Німеччини до перемоги, до повалення капіталізму, до Радянської Німеччини.

Страйкова боротьба Урожських робітників

При будові водотягу з Урожа біля Дрогобича працювали переважно бориславські робітники, яких там після довгого безробіття післало Бюро Посередництва Праці. Робітники ті переважно свідомі, які перед тим прогнали з Дрогобицького Комітету безробітних пепесівських вождів, що старались зламати та здушити іхню боротьбу. Ім обіцяно в Бюрі Посередництва Праці заробітню платню повище 5 злотих денно та заключення умови з приватним підприємцем, який провадить ці роботи.

Виголоджені та знищені довгим безробіттям (багато не побирало жодних запомог) робітники пішли навіть на голодову і досить не ясну платню та виіхали на працю до Урожа.

Приїхавши туди бориславські робітники застали працюючих там робітників з околочних сіл на дуже тяжких умовинах за 25—30 гр. на годину, по 12—64 год. в день з визначеною скількістю праці для кожного робітника. До того ще й знущання дозорців, спроваджених з кругів ППСівських палкарів Дрогобича. Бориславські робітники по приступленню до праці — зараз другого дня розпочали боротьбу і вислали делегацію до підприємця з жаданням підвишки платні по 60 сотиків на годину, 8-годинний день праці, відставлення чоловіка, щоб доносив воду, кухаря на кошт фірми, прийняття і віддалення робітників тільки за згодою робітничого комітету і ніякої редукції. Щоб поперти це своє жадання та щоб бути присутніми при пертрактації з підприємцями робітники в часі висилки делегації проголосили 2-х годинний страйк. На повищі домагання підприємець без застережень згодився і робітники повернули до праці. Однак це був підступ підприємця. Зараз наступного дня посипались доноси на робітників, що вони не хочуть працювати, що як так далі буде, то він (с. т. підприємець) мусітиме неробів зредукувати і т. д. Характерне, що доноси сипались на свідоміших робітників. Бачучи таку ситуацію і здаючи собі справу, що без рішучої боротьби тут не обійдеться, зваживши, що замало є ще свідомих товаришів, щоб мати сильний провід в акції ми постановили стягнути ще частину безробітних з Борислава на роботу до Урожа. В середині тижня зголосилось кількох безробітних з Борислава на роботу, одначе підприємець помимо домагання робітни-

чої делегації прийняти їх до праці не хотів. Та мимо того прибувші безробітні з місця не відходили через 3 дні аж до суботи, домагаючись категорично праці. В суботу підприємець перед виплатою оголосив, що робітників приймається до праці тільки на один тиждень, а в суботу приплачується і редукується. І дальше, що редукує 50 робітників. Робітники запротестували з місця і постановили не допустити до редукцій. В понеділок робітники, що працювали попередньо прийшли до праці і згадані безробітні, які від четверга до суботи намагались прийняття до праці. Підприємець зредукованих 50 робітників не прийняв, а натомість прийняв свіжих, тих, які від четверга минулого тижня чекали на працю. Робітнича делегація енергічно запротестувала і поставила жадання прийняття назад до праці 50 робітників. На відмовну відповідь підприємця, який заявив, що не прийме зредукованих, але й ще буде редукувати та що взагалі він не визнає ніякої умови, робітники приступили до страйку, зіставали усі знаряддя (лопати і джигани) на місці праці і зібравшись на площі вибрали страйковий комітет, зорганізували страйкову самооборону і по промові кількох товаришів ухвалили висунення слідуючих домагань: 1) Прийняття 50 робітників зредукованих, 2) 8-годинний день праці, 3) 7 зол. та 8 з. на шихту, 4) соціяльне забезпечення, 5) жодної редукції, 6) убезпечення від випадків, 7) признання робітничої делегації, 9) усунення дозорців, котрі невідповідно відносяться до робітників і инших дрібних справ.

Зібрання робітників тривало майже 2 години. Робітники говорили про всі свої справи, як також про зраду ППС і поліційний терор, на що маса реагувала «Ганьба!», а поліція, ані присутні ППСівські махери не відважились навіть слова сказати. По закінченню промов улаштували робітники демонстрацію і похід зі співом до села, де закінчено промовою, виносячи резолюції проти смертних присудів 3-х комуністів у Львові та проти фашистівського терору. Постановлено не відходити від страйкового терену аж до побіди і звернутись до околичних сіл о матеріяльну піддержку. Дooколичні села, як Нагуєвичі, Ясениця і др. зібрали 2 фіри ріжних харчів, які комітет роздав страйкуючим. На другий день прибув делегат зі староства, інспектор праці і підприємець, та закликали робітників на пертрактацію, на якій інспектор старався намовити делегатів щоб вони зрадили робітників. Налягали ті пани, щоб робітники вернули до праці на давних умовах, а підприємець заявив, що він мусить зредукувати 50 робітників і що він не признає ніяких більшовицьких комітетів. Делегати не дались підкупити та здали зі всього звіт робітникам які це все прийняли з обуренням. Кричали м. і.: «дивись як повипасали животи на нашій праці» і т. д. Пани чим скорше утікли під охороною поліції, а робітники ухвалили боротись аж до побіди.

Того самого дня ночею приїхала поліція до Урожа, зробила генеральну облаву на страйковий комітет, одначе, не могла віднайти його, а робітників поза комітетом

боялись зачепити, бо було мало поліції. Бачучи, що ані застрашування робітників, ані писання на кари селян, в яких мешкали робітники — нічого не помагає староство стягнуло поліцію з цілого Дрогобицького і Самбірського повіту. Тих фашистівських посіпак напоєно алькоголем і пущено на робітників, щоби справили страйкуючим криваву масакру. Пяні поліцаї били кого попало на право й на ліво — винних чи невинних, страйкуючий чи селянин без розбору, виганяючи змасакрованих зі страйкового терену. Рівночасно війт оголосив в селі обіжник зі староства, в якому староста казав, що робота коло водотягів є роботою державною і селяне мусять йти до праці, бо инакше будуть кари платити. Піп почав збирати підписи вірних, які обіцяли по словам попа вірно виконувати богом післану державну працю.

Під охороною поліції пішли до праці зорганізовані попом, старостою і війтом страйколюми. По змасакрованню поліцією страйкуючі робітники розійшлись домів, кількох чоловіх арештовано і діставлено до тюрми в Самборі. Деякі робітники, що попередньо боролись—зі страху поховалися в мишачі нори, а де-кілька товаришів ще до нині працює, щоб зібрати розбитих та стараються о поміч в формі приступлення до страйку робітників, які працюють на тих самих роботах в Дрогобичі. Одначе, ППС як звичайно, до страйку не допускає підвищуючи своїм палкарям плату, а на кожний відрух, хоч би найменший, робить донесення до підприємця і поліції, на що вона реагує арештованнями, а підприємець викидає з праці. Вона (ППС) може поки що робити це через брак в самому Дрогобичі свідомого робітничого активу, брак також між бувшими безробітними, а теперешніми робітниками водотягів систематичної праці нашої партії та виховування свідомого активу. Це відбилось і відбивається на наших теперешніх акціях між иншим, на акції піддержки Урозького страйку. Так скінчився Урозький страйк.

Головні хиби поповнені в нім лівими робітниками: 1) боязлива при кінці постава активу, який помимо зразу доброї постави комітету, пізнійше утік від мас, боючись арештовань, 2) зневіра в побіду власними силами і піддавання ся настроєві залякуваних побитих, 3) помимо доброго наставлення недопильнованої страйкової акції керовництвом страйку. Страйк виказав готовість маси до боротьби та солідарність селян, дав примір доброї революційної роботи але виказав також недостатню бойовість наших товаришів.

Дрогобицький Робітник.

Дрогобич, Серпень 1930 р.

Холмське робітництво в обороні Львівських товаришів

По отриманню відомостей про вирок смерти Львівського суду на 3-х товаришів Холмська організація КПЗУ і КСМЗУ рішили візвати холмське робітництво до масового протесту. Рішено закликати маси до протестаційної демонстрації та до політичного страйку, на день 1-го Липня. Для підготовки демонстрації і страйку відбулись в суботу 28-го і в понеділок 30-го червня ц. р. нелегальні протестаційні масівки з участю 250 робітників виключно жидівських, занятих в дрібному промислі. По обговоренню промовцями (дорослий і молодий робітник) з докладним вияснениям причин економичної і політичної кризи в міжнароднім маштабі, а особливо в крайовому, 2) безпосередньої небезпеки нападу на СРСР і конечність оборони його, 3) роля соціял-фашизму, як чинника фашистівського табору і конечности загострення боротьби з ним, тим найбільшим ворогом робітниче-селянських мас. Вибрано Антифашистівський Комітет. Резолюція, яку принято одноголосно стверджує крім зазначених пунктів протест проти вироків смерти за комуністичну діяльність та проклямує політичний страйк на день 1-го липня, а також готовість підпорядкування ся всім дорученням (директивам) революційній ініціятиві авангарду.

В день 1 липня о 12-й годині зібралась маса до 100 робітників на Львівській вулиці, коло ярмаркової площі (а день це був ярмарковий), але що пункт був скомпромітований керовництво казало розійтись. За годину то є о 1-й пополудні зібрались знову робітники біля суду і там відбулась масівка. Кидано гасла: «Геть з вироком смерти! Хай живе КПП і КПЗУ! Геть з фашистівською диктатурою! і т. д.» Надбігли поліціянти з агентом дифензиви, демонстранти перекинулись на сусідню вулицю і там по кількох хвилинах промови молодого робітника рушили на Холмсько-Любельське Корсо, кидаючи все гасла. І там також промовляв молодий робітник. Надбігла поліція в більшій кількости, гонючи і масакруючи демонстрантів. Заарештовано 8 робітників, з того 5 дотепер

ще сидить в тюрмі. Слідуючого дня арештовано ще 3-х робітників. Демонструвало до 180 роб. виключно жидівських.

Політичний страйк охопив лише жидівські варстати.

Як недостатки акції слід підчеркнути:

1) Що навіть не пробовано пропагувати страйк і демонстрації серед українських і польських робітників та серед жидівських робітників, що ще є під впливами ПЦ*).

2) Брак мобілізації сільських товаришів.

3) Невміння комуністів маневрувати на вулиці проти поліції.

4) Брак на демонстрації партійного прапору.

Учасник демонстрації.

Холм, Липень 1930 року.

---

*) Передаючи цей уступ дослівно так як ми його одержали мусимо зазначити, що це яркий примір сектанства, масобоязни та невміння примінювати тактики одноцілого фронту знизу. Подаємо цей факт до відома відповідних партійних інстанцій.

Ред. «Наша Правда».

Катівський львівський присуд знесений!

В липні б. р. фашистівський львівський суд засудив на смерть тов. Югенда, Гірша і Пропера. Проти кривавого фашистівського викору розгорнув пролетаріят цілого світу широку протестаційну кампанію.

В Польщі і на Зах. Україні відбулись демонстрації: у Варшаві, Сосновці, Львові, Станиславові, Калуші і других місцевостях. У Варшаві вже 19 червня були організовані демонстрації в кількох пунктах міста, в тій кількости також перед будинком найвищого і апеляційного суду. Дійшло до сутичок з поліцією. В будинку апеляційного суду демонстранти вибили кілька шиб. У Львові в демонстрації протесту брали участь комуністичні посли т. т. Росяк і Рожек. Після розігнання демонстрації поліцією — банда шпіцлів кинулась на послів і тяжко поранила тов. Росяка. В Станиславові відбулась демонстрація перед будинком окружного суду. Демонстанти ставили поліції опір, один постерунковий був ранений камінням. Арештовано 10 осіб. В Калуші (копальні потасової солі в Сх. Галичині), в часі демонстрацій перед повітовим судом повибивано шиби в будинку суду і в помешканню начальника суду.

Наймогутніщі розміри прибрала маніфестація в Сосновці, що закінчилась кривавою боротьбою з поліцією.

6 липня КПП скликала віче, на яке мимо заборони прибуло кілька тисяч людей. Дефензивяки і мундурова поліція кинулась на вічевиків, бючи і масакруючи кіньми. Товпа ставила опір. Поліція дала стріли до робітників. Забитий був член КСМП тов. Петровський і ще один робітник, кілька робітників поранено; серед поліціянтів було рівно ж кілька поранених. Переведено масові арештування.

Дуже широкі розміри прибрала протестаційна акція проти катівського львівського вироку в Західній Европі, частково також в Америці.

Перша демонстрація за кордоном відбулась перед польським консулятом в Берліні в день 18 червня б. р. Повибивано шиби в консуляті і частково здемольовано внутрішне урядження. По кількох днях після цього відбулась повторна демонстрація перед польським консулятом. За прикладом Берліна, революційні робітники демонстрували в низці німецьких міст.

В Гамбургу відбулась 22 червня робітнича маніфестація, в якій взяло участь понад 500 робітників. Маніфестація спрямувалась під польський консулят, підносячи оклики: Геть з фашизмом! Звільнити політичних вязнів!

5 днів перед тим в ніч з 16 на 17 вибито всі шиби в консуляті.

Масові демонстрації протесту відбулись в Франкфурті над Менем, Липську, Битомі і Забжу на Горішньому Шлезьку, і в багатьох инших містах.

Загалом відбулось в Німеччині 250 протестанційних зібрань.

27 червня відбулась перед польською амбасадою в Парижі протетестаційна демонстрація. Демонстранти пройшли перед амбасадою та підносили часті оклики: Пілсудський кат! Одночасно град каміння посипався на будинок амбасади. Вибито всі партерові шиби і кілька шиб на 1-шому поверсі.

Кілька днів після цього одбулась маніфестація перед консулятом в Ліллі. 5-го липня ввечері, товпа польських і французьких робітників маніфестувала перед польським консулятом мимо поліційної опіки, за якою укривався консулят довгий час.

Вибито 8 шиб. Робітники обкидали консулят камінням і шрубами, що були загорнені в летючки, в яких закликалось до протесту проти львівського вироку.

Повибивано рівнож шиби в польському консуляті в Штрасбургу.

Крім цих вуличних демонстрацій польські робітники у Франції майже скрізь маніфестували, приходючи на віча і приймаючи резолюції, які домагались звільнення політичних вязнів і т. д.

Такі резолюції ухвалені м. и. в ЛЯ Мурі (Ізере), Ромбас (Моззеле), Люксембург, Наньси, Бро ле Міне, Алес (Гад), Брігнод (Хер), Греноблю (Ізере), Ст. Деніс (Сеін) і Коломбес (Зейне), і т. д.

В Бельгії відбулись протестаційні віча в Брукселю і Лієж. На великому протестаційному вічу в Брукселі 8 липня виголошено промову в ріжних мовах. Одноголосно ухвалено протестаційну резолюцію, яка домагалась негайного знесення кари смерти на т.т. Гірша, Пропера і Югенда, звільнення тов. посла Жарського, звільнення політичних вязнів рівнож в Польщі і в Бельгії.

В Чехословаччині відбулись демонстрації протесту перед польським консулятом в Празі, Остраві Моравській та в Ужгороді (Закарпатська Україна). Скрізь повибивали шиби.

Кілька протестаційних демонстрацій відбулось також на просторах Чеського Шлезьку, в Карвинському вугільному басейні та в гутах Тшин ія.

В Австрії відбулась демонстрація перед польським консулятом у Відні, також відбулись протестаційні зібрання.

На особливу увагу заслуговує маніфестація в Будапешті, столиці фашистівської Угорщини. Мимо жахливого терору, який там панує, революційні угорські робітники маніфестували перед польським посольством. Поліція розпорошила маніфестантів, арештовуючи кількох з них.

11 Липня відбулась демонстрація протесту перед будинком польсь-

кого посольства в Атенах, зорганізована КП Греції. Вибито кілька шиб в посольстві. Поліція арештувала 4 учасників демонстрації.

Працюючі маси Радянського Союзу на численних зборах висловили свою незломну солідарність з революційним пролетаріятом Польщі і готовість до спільної боротьби проти фашизму, за звільнення львівських засуджених і всіх революційних політичних вязнів у фашистівській Польщі.

Під натиском широкої протестаційної кампанії польський фашизм мусів цофнутись. Львівський вирок став скасований і львівський суд в розправі 11 X. звільнив зовсім тов. Пропера. Тов. Югенда засудив на 1 рік, а тов. Гірша на 1 рік і 6 місяців вязниці.

Львівський вирок знесений. Але вже нові шибенниці приготовані для товаришів з Білої Підляської! Але ще тисячі революційних, політичних вязнів душаться за гратами!

Кампанія проти білого терору триває далі!

Геть з фашистівською диктатурою! Звільнити всіх політичних вязнів, запроторених до вязниць за боротьбу в обороні інтересів робітників, селян і пригноблених народів!

Шибениця в Білій Підляській.

У вересні б. р. фашистівський суд в Білій Підляській засудив тов. Кагана, Небеського і Сосновця, за забиття провокатора, на кару смерти.

Проти цього кривавого вироку пролетаріят Польщі, ЗУ, ЗБ і цілого світу розвиває широку протестаційну кампанію.

Не послаблювати боротьби проти білого терору! Протестуйте щоденно проти вироку в Білій Підляській! Звільнити тов. Небеського, Сосновця і Кагана! Звільнити всіх політичних вязнів!

Слідами карних експедицій

Зібравши частину матеріялів про розгул фашистівського терору на Зах. Україні, що виразився в т. зв. пацифікації — подаємо їх до відома наших читачів бодай в скороченні. І так:

В ночі з 23-го на 23 вересня прийшов карний відділ до села **Довжанка пов. Тернопіль.** Знищено місцеву читальню Просвіти і кооперативи. У багатьох селян збіжжа кинули в болото. Побито слідуючих селян: Романа Швеця, Івана Осадчука, Олексу Шуля, Петра Брикса і багатьох других. Тяжко побитий Федь Чайківський вмер від побоїв.

З 23-го на 25 вересня прийшли відділи карної експедиції до села **Пронятин.** Селяне, хоч тільки вспів, повтікали в ліси. Багатьох побито і арештовано. Того самого дня карні відділи знищили в с. **Петрикові** доми читальні і кооперативи. Портрет Шевченка, що висів у читальні улани вимазали екскрементами і дали потім приказ селянам цілувати цей портрет. Багатьох селян побили, одного з них, Матвія Мітренгу, били в полові органи за те, що не хотів повторяти плюгавих слів оплюгування України.

В селі **Курівці** ,в часі масового катування селян, яких били за те, що вони не хотіли вартувати біля панського двора, забито 6-х селян.

В селі **Грусятичі** пов. Бібрка побито до крови селянина К. Курівця і старого учителя Михайла Басараба. Після переведеної в цьому селі ревізії і масового грабунку, командант карного відділу скликав усіх селян велів їм повторяти оклик: «Хай живе Польща» і заявив накінец, що за добро, яке зграбовано в селі заплатять селянам більшовики і німці.

Дня 16 і 17 вересня була карна експедиція в с. Підберізці пов Львів. Доми селян, яких мали бити, були наперід позначені червоними хрестами. Одного з мешканців цього села збили тяжко тільки за те. що називається Москва.

До села **Городиславичі** пов. Бібрка явився карний відділ 14-го полку уланів. Зареквіровано в селі все, що було до ідження — молоко, сир, масло, яйца, риж і цукор, для коней сіно і овес. Знищено читальню, спричинюючи шкоди на 3.000 до 4.000 злотих, побито бідного сільського пролетаря Ірійона Кіта, 70-літнього Миколу Кафтана і 2 жінки, жовніри знасилували

одну нелітню дівчину, яку відвезено у шпиталь. Побитим селянам улани дали приказ під загрозою дальшого биття плюти собі взаїмно в лице, ганьбити Україну і кричати «Хай живе Пілсудський». Донькам катованих селян казали цілувати чоботи поліціянтів.

В селі **Прошові** побито жінку, що лежала в 12-тому дні по родах за те, що не хотіла просити ласки мужа.

На село **Гаї** коло Львова наложено велику контрибуцію, масово побито селян, знищено читальню і підпалено кооперативу. Не далеко від села Гаї, улани зловили працюючих в полі чотирох селян, мешканців села Звенигорода, Тараса Стеціва, Гриня Закалику, Стефана Заставського і Данила Сороку. Всіх їх привязали до коней, приказуючи всім чотиром селянам бігти за кіньми 4 кілометра до села. У селі, на очах всіх селян, на кожного з них кинулось по 7 уланів, які безмилосердно скатували їх, поки всі 4 втратили притомність.

В селі **Дарахові** повіт Теребовля «невідома рука» кинула у гурт зібраних на вулиці людей військову гранату. Граната, експльодуючи, ранила смертельно 12 селян і селянок. «Невідома рука» це була рука польського жовніра з фашистівської карної експедиції.

До села **Романова** пов. Бібрка приїхав відділ карної експедиції 14-го полку уланів. Зграбували 60 кірців вівса, 100 курок, 300 яєць, 4 свині, богато хліба. Побили багатьох селян і одну жінку. Два дні після цього явився відділ карної експедиції у цьому ж селі. Грабували знову. Ревізії переводили цим разом ламаючи підлоги і стіни домів. Побитого тяжко перед двома днями Романа Чичкевича який не міг піднятись з ліжка підняли силою, закули в кайдани і відвезли в тюрму до Львова.

В селі **Купчинці** пов. Тернопіль жовніри карного відділу порубали стіни, вікна столи і підлоги місцевої читальні, знищили інструменти оркестри, що її читальня купила недавно за 600 доларів. Побили тяжко кількадесят селян. Громадського асесора Росоляка привязали за шию до запряженого в 2 коні воза і казали бігти за возом, при чому улани, що їхали з заду на конях, по дорозі, били Росоляка.

В селі **Підгородищах** пов. Бібрка, відділ карної експедиції знищив читальню і кооперативу. Збіжжа селян поливали нафтою, багатьох селян катували. Коли катовані тратили від побоїв притомність, відливали їх водою і знова били.

В селі **Звенигород** пов. Бібрка з'явилась поліційна «паціфікаційна» бригада в числі 64-х поліціянтів. Пяні поліціянти знищили село і багатьох селян побили. Кількадесят селян арештовано.

В селі **Швейків** пов. Підгайці, карний відділ знищив читальню і кооперативу. Багатьох селян, між ними жінок, побито. Більша частина мешканців того села втікла до лісу.

В селі **Гранки** пов. Бібрка, жовніри карного відділу побили тяжко селянина М. Вітрового, приказуючи йому, за кожним ударом, кричати «хай живе Польща».

В селі **Чернилів** пов. Тернопіль, жовніри карного відділу розставили в селі кулемети, скликали селян і їх жінок та піддали всіх масовим побоям. Потім наложили на селян велику контрибуцію.

В селі **Руда** пов. Бібрка, бушував карний відділ уланів дня 8-го жовтня. Один селянин з числа багатьох побитих у тому селі, на слідуючий день помер від побоїв. В тому ж селі знасилували жовніри 16-літню дівчину М. Сойкову. Батька й брата її тяжко побили за те, що вони стали в її обороні.

В селі **Мишковичі** побито нагаями дві жінки до втрати притомности. В де-яких селах звязували селян і били їх в пяти, відрахувуючи від 30—90 ударів, в инших селах улани гнали роздягнених жінок до ріки і казали їм повторяти сороміцькі слова і ганьбити Україну.

З кожним днем множиться число людей вбитих і розстріляних без всякого суду. 8-го вересня вбито в с. Манаєві Василя Прощанецького, у тому ж місяці поліція замордувала «в часі утечі» арештованого Юліяна Головинського. 22-го вересня забито в с. Денисові пов. Тернопіль **Івана Вареницю,** 29-го вересня впав від кулі поліціянта в Заліщиках арештований ученик гімназії Михайло **Боднар.**

В другій половині жовтня переведено масові арештування в повітах Тернопіль, Богородчани, Коломия, Надвірна, Товмач, Долина, Сколє, Рогатин, Жидачів, Борщів, Збараж Косів, Бережани. Нові арештування молоді (учнів 5-ї і 6-ї гімн. кляси переведено в Чорткові, Сокалі і Тернополі. В с. **Труханові** пов. Сколє, поліція побила і арештувала 14—15 літніх пастухів. В **Попуторах** поліція арештувала 9—10-літніх дітей. Про умови, в яких перебувають арештувані свідчить обставина, що в Бережанах політичні вязні, в числі 141, оголосили голодівку, протестуючи проти брутального поведення з ними тюремної влади.

КПП

Резолюція ЦК КПП в справі подій на Зах. Україні

1. Польський імперіялізм стремить до максимальної експльоатації завойованних областей і до поширення таких при допомозі нових завойовань, шляхом нового походу на Київ. Жахливе національне і кольоніяльне пригнічення складає нерозривну частину польської окупаційної політики на Західній Україні та Зах. Білорусі.

Імперіялістична господарка польського фашизму на Західній Україні і Західній Білорусі привернула працюючі маси міста й села в жертви найганебнійшого насилля і пригнічення. Нечуваний визиск рільних робітників і селянської бідноти, що працюють в обшарничих маєтках майже на кріпацьких умовах, фашистівська ліквідація феодальних пережитків (землевпорядкування, відміна сервітутів, яка проведена в цих землях з особливою жорстокістю і безпощадністю) воєнна кольонізація на землях, відібраних в українських селян, що означає грабунок селянських мас, лихварські відсотки, що їх беруть приватні і державні банки, податкове ярмо для підтримки окупаційного режиму, національне пригнічення і поліцейський терор — оце перетворило Зах. Україну в пекло для широких працюючих мас.

Глибока економічна криза, яка розхитує основи капіталістичного панування в Польщі, ще більше погіршила становище працюючих мас в окупованих землях. Маси зрозуміли, що у них немає иншого виходу, крім революційної боротьби за прогнання великих обшарників, польської поліції, жандармів, шпиків і фашистівських окупантів ,боротьби за отримання землі без викупу. На цю боротьбу окупанти відповідають воєнними і поліційними карними експедиціями і розгромами цілих українських сіл.

Масові підпали великих обшарничих маєтків і куркульських господарств боротьба з польською фашистівською адміністрацією є проявами революційної боротьби основних мас селянства і працюючої інтелігенції з польським імперіялізмом.

Вся українська буржуазія і всі українські дрібнобуржуазні партії стали з самого початку відноситись з великою ворожістю до боротьби українського селянства.

Українська буржуазія плазує перед фашистівськими завойовни-

ками і осуджує революційний рух мас.

Всі фракції українського націоналізму провадять переговори з польським фашизмом відносно спільного наступу на Радянську Україну.

Українська Військова Організація (УВО) намагається розбити фронт працюючих мас Західної України, розпорошити і задушити їх боротьбу, позбавляючи цю боротьбу проти ярма окупантів і експльоатації великих обшарників і капіталістів її соціяльного змісту.

Всі фракції польського фашистівського табору від «Санації» (урядовий табор) до ППС, Возволення і селянської партії висловлюють свою солідарність і помогають Пілсудському в подавленню революційного руху українських мас і в приготуванню нового походу на Київ.

2. **Компартія Польщі з Компартією Західної України є єдиною партією, що признала сучасну боротьбу українських мас з великими землевласниками, польськими кулаками-кольоністами і польським окупаційним режимом своєю боротьбою.** Компартія Польщі є єдиною Компартією, що бореться проти польського імперіялізму і за знищення Версальської умови, за право самовизначення для Зах. України аж до відірвання від Польської держави і приєднання її до Радянської України. Компартія Польщі, Компартія Зах. України вказують пригніченному українському народові єдиний вихід з того пекла визиску і пригнічення, в якому він знаходиться, а саме — спільну боротьбу працюючих мас Польщі, Західної України та Західної Білорусі за повалення фашизму **шляхом збройного повстання робітників, селян і жовнірів, спільну боротьбу за робітничеселянський уряд.**

Революційна боротьба працюючих мас Західної України з польською окупацією є частиною спільної революційної боротьби пролетаріяту, середнього і бідняцького селянства всієї Польщі за скинення фашизму, за робітниче-селянський уряд і диктатуру пролетаріяту.

Завдання Компартії Польщі є мобілізувати найширші працюючі маси міста й села на підтримку геройської боротьби українських мас з окупантами, за право самовизначення Зах. України аж до відірвання і приєднання її до Радянської України, боротьби за розподіл землі серед селян і рільних робітних без викупу. Партія повинна виянснити масам неможливість скинення фашизму без боротьби не на життя, а на смерть з польським імперіялізмом, який гнобить Зах. Україну і Зах. Білорусь і який готує похід на Радянську Україну і цілий Радянський Союз.

На боротьбу Пілсудського з українськими працюючими масами партія повинна відповісти організацією зборів, масових демонстрацій на вулицях, політичних масових страйків у всій Польщі. Приклад геройської боротьби українського селянства повинен бути товчком для боротьби середніх і бідних селян всієї Польщі з капіталістами, великими обшарниками, з куркулями за землю, за повален-

ня фашизму; за робітниче-селянський уряд.

Передвиборча кампанія у всій Польщі повинна бути використана для притягнення уваги найширших трудящих мас до геройської боротьби робітників і селян Західної України.

3. Боєвим завданням компартії Зах. України є боротьба зі всякого рода пасивністю в звязку з масовим рухом на Зах. Україні, що все посилюється. Партія повинна подвоїти свої зусилля за опанування нинішнього стихійного масового руху. Вона повинна спрямувати цей рух в річище революційної боротьби за повалення фашизму, за робітничо-селянський уряд, за передачу землі селянам і рільним робітникам без викупу, за право самовизначення Зах. України аж до відірвання і приєднання її до Рад. України.

Для цієї мети необхідно організувати масову боротьбу з податковим гнітом окупантів під гаслами: «Ні гроша податків фашистівському урядові, проти фашистівської комасації, проти плачення кар, накладених фашизмом на повстанчі села, проти змушування селян охороняти великі маєтки і державне майно».

Там, де боротьба з податками охоплює вже широкі маси, партія повинна організувати масовий бойкот податків. Для керовництва цією боротьбою необхідно утворити в кожному селі на найширшій засаді одноцілого фронту з низу селянські комітети, вибирані на зібраннях широких мас середнього і незаможного селянства.

Завдання Компартії Зах. України є повязати сучасну боротьбу селянських мас з боротьбою міського пролетаріяту і особливо польського пролетаріяту Зах. України для спільної боротьби проти окупантів, за повалення фашизму.

На карні експедиції окупантів, на кари, накладані на українські села, на масові арештування, робітники повинні відповісти політичними, масовими страйками і демонстраціями. Робітничі демонстації в сусідні села мають особливе значіння, скріплюючи, тим самим, революційний бльок робітників і селян.

Треба намагатись до утворення спільних робітниче-селянських комітетів, які-б охоплювали місто і сусідні села і керували-б спільною боротьбою.

Партія повинна звернути особливу увагу на організацію масової самооборони і бригад самооборони на фабриках і селах. Рішаюче значіння для дальшого розвитку революційного руху на Зах. Україні має посилення нашої роботи в тих частинах польської армії, що фашизм спрямовує їх в місця, де йде боротьба українських працюючих мас. Братання населення з армією, притягнення жовнірів на бік борючихся — ось бойовє завдання моменту.

Мобілізація працюючих мас міста і села на Зах. Україні для боротьби з польським імперіялізмом, окупацією, фашизмом і соціял-фашизмом, захоплення в свої руки керовництва теперішнім стихійним рухом селянських мас і повязання цього руху з боротьбою пролєтаріяту, пропаганда програми дикта-

тури пролєтаріяту — всі ці завдання повинні лежати в основі нашої передвиборчої кампанії на Зах. Україні.

Ми повинні виявснити масам, що ті сотні тисяч голосів, які будуть віддані на антифашистівський робітниче-селянський бльок, будуть найкращою демонстрацією проти польського імперіялізму, за повалення фашизму, за робітниче-селянський уряд, за диктатуру пролєтаріяту.

В передвиборчій кампанії треба самим радикальним чином викривати та демаскувати єдиний фронт українських націоналістичних угруповань з фашистівськими окупантами.

Відозва ЦК КПП в справі подій на Зах. Україні

Товариші робітники й селяни!

На Західній Україні шаліє білий терор. Фашистський уряд Пілсудського шле на Україну загін за загоном добірного війська, хмари попіцаїв, банди шпиків і мобілізує стрільців та «пшиспособєнє військовє». Проти українських сіл висилаються хижацькі карні експедиції, проти селян, що переховуються з родинами в лісах організовуються облави, на села накладаються контрибуції. Польські окупанти примушують українських селян охороняти панські маєтки. Уряд мілітаризує залізничників, уряд замикає школи і товариства українські, сотні тисячі селян робітників і студентів українських тягнуть до в'язниць, а в'язнів катують та знущаються над ними. Західня Україна стогне під кривавим терором польських Скалонів, польських Казнакових.

Кого це там на Західній Україні наказують боронити польським жовнірам — цим польським робітникам і селянам у військовому одягу? Проти кого наказують їм боротися? Хто їх на цю боротьбу посилає. Посилає їх уряд Пілсудського, гнобитель і кат польських робітників і селян. Посилає для того, щоб були вони катами й гнобителями українського робітника й селянина, які борються за свою землю, за звільнення від чужого ярма за об'єднання з своєю соціялістичною батьківщиною Радянською Україною.

Посилає їх для охорони поміщиків польських, які сидять на землі загарбаній в українських селян, які пригнічують люд український, які знущаються як за панщини, які нелюдською експлоатацією довели робітника в сільському господарстві й селянина до злиднів, до розпуки. Для охорони польського осадництва, що його насадив польський імперіялізм, як охорону свою на українській землі, як свої форпости готування нападу на радянську Україну. Для оборони жандарма, старости, чиновника польського, щоб і далі він гнобив і національно пригнічував нарід український. Для оборони міжнародньої й польської зграї

нафтовиків та лихварів, щоб певніше, спокійніше могли вони грабувати багатства української землі — нафту, ліси і вичавлювати з українського робітника й селянина останні краплі крови й поту.

Товариші робітники, селяни й жовніри, не давайте себе обдурити брехливій і зрадливій пресі фашистській і соціяль-фашистській. Справа робітників і селян на Зах. Україні — наша справа, боротьба їхня — наша боротьба, ворог їхній — поміщик і капіталіст польський та міжнародній фашистський уряд — наші вороги.

Багаття пожеж на Зах. Україні освітлюють боротьбу українського народу за визволення. Палають поміщицькі маєтки, котрі виросли із злиднів селянських хатин. Палають стоги збіжжя, котрі складали робітники й селяни ,складали за 14-й і навіть за 18-й сніп, палають податкові установи, куди селянин мусить нести останню свою кривавицю.

Так боровся за волю, за визволення від царату, з під пана російський селянин 1905 року, так боролися ще недавно проти лордів та англійського уряду ірляндські селяни, так боряться й сьогодні із своїми й чужими гнобителями селяни і робітники Китаю та Індії, так боряться з поміщиками й польською окупацією селянин і робітник Зах. України. Робітники й селяни Польщі, жоден нарід не може бути вільним доки його пригнічує інший нарід. Ми не зламаємо фашистських гнобителів, не повалимо панування буржуазії, не запровадимо робітничо-селянського ладу, доти доки не оголосимо боротьби на життя й смерть польському імперіялізмові, що пригнічує Зах. Україну й Білорусь, що готується напасти на радянську Україну й Білорусь. Боротьба з польським імперіялізмом — спільна справа робітників і селян Польщі, Захід. України й Білоруси. Боротьба трудящих мас Зах. України — це не тільки боротьба за їхнє визволення, це одночасно боротьба за визволення польського робітника й селянина від фашистського ярма й капіталістичної експлуатації.

Не одурять нас патріотичними побрехеньками. Ми з селянами проти панів, ми з робітниками проти буржуазії, ми з пригніченими проти гнобителів. Тоді, коли вся польська буржуазія і її всякі одміни гризуться між собою за участь у владі, за місце при державному кориті та утворюють єдиний фронт проти робітників і селян України, коли ендеки і «центролів» йдуть спільно, коли зрадницькі проводирі ППС, Визволення, селянського об'єднання й П'яста патріотично слугують польському імперіялізмові й допомагають пригнічувати український нарід, коли буржуазія українська з партією УНДО на чолі, а разом з нею соціяль-фашизм український лиже чобіт польському фашизмові й допомагає кувати нарід український в кайдани чимраз гіршої неволі, коли проводирі УВО за одне з Пілсудським готують українські легіони, щоб напасти на Радянську Україну, польські робітники й селяни мусять протягти братню руку до робітників і селян Зах. України, мусять бути

їхніми спільниками у боротьббі за визволення й повалення поль- ської окупації.

Робітники й селяни поляки. Демонструйте свою солідарність з боротьбою робітників і селян українських.

На карні експедиції, на катування українських робітників і селян відповідайте масовими страйками й політичними демонстраціями. Загострюйте боротьбу проти капіталістів та поміщиків Польщі.

Польські жовніри не стріляйте на своїх братів, на робітників і селян Зах. України.

Ані гроша податку урядові гнобителів українського народу урядові голоду, терору й війни.

Жодного голосу фашистам і соціяль-фашистам, жодного голосу імперіялістам і прислужникам польського імперіялізму. Голосуйте за список протифашистського робітничо-селянського бльоку.

Хай живе боротьба робітників і селян Зах. України за самовизначення аж до відірвання й об'єднання з Радянською Україною.

Хай живе боротьба робітників і селян цілої Польщі за землю без викупу, за робітничо - селянський уряд, за Радянську Україну.

Геть з нападом на СРСР. Хай живе Радянська Україна.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ ПОЛЬЩІ.

Варшава, жовтень, 1930 р.

До політичних вязнів

Дорогі Товариші!

Що раз все більше загострюється господарча криза, що раз все більше загострюється політична криза фашистівської диктатури. Цю диктатуру підриває і розсаджує зростаюча хвиля робітничого руху, руху селянських мас і пригноблених народів, в самому фашистівському таборі загострюються тертя, ростуть суперечки про участь у владі, про методи ратування диктатури капіталу.

Фашизм, щоб утримати свій режим посилює реакцію, загострює репресії по відношенню до революційного табору, який йде під проводом КПП. У Львові в Білій Підляській виносять вироки смерти. На Західній Україні карні експедиції катують, і мордують сотні українських селян, що боряться проти окупації польського імперіялізму. В цілій Польщі заповнюються вязниці тисячами революційних робітників і селян.

Одночасно прибуває нова категорія вязнів. Поруч борців революції починають напливати до вязниць буржуазні, соціял - фашистівські і народньо -фашистівські політики, діячі ППС, Визволення, Стронніцтва Хлопського, а також УНДО, УВО і инших буржуазних партій України і Білорусі. Бувші посли, міністри і инші вожді, які

ще вчора сажали або помагали садити до вязниць наших товаришів, які шикуються робити це завтра, самі опинились за гратами, чекаючи хвилини, коли диктатура капіталу знову покличе їх до служби.

Одночасно ідуть до вязниць робітники і селяни з Центроліву, які хоч і вірять ще своїм вождям, хоч беруть за серойзні їх брехливі опозиційні фрази, то одначе на перекір їм починають вже ламати рами фашистівського легалізму.

Товариші! Зустріч з тими новими категоріями політичних вязнів вимагає з Вашого боку великої чуйности.

Двораків — в хвилевій неласці — фашизму і капіталу, не вільно нам уважати за революціонерів, за наших прихильників. Вони є і були ворогами робітничої кляси і селянства, були і є вони підпорами клясового панування буржуазії і обшарництва, були і є вони пахолками польського імперіялізму. Існує можливість, що де-які з соціялфашистівських діячів, пристосовуючись до вязничного середовища, будуть запевняти про свій перехід на революційне становище. Від таких належить вимагати, щоб вони публично і письмово заявили, що зривають з керовництвом своєї партії, і лише в такому разі можна їх приймати до вязничного суспільства. Але инша мусить бути наша тактика до робітників і селян з партії Центроліву, УНДО, УВО і т. д. Це є наші неусвідомлені клясові брати, належить і їх переконувати в дискусії, належить їх усвідомлювати, що лише в наших рядах можуть вони дійсно боротись проти фашизму. В дискусіях з ними належить тримати товариський тон, уникати форм, які б відштовхували їх від нас, утруднювали з'єднання з нами. Заховуючи обережність по відношенню до одиниць, поліційно не певних, а по відношенню до непримиримо ворожих, належить останніх втягувати до комун, до ідейного співжиття з загалом вязнів-революціонерів. Належить виховувати їх на революціонерів, належить стремітись до того, щоб вийшли з за грат фашистівської вязниці, як свідомі революціонери, як наші товариші.

Це завдання стоїть перед Вами, увязнені Товариші!

З комуністичним привітом

ЦК КПП.

Листопад, 1930 р.

КПЗУ

Ухвала ЦК КПЗУ про завдання КПЗУ в розвиток ухвал V-го з'їзду КПП

V-й з'їзд КПП займає особливе місце в історії розвитку партії і своїм значінням у вирішенню низки найважливійших питань революційного руху в Польщі.

Зокрема вага V-го з'їзду полягає в тому, що він:

а) з'їзд дав вичерпуючу аналізу глибокої економічної кризи капіталістичної Польщі, як найбільш яскравого прояву загнивання всієї капіталістичної системи. З'їзд виявив специфічні структуруально-органичні причини особливої глибини економічної кризи в Польщі, що роблять Польщу одним з найбільш слабих звен імперіялістичного ланцюга і які висувають пролєтаріят Польщі на одну з передових позицій в міжнародній революційній боротьбі.

З'їзд дав вичерпуючу характеристику політичної кризи фашистівської диктатури, що виявляється в зрості революційної активности широких працюючих мас в їх контрнаступових боях, що все частійш набирають офензивного характеру, у все зростаючім розкладі і тертях серед фашистівського табору.

Оцінюючи тертя серед фашистівського табору З'їзд підкреслив, що вони відбуваються в межах спільної принципової лінії, є боротьбою ріжних фракцій фашизму за методи ратунку фашистівської диктатури і придушення революційного руху. Ці тертя є наслідком глибокої кризи, моментом послабляючим сили противника і пролєтаріят повинен їх використати для нанесення рішучого удару обом фракціям фашизму, які шукають виходу з кризи за рахунок працюючих мас.

З'їзд до кінця викрив праву теорію «обосічности» опозиційної фрази соціял-фашизму, як продовження правої концепції двох етапів революції і самостійної ролі дрібної буржуазії.

З'їзд мобілизував увагу партії і працюючих мас на боротьбі проти підготовки війни проти СРСР, в якій міжнаподня і польська буржуазія бачать єдиний істотний вихід з кризи.

Давши перспективу поступового загнивання капіталізму, все більшого загострення економічної і політичної кризи, яка переростає

в швидкому темпі в загально національну кризу і в безпосередньо революційну ситуацію, з'їзд поставив перед партією у всій широчині завдання організації революційних сил для збройного повалення фашистівської диктатури.

Поруч з величезними досягненнями партії, з'їзд, з особливою силою вказав на небезпечну диспропорцію поміж зростом революційного руху і його організаційним охопленням партією, поміж завданнями, що їх висуває ситуація і кількісним станом сітки партійних організацій. Як найшвидше вижиття цієї диспропорції з'їзд поставив перед партією, як конечну передумову перемоги пролетаріяту в Польщі.

б) З'їзд розробив на основі наміченого стратегічного плану конкретні тактичні завдання для всіх ділянок визвольної боротьби пролетаріяту, працюючого селянства і поневолених народів, які підводять маси до збройного повстання. В центрі уваги партії з'їзд поставив завоювання більшости робітничої кляси через організацію єдиного фронту боротьби працюючих мас проти все зростаючого визиску і терору під керовництвом компартії.

Організація економічної боротьби робітничої класи за повсякденні вимоги, проти безробіття, капіталістичної раціоналізації, продовження робочого дня, скорочення заробітньої платні, організація боротьби працюючого селянства проти податків, проти фашистівської комасації, проти шарварків, за землю без викупу, організацію боротьби трудящих мас пригноблених націй проти національного гніту, польонізації, кольоніяльної експлоатації. Головною тактичною проблемою сучасного періоду є поглиблення і поширення клясових боїв, піднесення їх на вищий політичний рівень, організація масових політичних страйків, демонстрацій, організація загонів масової робітничої і селянської самооборони.

в) З'їзд закінчив і підвів підсумки в боротьбі за більшовицьку лінію партії, сконсолідував партію уодностайнивши провід і кадри партії, дав принципові віхи для вироблення партійної програми.

КПЗУ — частина КПП мусить цей історичний доробок всієї партії, яким є робота і результати V-го з'їзду не тільки засвоїти, але пристосувати до своїх умов, перетворити його для себе в могутню зброю для дальнійшої боротьби.

Зокрема, що до оцінки сучасної ситуації на ЗУ і перспектив її розвитку, КПЗУ в цілковитій згоді з оцінкою V-го з'їзду ситуації в цілій Польщі вважає, що Зах. Україна дає ще більш яркі приміри все посилюючоїся господарчої й політичної кризи фашистівської системи, все більш масового і бойового революційного руху пролетаріяту міста й села, експлоатованого селянства, все більшого загострення національно-визвольного руху. Політична ситуація на ЗУ є отже подібно, як у всій Польщі дозріваючою для революційного виходу з кризи.

Економічна криза загально-польського капіталізму дається гірше відчутись на окупованих землях Зах. України, що є країною ще більш економічно відсталою, як корінна Польща і до того грабунково

визискуваною, як кольонія. Революційний рух, як промислового робітництва, так і широких працюючих мас села в свому темпі і гостроті не відстає від такого ж руху в цілій Польщі. Визвольний рух селянських мас в останньому часі набрав особливої масовости і гостроти, що виявились у формах підпалів, відпору карним експедиціям, окремими проявами партизанської боротьби, що охопили майже всю територію ЗУ, при чому з надзвичайною яркістю виступає соціяльний характер цього руху (протипоміщицький, протиосадницький).

Стратегічний план КПЗУ, що скерований так само на революційний вихід із сучасної кризи загниваючого капіталізму виходить з заложення цілковитої органічної спільности і увязки революційного руху ЗУ з загальним польським. Через дальше умасовлення визвольного революційного руху робітництва і селянства, через перехід його на вищу ступінь революційної боротьби, через політичні масові страйки, через відмову податків, через забрання землі, через збройне повстання і владу Рад, до перемоги соціялістичної революції в Польщі, до відірвання Зах. України і прилучення до Рад. України. Так отже стратегічний план КПЗУ — революційний вихід з сучасної кризи вимагає єдности цілевої установки: загально - польська — соціялістична революція і єдности всіх сил революційного табору.

КПЗУ виходючи з ухвал V-го з'їзду і IV-го Пленуму ЦК КПЗУ та ураховуючи конкретні особливості ситуації на ЗУ має перед собою завдання перетворити тактичні завдання в усіх ділянках, що їх виробив V-й З'їзд для себе і для керованого нею західно-українського революційного табору. В усіх ділянках і на всіх відтинках революційного фронту необхідно зараз переглянути і освіжити існуючі директиви та накреслені завдання, як це випливає з відповідних окремих ухвал V-го З'їзду.

Перед КПЗУ стоїть в даний момент завдання організаційного охоплення національно-визвольної боротьби широких народніх мас Зах. України, повязання її з боротьбою міського пролєтаріяту і працюючих усієї Польщі. Партія повинна швидко виправити помилки, звязані з недооцінкою ролі селянського руху в даній ситуації, з критикою форм цього стихійного руху.

В ділянці середпартійній КПЗУ з задоволенням відзначає успіхи цілої КПП в переборенню правого ухилу групи Костржеви, Варського, в поборенню лівих заскоків та примиренства до ухилів, закінчення консолідації партії на комінтернівській лінії ЦК КПП. КПЗУ на IV Пленумі дала рішучу відсіч правим елементам в КПЗУ, осудивши націонал - опортуністичні помилки Вінярського та його фракційну «самокритику», осудивши фракційну діяльність Ковальського, як також низку правих помилок, що мали місце, скритикувавши помилки і недотягнення в боротьбі з правою небезпекою, що мали місце в роботі партії, давши одночасно відсіч фракційним заскокам з'ліва (Сухий) та боротьбі проти слушної лінії ЦК, уодностайнивши свій провід і забезпечивши дальнійшу консолідацію партії—вложила, таким чином, і свою частку в ті загальні успіхи, що їх має ціла КПП в боротьбі з

11

правою небезпекою, найголовнішою небезпекою сучасного етапу.

Зараз, коли загально-польська правиця заявила про свою капітуляцію (хоч ще недостатньо) і коли тільки дальша її робота дасть партії гарантії щирости цієї заяви — КПЗУ, відмічаючи це велике досягнення партії в боротьбі проти правої фракційности, рахує конечним закликати всю партію дальше стояти на сторожі в боротьбі проти правої небезпеки, правого ухилу, як також проти заскоків з «ліва», проти примиренства, не демобілізуватись в боротьбі на два фронти за більшовицьку лінію партії. Необхідна дальша непослаблена чуйність і негайна відсіч всяким проявам правої небезпеки, проявам фракційности, всяким спробам нарушити досягнену консолідацію партії, захитати авторітет ЦК КПП.

ЦК КПЗУ вважає необхідним, щоб всі організації КПЗУ в найближчому часі провели глибоку і детальну пробку і вивчення всіх ухвал V-го З'їзду, для використання багатого їх матеріялу в настанові і розгорненню партійної роботи на майбутнє. Крім загально-політичних справоздавчих рефератів про роботу і підсумки V-го з'їзду з відповідним устосонкуванням до лінії і ухвал з'їзду треба всім організаціям присвятити окремі свої засідання (осередків комітетів то що), для проробки окремих проблєм згідно тих питань, що стояли на денній повістці V-го З'їзду, при чому в проробці цих окремих питань треба узглядніти не тільки вивчення матеріялів з'їзду, але також розробки кожною організацією конкретних завдань, які з ухвал з'їзду випливають для даного осередку чи організації. Особливу увагу необхідно звернути на розробку на основі організаційних тез V-го З'їзду (як також таких же тез IV Плєнуму ЦК КПЗУ) організаційних завдань для своїх організацій на найблисший час у формі складання своєрідних планів організаційної роботи.

Відозва ЦК КПЗУ

До західньо-європейських та американських робітників — еміґрантів Західньої України.

Дорогі товариші!

Робітники й селяни Зах. України під проводом свого революційного авангарду — КПЗУ готуються до великої й важкої акції виборів до польського сойму і сенату, що призначено на місяць листопад ц. року. Ця виборча акція буде могутнім бойовим змаганням між двома основними зараз силами в Польщі і на Зах. Україні? між фашизмом і соціяльфашизмом та комунізмом.

На ґрунті все ширшої і глибшої господарчої кризи в цілій Польщі та на ЗУ, на ґрунті нечуваного зросту безробіття й злиднів мас, на ґрунті все гострішої політичної

кризи цілої фашистівської системи — могутньо шириться та активізується революційний рух. Соціяльний й національний визвольний рух мільйонів робітників й селян Зах. України, переходять чим далі до вищих форм клясової боротьби, готуються до останнього і рішаючого бою за повалення фашистівської диктатури і окупації за відірвання ЗУ від Польщі та прилучення її до Рад. України.

Фашистівська диктатура все більше загрожена в свому існуванні вживає найрізкіших заходів до подавлення цього революційно-визвольного руху. Вона йде шляхом шаленого терору, масових арештів, розстрілів, смертних вироків. Кровожадний чобіт фашистівських сатрапів з Пілсудським на чолі хотів би вщент роздавити смертоносного для себе ворога — назріваючу соціяльну революцію. Формальне висунення прем'єром кривавого Пілсудського означає загострення цієї політики, «ламання костей» революційному рухові, загострення до крайности політики батога й багнета.

Прихід Пілсудського започаткував ще лютійший розгром революційних профспілок, розгром і арешти в революційних, зокрема комуністичних організаціях, масові арешти української молоді опечатання Сельробу і т. д. Антифашистівський бльок робітників й селян стоїть під сконцентрованими ударами державного апарату і поліції, що зміряють до фізичного знищення активу і стероризування мас.

Але одних драконських знущань і жандармських репресій не вистачає. Кров і муки арештованих і вбитих родять все нові і нові тисячі революційних бойовиків - месників. Поруч терору фашизм практикує найбільш вирафінованих маневрів і кличе собі на рятунок всі свої резерви. Розпуск сойму і сенату та призначення нових виборів є саме такий скомплікований і вирафінований маневр фашизму, що має на меті відвернути увагу широких мас працюючого люду від кризи, від шукання єдиного виходу з нестерпимого гніту і нужди в революційній боротьбі. Виборча акція повинна прикувати назад до фашистівського чи соціяль-фашистівського воза ті маси, що вже почали рватись до боротьби за свою владу, за диктатуру пролетаріяту.

В цих своїх прагненнях і зусиллях рука в руку, спільно йде урядовий табір фашистівської диктатури і ввесь, т. зв. «опозиційний» бльок Центроліву, вкупі з рештою соціяль і націонал-фашистівських партій. Справа боротьби проти визвольного руху пролетарських і селянських мас, справа омани мас демократичними ілюзіями, справа врятування капіталізму і окупації, справа війни проти СРСР — все це воєдино об'єднує фашизм та націонал-фашизм в одну клясововорожу робітникам і селянам силу. Ті-ж розходження, спори часом навіть доволі гострі і різкі, що ведуться між фашизмом і соціяль-фашизмом є спорами внутрі цілокупного фашистівського табору. Це спори за «кращі» способи рятування фашистівської системи, за зверхні форми диктатури, за

участь в державному апараті, за форми й методи поневолення і ошукування мас.

Уряд Пілсудського, широка акція цілого фашистівського і особливо соціяль-фашистівського табору за зміцнення «польськости» на окупованих землях Зах. України і Зах. Білоруси є збільщення небезпеки збройного нападу на СРСР.

Український буржуазний табір під нестримним натиском революційно-визвольного руху зах.-українських мас дедалі зміцнює свою клясову спілку з польським фашизмом, з його диктатурою. В сучасних умовах українська буржуазія чимраз виразніше і активніше виступає як складова частина загально-польського фашистівського табору в боротьбі проти революційного руху з одного боку, в підготовці війни проти Рад. України з другого. Відмежовуючись, заломуючи та придушуючи нац. визвольну боротьбу зах.-українських робітників і селян, підтримуючи на ділі польську імперіялістичну окупацію — українська буржуазія своїми Увовськими відділами хоче прикрити свою клясову спілку з польським фашизмом. Антипольська фраза і атентати УВО крім цих ошуканчих цілей мають на меті відтягнути маси, що рвуться до соціяльного і національного визволення, від проводу пролетаріяту і його партії КПЗУ, мають на меті скерувати стихійний під'йом мас на манівці, на контр-революційний шлях. УВО недавно відверто заявило (суд над УВО) про свою договореність з польським фашизмом щодо участи в нападі на Рад. Україну. Маневри укр. буржуазії, всіх цих УНДО, УВО і інших та їх аґентів з табору укр. соціяль-фашизму, УСРП і УСДП за сучасних умов стають особливо небезпечними для революційного визвольного руху працюючих мас Зах. України.

Проти цілокупного табору фашизму і соціяль-фашизму, проти польської, української, еврейської і всякої буржуазії — антифашистівський табір робітників і селян цілої Польщі, Зах. України й Зах. Білоруси, мусить виступити єдиним спаяним, здисциплінованим фронтом під проводом Комуністичної Партії. Кляса — проти кляси: антифашистівський табір проти фашистівської диктатури — така настанова виборної акції. Приступаючи до виборів, революційний табір ЗУ чітко ставить перед масами остаточні кличі соціялістичної революції, гуртує навколо них, організує та підготовляє маси до боротьби за владу. В току виборчої акції головне завдання — відвоювати маси працюючих від фашистівського та соціяль і національ-фашистівського табору, залучити їх в лави революційної армії. На основі найширшого однолитного фронту здолу і організаційного закріплення політичних впливів маси робітників і селян дадуть бій фашистівській диктатурі і окупації, їх спільникові укр. буржуазії, її аґентам соціяль-фашистам всіх мастей. Поруч з тим, оборона Радянського Союзу та популяризація колосальних досягнень в соціялістичному будівництві СРСР і УСРР є конкретними завданнями цілої виборчої акції.

Вибори до польського сойму і сенату будуть провадитися в умовах нечуваної обстановки терору репресій, і ошуканства. Вже заарештовувано і кинено за ґрати майже всіх революційних послів розпущеного сойму. За ними послідували арешти партійного та революційного активу. До тисячів тюремних мучеників прибули ще нові сотні, фашизм хоче обезголовити партію і антифашистівські організації і роззброїти їх у виборчій боротьбі. Але даремні ці зусилля. Революційний рух глибоко закорінився по містах і селах Зах. України, ніякий самий більший терор не знищить вже волі і рішучости мільйонових мас боротись під червоними прапорами і в боротьбі перемогти.

Робітники і селяни Зах. України добре знають, що в своїй боротьбі проти фашизму, проти польської й української буржуазії, проти соціяль - фашистівських зрадників, вони — не одинокі. Антифашистівський табір ЗУ становить складову частину загальної польської революційної армії, керованої КПП. Робітники й селяни ЗУ мають завжди всебічну підтримку пролетаріяту й поневолених цілого світу. Зокрема не маловажну ролю відіграє підтримка революційного руху на ЗУ від робітників-емігрантів, що зараз живуть в буржуазних країнах Зах. Европи та Америки.

ЦК КПЗУ від імени робітників й селян Зах. України звертається до робітників емігрантів в Зах. Україні, до їх клясових організацій з братерським пролетарським закликом — морально й матеріяльно допомогти революційному таборові Зах. України у виборчій акції. Потрібна перш за все політична й моральна допомога. Слід організувати негайно виборчі масові комітети допомоги виборчій акції. Слід улаштувати масові збори, віча демонстрації з виношуванням резолюцій солідарности й підтримки, з протестами проти терору і репресій. Освітлюйте підготовку і хід виборчої акції в робітничих газетах. Аґітуйте індивідуальним листуванням своїх родин та знайомих. Протиставляйтесь і паралізуйте буржуазно-націоналистичну, контр-революційну роботу, що її ведуть і на ЗУ і серед вас аґенти українського буржуазного табору, цілого спільника польського фашизму.

Але поруч моральної підтримки потрібна й матеріяльна грошова допомога Центральний Виборчий Комітет КПЗУ проводить широку збіркову акцію на робітничо - селянський виборчий фонд. Допоможіть і висвоїмя датками цій революційній справі. Організуйте зараз же збіркову акцію в найширшому маштабі через ваші клясові організації, через редакції робітничих газет. Кожний гріш, зібраний Вами, буде знаком клясової свідомости і солідарности.

Дорогі товариші!

Ви, яких гніт, визиск та злидні на рідній землі загнали в далекі світи за океан шукати для себе праці й заробітку, повинні якнайтепліше відгукнутись на заклик ваших братів, робітників і селян Зах. України, що стогнуть і мучаться в страшному соціяльному й національному поневоленні. Ваша моральна й матеріяльна під-

тримка значно допоможе революційному таборові справитись з тими великими бойовими завданнями, які ставить перед ним виборча акція. З твердою вірою в вірну перемогу нашої справи, з вашою підтримкою, ми йдемо до бою проти фашистівської диктатури і окупації, проти польської й української буржуазії й соціяль-фашизму — **за соціялістичну революцію в Польщі й на Зах. Україні!**

Хай живе диктатура пролєтаріяту!

Хай живе прилучення Зах. України до Рад. України!

Хай живе міжнародній пролєтарський рух!

Хай живе комунізм!

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ ЗАХІДНЬОЇ УКРАЇНИ.

Львів, весерень, 1930 р.

Комунікат ЦК КПЗУ в справі т. Сухого

ДО ВСІХ ЧЛЕНІВ КПЗУ

Наша партія весь час провадить боротьбу на два фронти: проти правої небезпеки, як головної в нинішній період, і «лівого» заскочництва і сектантства. Поруч з рішучою боротьбою і розправою в своїх рядах з правими фракціонерами (Ковальський і др.), по розкриттю і засудженню право - опортуністичних поглядів і концепцій — теорія безбуржуазности української нації (т. О. Б.), великодержавницький польський націоналізм (Кавфман, Вінярський, Д.) — партія перевела також рішучу боротьбу і дала відсіч атакам на партію та її лінію з боку тов. Сухого.

Тов. Сухий, по ствердженню і засудженню III Плєнумом ЦК нашої партії його фракційної роботи проти керовництва партії, засудженню його обвинувачень керовництва партії в примиренстві до шумськізму і в провадженню партії до зради, обвинувачень, визнаних ЦК КПП за несовмістимі з перебуванням в партії — знятий з роботи в краю і з ПБ не перестає нападати на партію, веде дальшу боротьбу проти неї.

В своїх заявах, розсиланих до всіх найвищих партійних інстанцій нетільки обстоює дальше свої обвинувачення і наклепи проти керовництва КПЗУ, але ще посилює їх і поширює проти ЦК КПП і його комісії та підносить, старий, давно засуджений КПЗУ і Комінтерном закид, що за шумськівський розлам несе відповідальність і ЦК КПбУ та її окремі представники. ЦК партії в резолюції ПБ з 12. XII. 1929 р. ще раз поставив перед тов. Сухим питання вицофання ся з його позицій з попередженням, що коли цього не зробить, або зробить в незадовільній формі і ділом не докаже щирости свойого вицофання — поставити на черговому Плєнумі виключення його зі складу ЦК.

Мимо цього попередження ПБ ЦК КПЗУ і засудження його виступів і заяв ПБ ЦК КПП з 3 бе-

резня 1930 р. тов. Сухий не тільки не занехав боротьби проти партії, але розвинув її і загострив новими наклепами та випадами проти партії.

Тов. Сухий в своїй заяві з квітня ц. р. повторюючи дальше і дальше свої обвинувачення партії, дійшов до позицій «чим гірше, тим ліпше». Став на становище, що невигідно є виказувати помилки в роботі партії, бо з цього скористає неузнаване ним керовництво, виправить їх і тим самим довше вдержиться при кермі партії.

Обвинувачуючи партію в «невтральности» в боротьбі з шумськізмом тов. Сухий договорився, що боротьбу з шумськівськими ренегатами вів тільки він одинокий, а партія стояла в стороні. Навіть на комісії — партсуді у заяві, формально засуджуючій свою позицію боротьби з ЦК КЗУ, побіч вибілювання себе і в скритій формі обстоювання своїх позицій, тов. Сухий напав ще раз на братню нашу партію КПбУ в особі її представників тов. Миколоса і Хвилі, закидуючи їм, що будь то би вони поборювали і переслідували його (Сухого) за те, що він стійко боровся з ренегатами-шумськістами і, що такий погляд вказаних товаришів в консеквенції мусів допровадити до відсунення його від керовництва КПЗУ. Кинув наклеп на тов. Миколоса, будь то би він тому відносився неприхильно до тов. Сухого, що ріжнить їх обох оцінка повстання КПЗУ.

«Я розумію, — пише тов. Сухий в заяві з 20 червня ц. р. —, що не в особистій симпатії, чи антипатії справа, та що причину треба найти в дуже упрощеному погляді тов. Миколоса, що КПЗУ повстала зі смички двох націоналізмів — укр. національно-визвольного і польського, великодержавного, імперіялістичного.»

Борючися проти керовництва КПЗУ тов. Сухий в розмові з одним товарищем мав допуститися нечуваного наклепу на ЦК КПЗУ, закидуючи йому огидний, злочинний вчинок, субсідування зрадників шумськістів. Хоч тов. Сухий заперечив, будь то би таке обвинувачення висказував перед тов. Х. — комісія прийшла до висновку, що: «беручи під увагу стосунок тов. Сухого до ЦК КПЗУ, його попередні твердження і обвинувачення ЦК, що лінія його веде до зради, — не виключає можливості, що тов. Сухий зробив цей закид керовництву КПЗУ в розмові з тов. Х.»

Тов. Сухий 24. VI. зложив ще одну послідню заяву, в якій засудив свою боротьбу проти партії, але комісія для розгляду його справи оцінила її: «вправді тов. Сухий формально осуджує свої випади на нашу партію (КПЗУ) та КПбУ, але заява ця не дає суттєвої оцінки і критики дотеперішніх позицій, антипартійних поглядів і роботи тов. Сухого не дає ніякої запоруки, що тов. Сухий зірвав зі своїм дотеперешнім становищем і зрозумів його антипартійну суть та на будуче заперестане нападів на лінію партії та її керонництво.»

В момент, коли партія ведучи боротьбу проти правого ухилу і його носіїв у партії, розгорнула роботу на скріплення великопромислового пролетарського ядра

партії, на пересунення бази партії у великий промисл, на максимальне поширення і покращання діяльности партії, як керовника національно-визвольного руху — де-які дрібноміщанські елементи в партії не зрозуміли лінії партії і нездібні були її сприйняти. Тов. Сухий став виразником цих дрібноміщанських елементів в партії, які не змогли зрозуміти завдань партії. Почав мобілізувати ці елементи і спекулюючи на боротьбі партії і Комінтерну проти правого ухилу повів фракційну, просякнуту безпринціпністю боротьбу проти партії, намагаючись зривати і ламати єдність партії в боротьбі з ухилами, за правильну ленінську лінію.

Партія довше не могла стерпіти недопустимої, антипартійної боротьби тов. Сухого і дня 30 червня ц. р. ПБ ЦК КПЗУ в присутности делегації ЦК КПП на внесок комісії ухвалило поставити перед найблисшим Пленумом ЦК КПЗУ: виключити тов. Сухого зі складу членів ЦК і завісити в правах члена партії, з тим, що лише при бездоганній його поведінці протягом одного року набуде тов. Сухий назад права члена партії.

IV Пленум ЦК КПЗУ виключив тов. Сухого зі складу ЦК і затвердив постанову ПБ з 30 червня ц. р. завішуючи тов. Сухого в членах партії.

Центральний Комітет КПЗУ.

Заява т. Кл. ВИНЯРСЬКОГО.

В справі голосування на IV-ому пленумі ЦК КПЗУ.

Я голосував за всіми постановами Пленуму, що є згідне з моїм становищем взагалі, зокрема з моїми виступами на тому Пленумі.

Я погоджуюся з лінією партії, як в загально-політичних справах, так рівнож у внутрі - партійних справах, зокрема з лінією боротьби партії на два фронти, в першу чергу проти правого опортунізму як головної небезпеки в сучасному періоді.

Мушу однак зробити застереження в справі оцінки моєї статті (Наша Правда, 1930, ч. 1 — 4), що виникає з мойого виступу на Пленумі.

Це застереження в ніякому разі не повинно в найменьшій мірі послабити поборювання партією моєї опортуністичної помилки, що її я зробив на III з'їзді та в моїй брошурі, як рівнож всіх споріднених з нею опортуністичних помилок, поглядів і концепцій.

Одночасно, це застереження в ніякій мірі не впливає на моє ставлення до лінії партії, що я дав йому вираз голосуючи за всіми постановами IV Пленуму. Цим голосуванням я хотів ще раз ствердити готовість боротися за переведення лінії партії — на кожному становищі, на яке мене партія призначить.

К. Вінярський.

Ухвала ПБ ЦК КПЗУ що до застереження тов. Кл. при голосуванні політичної резолюції IV-го Плєнуму ЦК КПЗУ.

ПБ ЦК стверджує, що своїм застереженням при голосуванні тов. Кл. демонстративно підкреслив свою незгоду нетільки з даним пактом політичної резолюції IV-го Плєнуму ЦК КПЗУ, що осуджує його статтю в НП.: «як спробу замазування і перекинення на цілу партію його яскравого націонал-опортуністичного блуду та відвернення уваги од підстави його блуду в правих позиціях групи тов. Костржеви», та назвав цю його «самокритику» — «фракційним випадом проти керівництва партії» — але із сутєю політичного наставлення і змісту цієї резолюції в цілому. Вістря удару в боротьбі на два фронти за лінію партії IV-ий Плєнум звернув між иншим як раз в першу чергу (серед низки других) проти тов. Кл., як за його націонал-опортуністичну помилку так і за його «самокритику» яка відриває цю помилку від цілої системи поглядів і концепцій правого ухилу в КПП і знімає відповідальність за цю помилку з загально-польської празиці. Зокрема Плєнум вважав конечним підкреслити вперту оборону своєї «самокритики» тов. Кл. і визнати таке його ставлення несполучимим з участею в керовництві партії. Тов. Кл. демонстративно зазначуючи свою незгоду з цією ухвалою — тим самим виразно протиставиться настанові ухвали в цілому. Вперто обороняючи свою фракційну «самокритику» тов. Кл. йде проти лінії партії, проти лінії ухвал IV Плєнуму.

Своєю заявою при голосуванні тов. Кл. робить спробу маневру перед партією. Прикриваючись фразою про свою «згоду» з лінією партії та про «готовість» її обороняти — тов. Кл. хоче собі зберегти можливість боротьби проти самої сутті політичної ухвали Плєнуму, що так різко його однодушно засудив.

ПБ визнає отже, що тов. Кл. своїм голосуванням і своєю заявою яскраво підтвердив повну і цілковиту слушність дотичної ухвали Плєнуму ЦК. Таким своїм кроком — продовжуванням фракційної оборони своєї «самокритики» — тов. Кл. примушує ПБ поставити на найблизшому Плєнумі ЦК питання про приналежність його до участи в керовництві партією, як цього вимагає дотична ухвала IV Плєнуму.

Лист тов. М. ВАЛЬТЕРА

До редакції «Нашої Правди».

Товариші! Переглянувши сьогодні останній номер «Нашої Правди» (січень-квітень 1930 р.) я з величезним здивуванням виявив, що до моєї статті «На два фронта» причеплено в друку несподіваний кінець (40 останніх рядків), який ані стилістично, ані політично, ні з моєю статтею, ні з усім бігом розвинених в ній думок немає нічого спільного.

Отсим я не тільки хочу здійняти зі себе відповідальність за цих сорок рядків. Так само не тільки протест ушкодженого автора, без відома й згоди якого зроблено цей до його статті додаток, є зараз моєю метою. Розуміється, після прийняття всіх матеріялів і поправок до них на засіданні Редакції, Редакція навіть у не повному складі і в відсутності автора мала право прикласти руку до кожної статті. Але лише в межах, ухвалених на Редакції змін і поправок. Між тим, поданих 40 рядків, явно виходять за межі цих поправок. Підтверджую це первописом моєї статті з зазначенням всіх зголошених і прийнятих до неї Редакцією поправок і додатків — який первопис прикладено. Годі й казати, що таких додатків, як кінцеві 40 рядків (од слів «Боротьба за чистоту ідейної лінії... і до кінця — 12 стор. і вся 13-та) ні зголошувано, ні прийнято не було.

Але, як я уже сказав, мені ходить не тільки і не стільки о формальний бік справи, скільки про суть згаданого «додатку». Вважаю її шкідливою і цілий ряд формулувань — неслушними. Через ці формулування — весь «додаток» стоїть в явному протиріччі до моєї статті і що, найголовніше, може дати підстави для яскравих право-опортуністичних, а подекуди й діляцько-бюрократичних внесків про завдання боротьби за більшовицьку акцію партії. Це примушує мене спинитись на цій справі ширше, виявити її по суті і відповідною дорогою (через опублікования цього листа в черговому номері «Н. Пр.») застерігти партію від тих, на мій погляд, типово-правих висновків, до яких моглаб подати привід явна невдалість і неохайність окремих формулувань в згаданих 40 рядках.

На чому полягає засадничий блуд цих формулувань? — На тім, насамперед, **що з них витікає відрив, ба навіть протиставлення боротьби за більшовицьку лінію партії — її загальним і конкретним революційним завданням.** Більше того. З окремих висловлювань згаданого додатку можна-б зробити навіть той висновок, що сама боротьба за чистоту партійної лінії є просто якимсь лихом для партії: що більше притягає до себе боротьба з правою небезпекою «увагу й енергію» — то більше тратить партія «в активності та інтенсивності масової роботи серед пролетаріяту».

Але якраз з такими поглядами повинні ми якнайгостріше боротись! Цеж типові погляди правиці! Цеж улюблений коник примиренців! І не

вільно давати підставу для ширення таких поглядів в партії — що, на жаль, об'єктивно роблять окремі місця згаданого додатку до чолової статті «Н. Пр.»

В статті говориться:

«Ухвали партії в справах правого ухилу... зобовязують до того, щоб на їх основі перевірити... **кожну** ділянку роботи партії...»

А в «додаткові» читаємо:

«Але ні в якому разі ця вперта ідейна боротьба не покриває собою **всіх** (ще й підкреслено.М. В.) найважливіших завдань партії...»

Стаття твердить:

«**Тільки**, проти правиці — **тільки** у невблаганій боротьбі проти неї міг йти Комінтерн від успіху до успіху в **революційній боротьбі, в боротьбі за пролєтарську революцію...**»

І далі:

«**Посилення боротьби** проти правого ухилу... **диктується** цілим розвоєм загально-політичної і середпартійної „ситуації" ...»

А в «додаткові»:

«Треба звернути якнайгострішу увагу на ті (окремі) випадки, що мали місце в деяких наших організаціях, деяких інстанціях партії, в яких ідейна боротьба **з правою небезпекою поглотила до себе всю увагу і енергію, що це пішло за рахунок активности та інтенсивности масової роботи серед пролєтаріяту...**» (підкреслено мною М. В.).

Так писати не можна. Неслушно це і шкідливо. Згаданих два місця (особливо останнє) є безперечно помилкою редакції і зокрема безпосереднього автора додатку — т. Кос. І поскільки вони вже надруковані, поскільки їх прочитає цими днями вся партія — треба як найскоріше спростувати і вицофати те, що в цьому додаткові написано. Я певен, зокрема щодо тов. К., знаючи його бездоганну позицію в боротьбі за лінію партії — позицію, задокументовану цілою низкою виступів і доведену в повсякдневній роботі — що це буде зроблено.

1. VI. 30. **М. Вальтер.**

Ухвала редакції з 7. VI. 30 р. (підтверджена ПБ з 9. VI. 30 р.)

1. Визнати, що останні 40 рядків в статті тов. Вальтера «На два фронти» (що на ділі авторство їх т. Вальтерові не належить) не відповідають лінії партії та її настанові в боротьбі за цю лінію, — а також суперечать змістові і суті статті т. Вальтера в цілому. Окремі формулування з цих 40 рядків протиставляють боротьбу за лінію партії і, зокрема, боротьбу проти правої небезпеки загальним завданням партії в революційному русі — і тим самим являють собою політичну помилку правого, в основі своїй, характеру.

2. Прийняти до відома лист т. Вальтера і заяву тов. Кос. Вважати за потрібно також і формально вицофати поповнений згаданим додатком блуд шляхом опублікування цих листів (як і цієї постанови) в черговому номері «Нашої Правди».
3. Доручити тов. К. написання для чергового номеру «Н. П.» статті на середпартійні теми.

ЛИСТ тов. КОСАРА до редакції «Нашої Правди».

Вже після виходу н. 1—4 «Нашої Правди», ще раз уважно перечитавши статтю т. Вальтера, я прийшов до переконання, що:

1. Пишучи додаток до цієї статті я допустився кількох неслушних формулувань, які можуть дати (і напевно дадуть) правим елементам і примиренцям привід до повторних атаків на лінію і роботу партії (з'окрема фраза: «треба звернути як найгострішу увагу на ті (окремі) випадки ітд.»
2. Тим самим я допустився певної нельояльности до повного складу Редакції — додаючи до статті нашвидкуруч такий додаток, який не вміщається в рамці ухвалених цією Редакцією поправок та доповнень і фактично, як це тепер для мене ясно, протирічать сенсові та настанові статті Вальтера.

В звязку з листом тов. Вальтера вважаю за потрібно висловити це на письмі. Безперечно я допустився помилки, про яку говорить Вальтер, і з його оцінкою цієї помилки, по суті, я солідаризуюсь. Потреба додатку до статті кілька уступів, якіб ще гостріше зосередили увагу партії на посиленні масової роботи (яка робота в нас далеко не стоїть ще на висоті — про що й була мова на засіданні Редакції) спонукала мене зробити свій додаток до статті. На жаль я запізно (вже після виходу журналу з друку) зауважив, що цю свою задачу виконав зле, так що місцями мої формулування фактично збігаються з тими тенденціями **протиставлення** боротьби з правою небезпекою и повсякденній роботі партії — проти яких тенденцій я саме хотів виступити своїм додатком до статті Вальтера. Вважатиму своїм обовязком виступити в черговому номері «Нашої Правди» зі статтею (така статя до речі взагалі потрібна) в якій абсолютно ясно, без жадних підстав для будь-яких двозначних коментувань розвинена була-б моя, в цих питаннях, позиція.

5. VI. 30. **Косар.**

Товариш ОЛЕСЬ ЯСІНСЬКИЙ — (КОВАЛЬ)

Наша партія понесла велику втрату. В полоні у ворога впав в бою один з найкращих наших товаришів. Дня 30 вересня ц. р. помер в дрогобицькій тюрмі тов. Олесь Ясінський.

Син сільського бідняка з Косівщини, як бранець з австрійської армії, з УСС, закинений воєнною заверухою на землі б. Росії стає наочним свідком Великої Російської Революції, Побідного Жовтня. Захопившись ідеями і кличами його стає активним борцем армії працюючих і видержує на революційних позиціях до послідньої хвилини свойого життя. Через весь шлях своеї праці і боротьби в перших рядах за побіду революції за комунізм, присвічує чому постать фронтовика революціонера з мітінґу в Ростові на Дону 1917 р., який потрясаючи з трибуни вінтовкою (крісом) показує, яким повинен бути «аргумент» для кадетів Мілюкових і соціялзрадників Керенських і Чернових.

В 1918—1919 р. в часі нацвизвольної боротьби в Галичині бере активну участь в організації революційних сил, стає одним з активних організаторів «Селянського Союзу» та редактором його газети, яка воює з буржуазною Національною Радою.

По окупованню Поляками Галичини вступає в ряди УСДП і причиняється до цього, що ціла покутська організація її переходить на революційні шляхи, бореться за викинення з УСДП націоналістів і опортуністів Ганкевичів та др.

По заложенню і розбудові нашої партійної організації в Коломиї стає в перших місяцах 1923 року одним з найактивніших членів нашої партії, входить до повітового а опісля і окружного комітету Покуття. Вступає до партії ще в часі другого розламу, і хоч має застереження до дінії партії в нацпитанню, яка тоді була неправильна, не звязується з групою Василькова, а залишається вірним КПРП і Комінтернові до смерти. На обєднавчій конференції КПСГ в травні 1923 р. бере участь як гість і своїми виступами здобуває собі повне довіря цілої конференції. Зрада шумскістівських ренегатів 1928 р. в партії стрічає в нім рішучого і непримиримого ворога.

Партія оцінюючи його відданість, виробленість, ентузіязм і активність ставить на відповідальні партійні постерунки на Волині, а відтак 1924—1925 р. на Холмщині. Назначує секретарем Окружного Ком. Холмщини. Всюди, де довше приходилось працювати тов. Олесеві: на Покутю, Волині, Холмщині, там полишив за собою добре розбудовані партійні організації.

Арештований в квітні 1925 р. признається на процесі до приналежности до партії, мужно боронить партійного прапора, за що його засуджує фашистівський суд зразу на 5 літ, а потім апеляційний суд на 6 р. тюрми, без зачислення більш року слідчої вязниці. В тюрмі, як і на волі позістає дальше невтомимим, активним. Організує товаришів вязнів. В боротьбі з адміністрацією все перший. Знання, яке здобув собі власними силами (середню освіту) віддає вповні у вязниці як і на волі на виховування і школення партійців. Викладає, редагує тюремну газету, керує комуною.

Світла постать тов. Олеся, у всіх кому приходилось працювати з ним, у всіх політичних вязнів Польщі, які пробули з ним в тюрмах Холма, Любліна, Ломжи і Дрогобича запишеться в памяти, як взірець комуніста - революціонера.

Вже не далеко була перед ним воля, ще півтора року мав до сидження. Партія чекала його виходу, випробованого і загартованого в боротьбі товариша який, поповнить наші ряди. Не довелось нам побачити знов його між нами на відкритому фронті революційної боротьби, яку веде наша партія. Убив фашизм. Виснажений пять і пів літньою тюрмою, недоїданням та частими голодівками, організм в силі віку 36 років, не видержав, заломився.

Цінна жертва, велика жертва для рев. руху і партії тов. Олесь. Буде і ще більше таких жертв, но жертви нас не лякають і не спинять нашого бойового походу. Не має сили, якаб здержала його, коли маса працюючих видає з поміж себе таких героїв борців як тов. Олесь, які з погордою смерти видержують в смертельнім бою з ворогом і хоч фізично поконані, не здаються, не улягають йому. Не поможе фашизмові найжорстокійший терор тюрми і шибениці, — революційні ряди все зростають. На місце одного, впавшого в бою, стають нові десятки і сотні бойців. А память про впавших в бою товаришів, як тов. Олесь і другі присвічує їм приміром відданости революції і бойового завзяття.

———·———

Під багнетами і кулями фашистівських бандитів і карних експедицій фашистівської Польщі, в боротьбі з імперіялістичною окупацією

ВПАЛИ

Сини працюючих мас Зах. України:

Василь **Прощанецкий**	замордований	8. IX в Манайові
Іван **Варениця**	замордований	22. IX і Денисові повіт Тернопіль
Федір **Чайковський**	замордований	23. IX в Довжанці повіт Тернопіль
Михайло **Боднар**-учень II кл. гімназії —		29. IX в Заліщиках
Матвій **Поранка**	замордований	15. X в Чижиках повіт Львів
Дмитро **Підгірний**	замордований	15. X в Сідлишках повіт Бібрка
Василь **Шуль**	замордований	11. X в Синяві повіт Ярослав
Михайло **Петрушка**	замордований	24. X с. Мости Великі повіт Жовква
Михайло **Тутько**	замордований	в с. Гаї повіт Львів

ЧЕСТЬ ЇХ ПАМЯТИ!

Центральний Комітет Комуністичної Партії Зах. України.

Від Редакції: З огляду на брак місця в цьому числі «Н. Правди», — статтю т. В. Торського «Фракційний випад під плащиком самокритики» (відповідь т. Вінярському) — відкладається до слідуючого числа «Н. П.».

ЗМІСТ:

